

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OBILOVINY

2021

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agrární komora ČR
Agrotest fyto, s.r.o. Kroměříž
Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu
Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Český statistický úřad (ČSÚ)
Ekonomický servis Ministerstva zemědělství USA
(USDA Economic Research Service)
Evropská komise (EK)
International Grain Council (IGC)
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo zemědělství České republiky
Official Journal of the European Union – Úřední věstník Evropské unie
Organizace OSN pro výživu a zemědělství
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)
Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu
Sdružení pro výrobu bionafty
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. (VÚPS)
Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i. (VÚZT)
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Odbor zemědělských komodit MZe

Odpovědní odborní redaktoři:

Ing. František Kůst, MZe

Ing. Jana Stehlíková, MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku**.

Počáteční zásoby představují veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:

Ing. František Kůst

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, I 10 00 Praha I

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-651-4, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

BŘEZEN
2022

OBSAH

Úvod	3
Seznam zkratk.	3
Souhrn	5
Opatření na trhu obilovin České republiky	7
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	7
3. Zásahy SZIF platební agentury	9
4. Celní opatření v ČR	10
5. Licenční politika	12
6. Daňová politika.	12
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám	13
8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin	15
9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám	16
10. Podpůrné programy pro rok 2021	19
11. Nepotravinářské využití obilovin	27
Mezinárodní trh s obilovinami	30
Trh s obilovinami v České republice	48
Obiloviny celkem	50
Pšenice	62
Ječmen	79
Oves	86
Kukuřice	91
Triticale.	98
Ostatní obiloviny	102
Přílohy	104

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z března 2022 navazuje na zprávu vydanou v březnu 2021. Vychází z údajů dostupných do 23. 2. 2022, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém oddílu aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami s důrazem na sousední země a ve třetím oddílu situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese: www.eagri.cz.

SEZNAM ZKRATEK

CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení
CZV	Ceny zemědělských výrobců
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
DG TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Eurozóny
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
GMO	Geneticky modifikovaný organismus(-y)
IGC	International Grain Council, Mezinárodní rada pro obiloviny
IN	Intervenční nákup
MATIF	Marché á Terme International de France, Komoditní termínovaná burza ve Francii
MFN	Most favoured nation – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995
NASA	National Aeronautics and Space Administration Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
NK	Nařízení Komise (ES)

NOAA	National Oceanic and Atmospheric Administration, Národní úřad pro oceán a atmosféru
NR	Nařízení Rady (ES)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIC	Office National Interprofessionel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	Program rozvoje venkova
SOT	Společná organizace trhu
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USD	Zkratka amerického dolaru, měnové jednotky USA
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2021 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2021 celkové rozlohy **1 334,3 tis. ha**. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 320–1 400 tis. ha. V meziročním srovnání se však znovu jedná o mírný pokles o 2,0 tis. ha (tj. o 0,1 %). U ozimých druhů obilovin bylo zaznamenáno snížení osevních ploch u všech ozimých plodin, z toho nejvíce u ozimé pšenice, kdy činil pokles 65,1 tis. ha (tj. o 8,4 %). U ostatních ozimých obilovin bylo snížení následující: u ozimého žita 6,3 tis. ha (tj. o 20,0 %); u ozimého ječmene 3,6 tis. ha (tj. o 3,2 %) a u triticales byl pokles ve výši 1,2 tis. ha (tj. o 2,9 %). Z jarních obilovin došlo kromě jarního ječmene k různě velkému nárůstu osevních ploch, z toho největší byl u jarní pšenice o 51,3 tis. ha (214,2 %), u kukuřice na zrno o 12,3 tis. ha (15,6 %), a také ovesa o 11,0 tis. ha (23,5 %). Pokles u nejvýznamnější jarní obiloviny – jarního ječmene činil 1,5 tis. ha (tj. 0,7 %).

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Stále dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2021 bylo v ČR pěstováno 709,5 tis. ha ozimé pšenice. Ozimá pšenice opětovně překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin a dosáhla úrovně **53,0 %**. Procentický pokles ve struktuře obilovin zaznamenaly všechny druhy ozimých obilovin, z toho největší byl u ozimé pšenice, u které činil pokles 5,0 %. Pokles u ozimého žita činil 0,6 %; u ozimého ječmene 0,3 % a u triticales 0,1 %. K nárůstu došlo u všech jařin s výjimkou jarního ječmene (u jarní pšenice o 3,8 %; u kukuřice na zrno o 0,9 %; u ovesa o 0,8 % a u ostatních obilovin o 0,1 %). U jarního ječmene činil pokles ve struktuře osevních ploch obilovin 0,2 %.

Celková sklizeň obilovin v roce 2021, vycházející z definitivní sklizně obilovin stanovené dle ČSÚ k 23. 2. 2022, činí **8 227,1 tis. tun**. Jedná se o pokračování meziročního nárůstu produkce obilovin, neboť opětovně došlo k navýšení o 100,4 tis. tun – tj. o 1,2 %, (v roce 2020 činilo navýšení 480,5 tis. tun, tj. o 6,3 %). Dosažená celková produkce obilovin v roce 2021 je srovnatelná s vyšší produkce, která byla zaznamenána v ročníku 2008 a 2011. Vyšší úroveň sklizně obilovin, avšak s velmi průměrnými jakostními parametry bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nebude měnit, což znamená, že setrvá trh s převažujícími rysy vysoké nabídky nad poptávkou s určitým nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny.

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2020/2021 z celkové plochy 52,3 mil. ha sklizeno 281,3 mil. tun obilovin (využitelná produkce). Jednalo se o průměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 118,3 mil. tun pšenice seté, 7,3 mil. tun pšenice tvrdé, 54,0 mil. tun ječmene, 68 mil. tun kukuřice, 8,7 mil. tun žita, 8,4 mil. tun ovesa, 12 mil. tun triticales, 1,8 mil. tun čiroku a 3,5 mil. tun ostatních obilovin. Celková využitelná produkce obilovin v EU poklesla oproti marketingovému roku 2019/2020, kdy bylo sklizeno 294,5 mil. tun obilovin, o 4,5 %. Meziroční pokles produkce se týkal pšenice seté, pšenice tvrdé, ječmene a kukuřice, u žita a ovesa byla produkce oproti předchozímu roku vyšší. Snížení produkce bylo způsobeno různými výkyvy počasí, kdy oproti minulému roku bylo v některých zemích sucho, a v jiných zemích EU byly výrazné srážky.

Na základě odhadů EK z ledna 2022 by v aktuálním marketingovém roce 2021/2022 mělo být z celkové plochy 52,0 mil. ha sklizeno 293,3 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2021/2022 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 290,8 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 130,5 mil. tun, pšenice tvrdá 7,7 mil. tun, ječmen 52,0 mil. tun, kukuřice 69,0 mil. tun, žito 7,8 mil. tun, oves 7,6 mil. tun, triticales 11,6 mil. tun, čirok 1,0 mil. tun a ostatní obiloviny 3,6 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem se celková využitelná produkce obilovin v EU zvýšila o 3,4 % a jedná se o nadprůměrnou sklizeň. Tento příznivý výsledek sklizně byl ovlivněn zejména meziročním nárůstem produkce pšenice měkké, které bylo v EU sklizeno v průměru o 10,3 % více než v roce minulém a meziročním zvýšením sklizně pšenice tvrdé, které bylo sklizeno o 5 % více než vloni.

V marketingovém roce 2020/2021 byl opět zahájen v ČR intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky nebylo od 1. listopadu 2020 do 31. května 2021 nabídnuto do intervenčního nákupu **žádné množství obilovin**.

V marketingovém roce 2021/2022 je otevřen **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU 27 a minimální množství pro podání jedné nabídky pšenice činí 160 tun**. Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Celkový dovoz obilovin ve výši **285,0 tis. tun** v marketingovém roce 2020/2021 je oproti předchozímu ročníku nižší o 50,5 tis. tun. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2021/2022 se očekává cca na stejné úrovni a to ve výši **290,0 tis. tun**. U zpracovaných výrobků mírně vzrostl objem dovozu pšeničné mouky o 1,5 tis. tun na 72,6 tis. tun, a dovoz žitné mouky také vzrostl o 0,2 tis. tun na 0,7 tis. tun.

U celkového vývozu se očekává jeho meziroční pokles z **3 403,0 tis. tun** v marketingovém roce 2020/2021 na **3 168,0 tis. tun** v marketingovém roce 2021/2022. Uvedený celkový vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin.

V marketingovém roce 2020/2021 je i nadále zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se proto očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet především ve formě pšenice, ale také ječmene a kukuřice. Tyto přebytky z letošní sklizně by se pak měly odčerpat opětovně vysokým exportem.

Přes opětovně vyšší produkci obilovin ze sklizně roku 2021 v ČR došlo v souvislosti s výrazným nárůstem cen vstupů (energie, hnojiva, ropa, zemní plyn), celosvětovou krizí následkem pandemie nemoci Covid-19 a také s politickým napětím v souvislosti se situací v Rusku a na Ukrajině došlo k tomu, že ceny obilovin zaznamenaly převážně prudký nárůst, který se výrazněji projevil hlavně během 2. poloviny roku 2021. U většiny komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě, nastoupil trend postupného navyšování cen. Ceny většiny komodit postupně rostly a zatím dosahovaly rentabilních úrovní. Tyto nárůsty cen byly vykazovány u všech druhů obilovin. U pšenice potravinářské byla dosažena nejvyšší cenová hladina v druhé polovině marketingového roku 2021/2022 (únor 2022) v úrovni **6 320 Kč/t**.

Pro marketingový rok 2022/2023 se předpokládá, že přes vyšší produkci obilovin, ale s průměrnými kvalitativními parametry, dojde k výraznému nárůstu cen na obilném trhu u většiny komodit, a to jednak s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin, ale především na nejistou politickou situaci kolem Ukrajiny a Ruska a také s ohledem na nárůst veškerých nákladů (nafta, el.energie, hnojiva, náhradní díly apod.). Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou na začátku roku 2022 úrovně **6 200–7 200 Kč** a u krmné pšenice **5 600–6 500 Kč**.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečují regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko - politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v programovacím období (2014–2020) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT s obilovinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení Výboru pro společnou organizaci trhů (VSOT), který je tvořen zástupci EK a členských států, a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí, a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s obilovinami v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond.

Evropská unie praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních společných organizací trhu byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

Na začátku roku 2020, po skončení programovacího období na léta 2014–2020, představila Evropská komise návrh **na jednoleté přechodné období** při přechodu na novou Společnou zemědělskou politiku (SZP), což považovala ČR za důležitý posun v jednání, nicméně pro zemědělce i členské státy jde o nereálně krátkou lhůtu. Avšak s ohledem na potřebné nastavení podmínek nových dotačních pravidel i související nastavení platebních systémů je třeba, **aby přechodné období bylo dvouleté**. Jedině tak se jednotlivé národní platební agentury stihnou řádně připravit a neohrozí výplatu podpor pro zemědělce.

Na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov dne 28.6.2021 ministři zemědělství EU **potvrdili prozatímní dohodu** dosaženou s EP o reformě SZP. Dohoda připravuje půdu pro **spravedlivější, ekologičtější a výkonnější SZP**, která usiluje o zajištění udržitelné budoucnosti evropských zemědělců. Nová politika podporuje opatření v oblasti životního prostředí a zahrnuje také opatření k zajištění cílenější podpory pro menší farmy a pomoci mladým zemědělcům v zahájení činnosti. Dohoda představuje modernizovanou SZP, která podporuje přechod ke klimatickému a ekologičtějšímu zemědělství, posiluje dodržování sociálních a pracovních práv a zajišťuje, aby zemědělci zůstali konkurenceschopní.

SZP po roce 2020 klade větší důraz na **sociální rozměr** zemědělství, stanoví řadu opatření, zaměřených na motivaci zemědělců k přijetí „**zelenějších**“ **zemědělských postupů, pomoc zemědělcům při řešení rizik a krizí, větší transparentnost k ochraně fondů EU a vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů**. Reforma rovněž zahrnuje posun od zaměření na dodržování předpisů k SZP, založené **na výkonnosti**.

V dalších krocích budou na interinstitucionální úrovni pokračovat práce na zbývajících technických detailech navrhované reformy, které poté budou formálně schváleny Evropským parlamentem i Evropskou radou. **Nová SZP bude pokrývat období 2023–2027; do té doby bude nadále platit přechodné opatření dohodnuté v roce 2020.**

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o
 - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá záruky požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a stanovuje vývozní cla.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a odepisování vyvážených množství na licencích.

- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebírání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen.

Platební agentura úzce spolupracuje s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury (v některých zemích EU) rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského rozvoje fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci Společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady – společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita – financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společné organizace trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2020/2021

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro hospodářský rok 2020/2021 byl v rámci všech členských států EU 27 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množstevní strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizace trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu

a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2020:

V hospodářském roce 2020/2021 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

Intervenční skladování obilovin:

SZIF neevidoval v hospodářském roce 2020/2021 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 31. října 2021 vykazovala 535 tis tun, z toho Loco vlastní činí 383 tis. tun, Loco cizí 33 tis. tun, Destinace 119 tis. tun. SZIF měl ke dni 31. října 2021 uzavřeno 46 smluv v 80 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky.

Intervenční prodej obilovin:

V hospodářském roce 2020/2021 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2021/2022

Realizace intervenčního nákupu obilovin v hospodářském roce 2021/2022 je předepsána nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a dále prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování. V České republice je intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

V marketingovém roce 2021/2022 je otevřen **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU 27 a minimální množství pro podání jedné nabídky pšenice činí 160 tun**. Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2021/2022 jsou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese <http://www.szif.cz> (umístěny v sekci SZIF poskytuje – Společná organizace trhu – Rostlinná výroba – Obiloviny – Intervenční nákup obilovin – Ke stažení – Příručky, důležité informace).

4. Celní opatření v ČR

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii – DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 952/2013.

- Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2015/2447, kterým se vydává celní kodex Společenství v platném znění.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Celní zákon č. 242/2016 Sb.
- Vyhláška č. 245/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona
- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží.
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízení Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístným číselným kódem, známými jako „order number“ (ON). Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz některých zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí. Dovozce, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do dovozního doprovodného dokladu při propouštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence je složení záruky, která se držiteli licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond, viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v některých případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD. Ostatní licence, nevztahující se na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a) národními předpisy:

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR,
- vyhláška č. 245/2016 Sb., o provedení některých ustanovení celního zákona,
- vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č. 201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz.

b) předpisy EU:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie,
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/2447, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie /IA/,
- Nařízení Rady (EU) č. 2020/2230, ze dne 18. prosince 2020, kterými se mění nařízení (EU) č. 1388/2013, o otevření a způsobu správy autonomních celních kvót Unie pro některé zemědělské produkty a průmyslové výrobky.

Začátkem roku 2019 došlo k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Měnily se mimo jiné limity hodnot zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2019. Práh pro vykazování od 1. 1. roku 2019 činí 12 miliónů Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU. Další významnou změnou byla povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné, a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmito výkazy, je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2019 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí je založen na Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016, která stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení Komise č. 1237/2016 a 1239/2016. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz.

6. Daňová politika

Jako člen EU je Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je zákon o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb.,

o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen „topné oleje“) a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen „zelená nafta“). Od 1. ledna 2013 došlo ke snížení vratky části spotřební daně z tzv. zelené nafty, kdy se změnil nárok na vrácení z původních 60 % na 40 % spotřební daně, vznikající právnickým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška č. 57/2021 Sb., ze dne 11. února 2021, s účinností od 17. 2. 2021, kterou se mění vyhláška č. 79/2019 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě.

7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z března 2021 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 34 roku 2022.

Zákon č. 364/2021 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti invazních nepůvodních druhů.

Účinnost od 28. 11. 2021

Uveřejněno v č. 162/2021 Sbírky zákonů.

Zákon č. 299/2021 Sb.,

kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 1. 10. 2021

Uveřejněno v č. 131/2021 Sbírky zákonů.

Zákon č. 284/2021 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

Účinnost od 1. 8. 2021

Uveřejněno v č. 124/2021 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 33/2022 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády.

Účinnost od 1. 3. 2022

Uveřejněno v č. 18/2022 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 177/2020 Sb.,

kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2 v roce 2021.

Účinnost od 1. 5. 2021

Uveřejněno v č. 73/2021 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 245/2021 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 291/2019 Sb., o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví.

Účinnost od 1. 7. 2021

Uveřejněno v č. 105/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 505/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů, a další související vyhlášky.

Účinnost od 1. 2. 2022

Uveřejněno v č. 221/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 447/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhlášky č. 256/2020 Sb.

Účinnost od 1. 1. 2022

Uveřejněno v č. 201/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 392/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 11. 2021

Uveřejněno v č. 174/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 312/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 10. 2021

Uveřejněno v č. 137/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 309/2021 Sb.,

o odběrech a chemických a biologických rozborech vzorků hnojiv.

Účinnost od 1. 10. 2021

Uveřejněno v č. 135/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 156/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 4. 2021

Uveřejněno v č. 62/2021 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 57/2021 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 79/2019 Sb., o způsobu výpočtu výše nároku na vrácení spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě nebo při provádění hospodaření v lese.

Účinnost od 17. 2. 2021

Uveřejněno v č. 27/2021 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedena základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tato platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013,

kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují se nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Rady (EU) č. 1307/2013,

kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,

o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní uzávěrky, jistoty a použití eura.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014,

kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2010,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 612/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 514/2008,

kterým se mění nařízení (ES) č. 376/2008, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty, jakož i nařízení (ES) č. 1439/95, (ES) č. 245/2001, (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 2014/2005, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 1918/2006, (ES) č. 341/2007, (ES) č. 1002/2007, (ES) č. 1580/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 1119/79.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008,

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděným prostřednictvím fyzických kontrol.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,

pokud jde o pravidla týkající se uvolnění a propadnutí jistot složených za tyto licence, a kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 341/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2390/98, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 376/2008 a (ES) č. 507/2008.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1239,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o režim dovozních a vývozních licencí.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

Harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny jsou vydány Českým normalizačním institutem, Praha a jsou uvedeny níže:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický.

Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-8 Obiloviny potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská pro mlýnské zpracování.

Vydání provedeno v červenci 2020; platí od 1. 7. 2020.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (*triticales*).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čírok.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (*Triticum durum*).

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek.

Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003.

ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 12: Zkoušení obilovin – Třídění sladovnického ječmene – Praktická metoda.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene.

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky – Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači.

Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čírok – Stanovení obsahu taninu.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny – Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda.

Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky – Odběr vzorků ze statických dávek.

Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolina z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena.

Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich – Stanovení obsahu popela spalováním.

Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn.

Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998

Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005.

Vydání Změny Z1 provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna Z1 k ČSN 46 12006-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice z července 2001.

Vydání Změny Z1 provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok z ledna 2003.

Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (Triticum durum) z ledna 2002.

Vydání Změny Z1 provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

Vydané předpisové ČSN jsou k dostání v síti prodejen norem v celé ČR a vydané předpisové podnikové normy (PN) jsou k dostání u vydavatele PN. Technické normy (včetně jejich změn) se nevztahují na obiloviny, luštěniny a olejninu nakupované SZIF a dále pro skladování v zemědělských veřejných skladech.

10. Podpůrné programy pro rok 2021

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2021 prakticky nezměnil a zůstal v základních podporách stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na:

- I. Přímé platby a přechodné vnitrostátní podpory**
- II. Program rozvoje venkova na období 2014–2020 a v přechodném období 2021–2022**
- III. Národní podpory**

I. Přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu na venkově prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – voluntary coupled support).

Po celé období 2015–2021 je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, 30 % obálky je určeno na greening, 15 % na dobrovolnou podporu vázanou na produkci a dále 2 % na platbu pro mladé zemědělce.

Z národního rozpočtu jsou pak vypláceny platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top – Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross - Compliance).

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

► Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž jeho poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním požadavků kontrol podmíněnosti: DZES a PPH.

Pro poskytnutí SAPS i dalších plateb na plochu je dále nutné prokázat právní důvod k užívání deklarované plochy.

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy.

Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2010	581,177	165,07	4 060,80
2011	667,365	189,32	4 686,50
2012	755,659	214,28	5 387,30
2013	832,828	235,86	6 068,88
2014	773,751	218,08	5 997,23
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19
2021	464,763	130,68	3 331,68

Pramen: MZe; směnný kurz pro rok 2021: 25,495 Kč/EUR

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácen spolu s greeningovou platbou.

► **Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)**

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí.

Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area - EFA).

Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce:

Vnitrostátní stropy a sazby greening

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,233	73,94	2 013,64
2021	254,432	25,495	71,91	1 833,32

Pramen: MZe

► Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let.

Platba pro mladé zemědělce se poskytne fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS.

Sazba platby pro MZ pro rok 2021 byla stanovena ve výši 1 665,84 Kč/ha.

► Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

Prostřednictvím VCS jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, mezi které patří: ovoce, zelenina, brambory, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, chmel, chov skotu, ovcí a koz.

Celkově je na tyto sektory určeno 15 % roční obálky na přímé platby. V roce 2021 činila celková velikost obálky 3,24 mld. Kč.

II. Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 a přechodné období 2021–2022

Z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohli pěstitelé obilovin čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a z operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, která vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

► Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

V 1., 3. a 5. kole příjmu žádostí mohli dotace z této operace čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. V 7. kole příjmu pak mohli čerpat na projekty od 100 tis. do 75 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace byla 40 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (ANC) oblastech o 10 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pro pěstování obilovin se v 1., 3., 5. a 7. kole příjmu žádostí dotovaly zejména investice do pořízení čistících a sušících i dalších potřebných technologií a mobilní stroje. Z investičních dotací nebylo možné dotovat stavební náklady na sklady obilovin.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Na pěstování obilovin tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- b) Rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelé, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) Rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) Rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Na přelomu září a října 2015 proběhlo 1. kolo příjmu žádostí o dotaci z této operace.

Stav administrace 1. kola ke dni 31. 1. 2022:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	202	54 813 424	141	38 499 929
Záměr g)	352	310 643 383	281	237 476 933
Záměr I)	143	1 066 174 519	51	488 443 175
Operace 4.1.1 Celkem	2 233	7 543 329 641	1 336	3 912 149 709

Pramen: MZe, 2022

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 119 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 300 mil. Kč. Z toho 49 projektů s požadavkem na dotaci 100 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

Na přelomu září a října 2016 proběhlo 3. kolo příjmu žádostí o dotaci (ve 2. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 3. kola ke dni 31. 1. 2022:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	682	234 865 071	428	145 143 783
Záměr g)	592	593 615 417	196	208 286 123
Záměr I)	140	1 440 151 416	32	384 576 488
Operace 4.1.1 Celkem	3 853	6 477 109 710	2 305	3 091 266 961

Pramen: MZe, 2022

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 414 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 386 mil. Kč. Z toho 162 projektů s požadavkem na dotaci 135 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

V termínu od 10. 10.–31. 10. 2017 proběhlo 5. kolo příjmu žádostí (ve 4. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 5. kola ke dni 31. 1. 2022:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	557	194 268 280	191	58 686 319
Záměr g)	577	558 031 668	147	133 449 563
Záměr I)	105	1 135 969 060	25	265 310 974
Operace 4.1.1 Celkem	3 661	5 783 588 061	1 116	1 421 250 208

Pramen: MZe, 2022

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 236 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 170 mil. Kč. Z toho 1 projekt s požadavkem na dotaci 500 tis. Kč byl schválen k podpoře.

V říjnu roku 2018 proběhlo 7. kolo příjmu žádostí o dotaci (v 6. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace).

Stav administrace 7. kola ke dni 31. 1. 2022:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	417	147 018 616	251	86 573 692
Záměr g)	350	369 573 944	180	183 249 820
Záměr l)	86	795 995 271	28	314 963 974
Operace 4.1.1 Celkem	2 703	5 252 487 215	1 570	2 417 695 833

Pramen: MZe, 2022

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 80 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 32 mil. Kč. Z toho 13 projektů s požadavkem na dotaci 5,5 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

V termínu 14. 7.–4. 8. 2020 bylo vyhlášeno 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Vzhledem k tomu, že toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti, nebyla podpora obilovin v tomto kole zařazena. V rámci rostlinné výroby byla podpora určena pouze pro komodity ovoce, zelenina včetně brambor, chmel a vinná réva. Poslední příjem žádostí proběhl v rámci 12. kola v termínu 15. 6.–13. 7. 2021. I v tomto kole však byla podpora vyhrazena pouze pro citlivé sektory, do nichž nebyly zahrnuty obiloviny.

► Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Již z názvu je patrné, že podpora byla určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky. Dotace se poskytovala na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. EUR, což činí cca 1,2 mil. Kč.

První příjem žádostí v této operaci proběhl ve **2. kole** příjmu žádostí o dotaci v květnu 2016. Bylo podáno 682 žádostí s požadavkem na dotaci 849 791 992 Kč. 483 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 603 559 152 Kč bylo schváleno k podpoře.

Další příjem žádostí proběhl ve **4. kole** v dubnu 2017. Bylo podáno 478 žádostí s požadavkem na dotaci 594 135 009 Kč. 219 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 270 485 934 Kč bylo schváleno k podpoře.

Dále proběhl příjem žádostí v **6. kole** v dubnu 2018. Bylo podáno 377 podnikatelských plánů s požadavkem na dotaci 450 868 308 Kč. Schváleno k podpoře bylo 279 žádostí s požadavkem na dotaci 333 274 888 Kč.

V říjnu 2020 proběhl příjem v **11. kole**. Bylo podáno 212 žádostí s výší požadované dotace 254 400 000 Kč. Schváleno k podpoře bylo 162 žádostí s požadavkem na dotaci 194 400 000 Kč.

Poslední příjem žádostí proběhl v rámci 12. kola v červnu 2021. Bylo podáno 161 žádostí s výší požadované dotace 193 200 000 Kč. Prozatím došlo pouze k fázi doporučení, kdy bylo celkem doporučeno 152 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 182 400 000 Kč.

Další možnosti poskytovala také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**, jinými slovy zemědělské inovace. Zde se podpora poskytovala na výzkum a vývoj a na investice spojené s vyvíjeným produktem, postupem či technologií.

Na zpracování obilovin pak bylo možné čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, a to na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

III. Národní podpory

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství
2. Podpory PGRLF

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, §2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2021**. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 1125 ze schůze Vlády České republiky ze dne 2. 11. 2020 (forma videokonference Webex teams).

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. – biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.

Podpora do výše 25 % u polních druhů řepka olejka, kukuřice (včetně kukuřice na zrno pro potravinářské a krmné užití), obiloviny, luskoviny, maximálně však: u druhu řepka olejka 384 Kč/ha, kukuřice 450 Kč/ha, obilnin 518 Kč/ha a luskovin 366 Kč/ha.

Podpora do výše 50 % u polní plodiny slunečnice, maximálně 290 Kč/ha.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu – 9.A.b.4.

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma.

Podpora je poskytována do výše 100 % prokázaných přímých nákladů ve formě dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. – Regionální přenos informací – dotační program je zaměřen na cílený přenos všeobecných informací na území ČR o realizaci SZP v souladu s regionálními prioritami.

Dotace je poskytována k výsledku hospodaření do výše 100 % uznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace dle schváleného plánu činnosti. Minimální výše je 1 mil. Kč, max. výše je 11,5 mil. Kč na žadatele.

9.F.i. – Odborné konzultace – účelem je podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 90 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je odlišena dle daného subjektu, který je zařazen pod

písmeno a) – do 450 000 Kč/žadatele – max. 30 zaměstnanců, písmeno b) – do 550 000 Kč/žadatele – min. 31 zaměstnanců.

9.F.m. – Demonstrační farmy

Podpora předávání znalostí v zemědělství zaměřená na pomoc zemědělským subjektům formou názorných praktických ukázek ucelených postupů udržitelných způsobů hospodaření, například postupů a technologií snižujících vodní a větrnou erozi, nadměrné utužování půdy, postupů přispívajících k zadržování vody v krajině nebo prezentujících mitigační a adaptační opatření vztahujících se ke změně klimatu, integrovanou ochranu rostlin a ekologické zemědělství. Kritéria pro výběr a hodnocení projektů jsou obsažena ve Výzvě k podávání projektů pro rok 2021. Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: Do 1 000 000 Kč/žadatele

9.H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Účelem je podpora účasti vystavovatelů, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí pod patronací MZe. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora bude poskytována malým a středním podnikům podle nařízení Komise (EU) č. 702/2014 a velkým podnikům působícím v produkci a zpracování zemědělských produktů spadajících do Přílohy I Smlouvy o fungování EU bude poskytnuta podpora v režimu de minimis – dle nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 a působícím v odvětví zemědělské prvovýroby v režimu de minimis – dle nařízení Komise (EU) č. 1408/2013.

Podpora do výše 100 % prokázaných nákladů na úhradu nájmu výstavní plochy bez vybavení, maximální do výše 80 000 Kč, úhradu nákladů na cestovní výlohy a úhradu registračního poplatku v celé výši na žadatele na veletrh či výstavu.

10. D Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2020 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM EU Group, Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a sledovatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro:

- modernizaci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další nové výrobky,
- investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,

- investice do technologií ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících se sledovatelností potravinářských výrobků a krmiv

Podpora do výše 50 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/1 projekt/1 příjemce a maximální hodnota nákladů projektu je 60 mil. Kč) je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční). Určeno pro výrobce od 250 do 750 zaměstnanců s obratem od 50 do 200 mil. EUR/rok a zpracovatele vybraných zemědělských produktů.

2. Podpory PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. dosud umožnil čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu 203 mld. Kč, podpořil 106 tis. ha nakoupené půdy, výše přislíbených podpor dosáhla 27,7 mld. Kč na podporu úroků, z toho vyplaceno 26 mld. Kč, 34 mld. Kč vystavených záruk a 6,6 mld. Kč na podporu pojištění (k 31. 12. 2020).

Úloha PGRLF se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů, finanční podpora pojištění, a poskytování úvěrů podnikatelským subjektům v oblasti zemědělské prvovýroby, zpracování zemědělských produktů, lesního hospodářství a zpracování dřeva.

Hlavním rysem PGRLF je pružnost, transparentnost rozhodování, jednoduchost využití ze strany klienta a stabilita.

Programy PGRLF zaměřené na zemědělskou prvovýrobu:

- **Zemědělec:** Program zaměřený na vytvoření předpokladů pro další rozvoj prvovýrobců zemědělské produkce. Podpora ve formě dotace části úroků z investičních úvěrů na nákup zemědělské techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. V rámci uvedeného programu je poskytováno zvýhodnění pro mladé podnikatele v zemědělství, a to navýšením základní sazby podpory o další 1 % p.a.
- **Zpracovatel:** Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis*.
- **Podpora pojištění:** Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.
- **Investiční úvěry Zemědělec:** V programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF na pořízení investičního majetku. Program podpory je určen podnikatelům, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (max. 400 000 CZK), kde výše podpory může činit max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru (pro začínající podnikatele 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru).

II. Nepotravinářské využití obilovin

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata využívány také k produkci paliv.

Jedná se o paliva ve formě slisovaných nebo rozdružených balíků obilné slámy, nebo v podobě tzv. agropelet či briket. Takto upravenou biomasu lze využít při výrobě elektřiny a tepla, a to jednak v procesech přímého spalování, nebo při společném spalování s neobnovitelným zdrojem energie (spoluspalování), což je většinou uhlí. K výrobě agropelet a briket se kromě slámy používá také odpad z posklizňových linek, zlomky obilných zrn, plevy, odroly a další odpad rostlinného původu vzniklý při zpracování obilovin. Výroba těchto paliv pro energetické účely zůstává nadále jednou z možností diverzifikace zemědělské výroby.

V současnosti se z obilovin pro energetické využití v celosvětovém měřítku nicméně nejčastěji vyrábí kapalná biopaliva. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioetanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů, resp. škrobů, jako jsou právě obiloviny, ale i například cukrová řepa a v zemích Jižní Ameriky pak také například cukrová třtina.

V roce 2020 byly v ČR v provozu dvě jednotky na výrobu bioetanolu: Ethanol Energy, a.s., Vrdu, a Tereos TTD, a.s., Dobruška. V lihovaru PLP, a.s., Trmice, uvedeném do zkušebního provozu na podzim roku 2008, byla výroba přerušena v listopadu 2010. V následující tabulce jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a použitá vstupní surovina pro výrobu bioetanolu a etyl-terc-butyl-éteru (ETBE) jako složky automobilových benzinů a paliva E85.

Tab. č. I Bioetanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušebního provozu ¹⁾	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. Dobruška	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
Ethanol Energy, a.s. (lihovar Vrdu)	2007	700 000	55 200	kukuřice, obiloviny
PLP, a.s. (lihovar Trmice)	2008 ¹⁾	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
CELKEM		2 700 000	213 200	

Pramen: Svaz lihovarů ČR, 2008

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (v přepracovaném znění) ukládá závazný cíl využívat nejpozději v roce 2030 obnovitelné zdroje energie (OZE) v dopravě ve výši alespoň 14 % konečné spotřeby energie. V rámci legislativního balíčku „Fit for 55“, který zveřejnila Evropská komise dne 14. července 2021, byla představena i revize výše uvedené směrnice. Jedním z návrhů této revize je zavedení povinného snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v dopravě o 13 % ve srovnání s referenční hodnotou do roku 2030. Směrnice zároveň požaduje plnění tzv. kritérií udržitelnosti biopaliv, která mají za cíl zajistit prokazatelně udržitelnou výrobu a využití těchto biopaliv, a naplňování stanovené úspory emisí skleníkových plynů. Uvedené požadavky jsou transponovány zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, a zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie.

Zákon o ochraně ovzduší mimo jiné ukládá povinnost, aby osoby uvádějící pohonné hmoty do volného daňového oběhu pro dopravní účely zajistily minimální množství biopaliva ve výši 4,1 obj. % z celkového množství motorových benzinů (tj. přimícháváním bioetanolu nebo bio-ETBE, který se z bioetanolu vyrábí) a ve výši 6,0 obj. % z celkového množství motorové nafty (tj. přimícháváním bionafty) za kalendářní rok. Další povinností pro dodavatele benzinů a nafty je snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot pro dopravní účely o 6 % v každém roce ve srovnání se základní hodnotou stanovenou prováděcím právním předpisem.

Veškerá biopaliva využitá v dopravě, která jsou započítávána do plnění uvedených cílů, musí splňovat kritéria udržitelnosti. Dodavatelé pohonných hmot, výrobci biopaliv, či zpracovatelé zemědělských surovin musí být držiteli příslušného certifikátu, který garantuje, že jejich produkce uvedená kritéria splňuje. Certifikace může probíhat podle národního, nebo častěji podle mezinárodního schématu schváleného Evropskou komisí. Kritéria udržitelnosti biopaliv a způsob výpočtu emisí skleníkových plynů uvádí nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot.

Jednou z možností, jak dále plnit ambiciózní cíle EU v oblasti OZE a snižování emisí skleníkových plynů v dopravě, je zavedení paliva E10, které obsahuje podíl bioetanolu v benzínu ve výši 5–10 obj. %. Obě paliva, stávající E5 i nové E10, splňují normu ČSN EN 228. Výrobci bioetanolu i dodavatelé pohonných hmot jsou na tuto změnu již v zásadě připraveni.

S koncem roku 2020 byla ukončena podpora čistých a vysokoprocentních biopaliv, mezi které patří např. Etanol E85 s obsahem 70–85 obj. % bioetanolu (zbytek tvoří benzin). Podpora spočívala ve snížení sazeb daně nebo vrácení části daně z minerálních olejů podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, kterým byla implementována Evropskou komisí schválená Víceletá podpora biopaliv v dopravě. V souladu s pokyny Evropské komise budou po roce 2021 k finanční podpoře způsobilá už jen tzv. pokročilá biopaliva vyráběná z nepotravinářských surovin.

Následující tabulka uvádí bilanci výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby certifikovaného bioetanolu s kvalitou podle ČSN EN 15376, výroby etyl-terc-butyl-éteru (ETBE) a paliva E85. Ve srovnání s rokem 2019 došlo v roce 2020 u bioetanolu ke snížení jak jeho výroby o 8 %, tak dovozu o 29 %, vývozu o 30 % a hrubé spotřeby o 9 %. Hrubá spotřeba palivového bioetanolu je ovlivněna zejména povinnostmi distributorů snížit emise skleníkových plynů z pohonných hmot a spotřebou motorových benzinů. Ta podle údajů GŘ cel o bilanci pohonných hmot v ČR činila 1 722,9 mil. l v roce 2020, což je o 12 % méně než v roce 2019 (1 977,8 mil. l). ETBE jako kyslíkaté složky pro přimíchávání do automobilových benzinů se vyrobilo 55 590 t, což bylo o 9 % více než v roce 2019. Pro jeho výrobu se spotřebovalo 27 095 t bioetanolu. Do volného daňového oběhu se uvolnilo 357 t paliva E85 oproti 1 469 t v roce 2019.

Tab. č. 2. Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby bioetanolu v ČR a výroby ETBE a E85

	2016 (t)	2017 (t)	2018 (t)	2019 (t)	2020 (t)	Index 2020/2019
Výroba	110 740	86 900	75 096	93 040	85 688	0,92
Dovoz	12 535	19 704	3 055	22 502	15 886	0,71
Vývoz	52 489	30 160	3 071	18 476	13 036	0,70
Hrubá spotřeba	63 312	75 848	79 835	92 048	83 532	0,91
ETBE pro přimíchávání	10 223	19 747	26 497	51 228	55 590	1,09
Etanol E85	3 611	3 412	2 865	1 469	357	0,24

Pramen: MPO, GŘ cel, revize VÚZT&SVB

Poznámka: hodnoty hustot při 15 °C: pro bioetanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, etanol E85 (77,27 % V/V bioetanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³

Níže uvedená tabulka ukazuje bilanci obilovin využitých na výrobu palivového bioetanolu v letech 2016–2020. V tomto období se v ČR vyráběl bioetanol pouze z cukrové řepy a kukuřice na zrno. Pro jeho výrobu se v roce 2020 využilo cca 369,2 tis. t cukrovky a cca 173,8 tis. t kukuřice. To představuje s ohledem na sklizňové plochy, výnosy a výtěžnosti bioetanolu 10,1 % sklizňových ploch cukrovky a 21,1 % sklizňových ploch kukuřice na zrno.

Tab. č. 3. Bilance obilovin využitých na výrobu palivového bioetanolu

	Jedn.	2016	2017	2018	2019	2020
Výroba palivového bioetanolu – celkem – ze zrna kukuřice	t	110 740 45 812	86 900 52 346	75 096 21 701	93 040 50 479	85 688 54 135
Spotřeba výchozích surovin pro bioetanol – ze zrna kukuřice	t	147 057	168 031	69 660	162 038	173 773
Sklizňové plochy – kukuřice na zrno	ha	86 407	85 995	81 851	74 827	87 231
Výnos – zrna kukuřice	t/ha	9,79	6,84	5,98	8,29	9,46
Produkce – zrna kukuřice	t	845 765	588 105	489 154	620 261	825 499
Plocha – kukuřice na zrnopři daném výnosu využítá pro výrobu bioetanolu	ha	15 021	24 566	11 649	19 546	18 369
Podíl ploch – kukuřice na zrno zpracované na bioetanol z celkových ploch této plodiny	%	17,4	28,6	14,2	26,1	21,1

Pramen: MPO, Svaz lihovarů ČR, ČSÚ, revize VÚZT&SVB

Poznámka: bilance výtěžnosti – zrno kukuřice: 3,21 kg na 1 kg bioetanolu, tj. 2,5 kg na 1 l bioetanolu

Co se týká spotřeby bioetanolu v dopravě, podle údajů Ministerstva životního prostředí vyplývajících ze zpráv o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot byly na tuzemském trhu s motorovými palivy v roce 2019 uplatněny podíly domácího a importovaného bioetanolu vyrobeného z kukuřice ve výši 73,5 % energetického obsahu (e.o.), z cukrové řepy ve výši 3,3 % e.o., z melasy (jako koproduktu ze zpracování cukrovky) ve výši 14,2 % e.o., z žita ve výši 4,7 % e.o. a z pšenice ve výši 4,2 % e.o. Celková energetická hodnota spotřebovaného bioetanolu v roce 2019 činila 2 287,1 TJ.

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Tab. č. I. Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. tun)

		2019/20	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾	Změna 2021/22 proti 2020/21 (%)
Pšenice					
Sklizeň – svět		761,50	773,10	781,10	+1,03
z toho	USA	52,60	49,80	44,80	-10,04
	EU	155,00	124,50	138,20	+11,00
	Rusko	73,60	85,40	75,00	-12,18
Dovoz – svět		185,30	190,70	196,10	+2,83
z toho	USA	3,10	2,80	3,40	+21,43
	EU	5,50	6,10	4,80	-21,31
	Rusko	0,30	0,20	0,20	0,00
Spotřeba – svět		745,40	771,40	782,80	+1,48
z toho	USA	30,60	30,70	31,70	+3,26
	EU	121,60	102,30	105,50	+3,13
	Rusko	40,70	43,40	42,40	-2,30
Zásoby na konci marketingového roku – svět		275,90	277,60	276,00	-0,58
z toho	USA	28,00	23,00	16,30	-29,13
	EU	13,90	9,70	12,40	+27,84
	Rusko	9,00	12,80	12,20	-4,69
Obiloviny kromě pšenice a rýže					
Sklizeň – svět		1 426,90	1 442,00	1 504,90	+4,36
z toho	USA	360,00	373,30	398,40	+6,72
	EU	163,40	153,60	153,10	-0,33
	Rusko	41,10	41,70	38,80	-6,95
Dovoz – svět		210,90	236,70	226,80	-4,18
z toho	USA	3,40	2,70	2,50	-7,41
	EU	19,20	15,60	15,70	+0,64
	Rusko	0,20	0,20	0,20	0,00
Spotřeba – svět		1 449,80	1 458,30	1 503,90	+3,13
z toho	USA	320,70	316,10	324,10	+2,53
	EU	164,20	153,10	156,60	+2,29
	Rusko	31,20	31,40	31,80	+1,27
Zásoby na konci marketingového roku – svět		340,60	324,20	325,10	+0,28
z toho	USA	51,50	33,90	38,50	+13,57
	EU	22,00	22,10	17,30	-21,72
	Rusko	2,30	2,10	1,60	-23,81

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů 2020/21

¹⁾ předběžné údaje,

²⁾ odhady

Podle údajů IGC z ledna 2022 činila světová produkce pšenice v marketingovém roce 2020/2021 celkem 773,1 mil. tun, světová produkce rýže 507,7 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 1 442,0 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2,72 mld. tun. Předpokladem pro marketingový rok 2021/2022 je vzrůst světové produkce pšenice na rekordních 781,1 mil. tun a nárůst produkce ostatních obilovin kromě pšenice a rýže na 1 505 mil. tun. Produkce rýže by měla také mírně vzrůst na 511,4 mil. tun. Globální produkce obilovin by tak podle uvedených předpokladů měla celkově vzrůst cca na rekordních 2,80 mld. tun. Podle údajů IGC z ledna 2022 lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2020/2021 ve výši 2,72 mld. tun a pro rok 2021/2022 činí předpoklad dle IGC zhruba 2,80 mld. tun. Z uvedených dat vyplývá pokračující vzestup světové spotřeby obilovin.

Podle předpokladu IGC z ledna 2022 by světová produkce obilovin (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2021/22 vzrůst na rekordních 2 286,0 mil. tun, což je o 70,9 mil. tun (+ 3,2 %) více než v předchozím marketingovém roce (2 215,0 mil. tun v marketingovém roce 2020/2021). Příčinou tohoto vzrůstu světové produkce obilovin je zejména zvýšení produkce ostatních (hrubozrnných) obilovin a mírný nárůst produkce pšenice. Meziroční vzestup produkce obilovin je očekáván dle odhadu IGC v EU, USA, Číně, Argentině, Brazílii, Austrálii a na Ukrajině. Pokles produkce obilovin je naopak předpokládán v Kanadě, Kazachstánu, Rusku a Indii.

Na základě odhadu IGC se předpokládá pro aktuální marketingový rok 2021/2022 záporná světová bilance obilovin. Světová spotřeba obilovin (bez rýže), odhadovaná IGC na rekordních 2,23 mld. tun, zaznamenává v marketingovém roce 2021/2022 mírný meziroční nárůst o 2,6 %. Hlavní podíl na tomto nárůstu by v aktuálním roce měl mít zejména vzestup užití na průmyslové účely (370,3 mil. tun, +2,9 %) a na krmné účely (1040,1 mil. tun, +3,3 %). Pokud jde o poptávku po krmivech, očekává se zejména vyšší zastoupení podílu kukuřice vzhledem k její vysoké nabídce.

Vzhledem k předpokladu nižší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly mírně klesnout i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku 2021/2022 je dle IGC odhadována na 601,1 mil. tun. Tento pokles je způsoben zejména snížením zásob pšenice a ječmene. Pokles zásob na konci roku očekává IGC v Kanadě, EU, Kazachstánu, Rusku, USA, Indii, Číně a na Ukrajině. Vzestup světových zásob se očekává v Argentině, Austrálii a Brazílii.

Předpoklad globální úrovně obchodu s obilovinami dosahující dle předpokladu IGC 422,9 mil. tun, je vyšší než minulý rok (427,4 mil. tun). Meziroční mírný pokles globálního obchodu o 1,5 % je předpokládán vzhledem k poklesu obchodu s kukuřicí a ječmenem. Obchod s pšenicí je předpokládán na vyšší úrovni než v loňském roce.

V roce 2021 byl světový trh ovlivněn výrazným nárůstem cen vstupů (energie, hnojiva, ropa, zemní plyn), celosvětovou krizí následkem pandemie nemoci Covid-19 a politickým napětím v souvislosti situací v Rusku a na Ukrajině. Přes rekordní úroveň sklizně obilovin zůstává stav celosvětových zásob obilovin v tomto roce napjatý. Ceny obilovin vzhledem k této situaci zaznamenaly převážně nárůst, který se výrazněji projevil hlavně během 2. poloviny roku 2021. Index cen obilovin FAO dosáhl v průměru za rok 2021 131,2 bodů, což je o 27 % více než průměrná hodnota z roku 2020 a jedná se o největší roční průměr od roku 2012. Ceny kukuřice byly v průměru o 44,1 % vyšší než v předchozím roce a ceny pšenice byly v průměru o 31,3 % vyšší než v roce 2020. V období leden 2021–leden 2022 se reprezentativní cena pšenice (US SRW Gulf) pohybovala cca v rozmezí 277–356 USD/tunu, cena pšenice z EU (1. třída Francie Rouen) v rozmezí 249–347 USD/tunu a cena pšenice z Ruska (Russia Milling) v rozmezí 247–347 USD/tunu. Cena krmného ječmene z EU (Rouen feed) se pohybovala v rozmezí 241–316 USD/tunu. Cena kukuřice z USA (US 3YC Gulf) se pohybovala v rozmezí 244–304 USD/tunu. V souvislosti s velmi špatnou sklizní v Kanadě zaznamenala v tomto roce výrazného cenového nárůstu pšenice tvrdá.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů IGC z ledna 2022 globální produkce pšenice v **marketingovém roce 2020/2021** vzrostla o 6,2 % ve srovnání s marketingovým rokem 2019/2020. Ze sklizňové plochy 223,9 mil. ha bylo sklizeno celkem 773,1 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha. Nejvíce pšenice v marketingovém roce 2020/2021 bylo sklizeno v Číně (134,3 mil. tun), EU (124,5 mil. tun), Indii (107,9 mil. tun), Rusku (85,4 mil. tun), USA (49,8 mil. tun), Kanadě (35,2 mil. tun), Austrálii (33,3 mil. tun), na Ukrajině (25,4 mil. tun), v Argentině (17,6 mil. tun) a Kazachstánu (14,3 mil. tun). Z hlavních světových producentů byla sklizeň pšenice oproti minulému roku vyšší především v Rusku, Číně, Indii, Kanadě a Austrálii. Pokles produkce byl naopak patrný v EU, USA, Argentině a na Ukrajině.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k nárůstu produkce vzrostla na 1 049,0 mil. tun. Světová spotřeba pšenice také mírně vzrostla na 771,4 mil. tun. Došlo ke vzestupu potravinářského užití pšenice v předpokládané výši 532,8 mil. tun oproti úrovni roku předchozího (523,8 mil. tun) a k nárůstu spotřeby pšenice ke krmnému užití na 150,1 mil. tun oproti úrovni předchozího roku (136,5 mil. t). K mírnému nárůstu došlo i u ostatní spotřeby (27 mil. tun). Největší spotřebu pšenice zaznamenalo IGC v marketingovém roce 2020/2021 v Číně (146,0 mil. tun), v Indii (102,5 mil. tun), v EU (102,3 mil. tun), Rusku (43,4 mil. tun) a USA (30,7 mil. tun).

Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2020/2021 kladná globální bilance pšenice s vyšší úrovní produkce ve srovnání se spotřebou. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku mírně vzrostly na 277,6 mil. tun (275,9 mil. tun v marketingovém roce 2019/2020). V Argentině, EU, USA a Číně zásoby meziročně poklesly, v Austrálii, Kanadě, Kazachstánu, Rusku, Indii a na Ukrajině došlo k nárůstu zásob pšenice. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 190,7 mil. tun, což představuje mírný meziroční nárůst o 2,9 %.

V aktuálním marketingovém roce 2021/2022 by mělo být podle odhadu IGC z ledna 2022 ze sklizňové plochy 220,5 mil. ha sklizeno 781,3 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,5 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2021/2022 měly vyprodukovat EU (138,2 mil. tun), Čína (137,1 mil. tun), Indie (109,5 mil. tun), Rusko (75 mil. tun), USA (44,8 mil. tun), Austrálie (35,5 mil. tun), Ukrajina (33,0 mil. tun), Argentina (22,1 mil. tun), Kanada (21,7 mil. tun) a Kazachstán (12,0 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně mírně vzroste o 1,1 %. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší v Číně, Indii, EU, Austrálii, Argentině a na Ukrajině. Naopak pokles produkce je očekáván v Rusku, Kanadě a USA.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k vysokým počátečním zásobám (277,6 mil. tun) i vyšší produkci měla vzrůst na rekordních 1 058,9 mil. tun. Zároveň je však očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 1,5 % na rekordních 782,8 mil. tun, a to zejména díky předpokladu zvýšení potravinářského užití o 1,5 % na rekordních 540,5 mil. tun a krmivářského užití o 3,2 % na rekordních 154,9 mil. tun. Průmyslové užití by mělo zaznamenat jen mírný nárůst na 24,4 mil. tun (23,6 mil. t v roce minulém). Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2021/2022 v Číně (146,5 mil. tun), v EU (105,5 mil. tun), v Indii (105,4 mil. tun), Rusku (42,4 mil. tun) a v USA (31,7 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 782,8 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 781,3 mil. tun vyšší. Světová bilance pšenice by proto v tomto marketingovém roce měla být záporná a světové zásoby pšenice by na konci roku měly mírně meziročně klesnout o 0,6 % na 276,0 mil. t. Konečné zásoby pšenice by měly v marketingovém roce 2021/2022 vzrůst v Argentině, Austrálii a EU. Klesnout by naopak měly v Kanadě, Kazachstánu, Rusku, USA, Indii a na Ukrajině. V Číně zůstává úroveň zásob stejná jako v roce předchozím.

Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 196,1 mil. tun, což znamená vyšší úroveň, než jaká byla zaznamenána v loňském marketingovém roce (190,7 mil. tun). Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy Severní Afriky (29,3 mil. tun),

Blízkého východu (25,8 mil. tun), Dálného východu (57,9 mil. tun) a subsaharské Afriky (25,8 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z EU (34,8 mil. t), Ruska (33,4 mil. tun), Ukrajiny (24,5 mil. tun), Austrálie (24,0 mil. tun), USA (23,2 mil. tun) a Kanady (16,8 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice se vzhledem k špatné sklizni očekává v tomto marketingovém roce v Kanadě (z 26,3 mil. tun na 16,8 mil. tun).

Tab. č. 2. Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Ukazatel	Produkce (mil. tun)			Vývoz (mil. tun)		
Země	2019/20	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾	2019/20	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾
Rusko	73,6	85,4	75,0	34,2	38,4	33,4
Ukrajina	29,2	25,4	33,0	21,1	16,9	24,5
Čína	133,6	134,3	137,1	1,2	0,9	1,3
Indie	103,6	107,9	109,5	0,3	2,4	4,7
EU	155,0	124,5	138,2	38,6	30,1	34,8
Kanada	32,7	35,2	21,7	24,3	26,3	16,8
USA	52,6	49,8	44,8	26,4	26,8	23,2
Austrálie	14,5	33,3	35,5	9,1	23,5	24,0
Argentina	19,8	17,6	22,1	13,8	12,2	14,3

Pramen: IGC leden 2022

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje

²⁾ odhady

Tab. č. 3. Sklizeň pšenice u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*
Argentina	6,3	6,5	3,3	3,3	17,6	22,1
Austrálie	13,0	11,8	2,3	2,0	33,3	35,5
Kanada	9,9	9,7	3,5	3,5	35,2	21,7
EU	22,7	24,5	5,4	5,7	124,5	138,2
Kazachstán	11,8	10,8	1,1	1,2	14,3	12,0
Rusko	28,6	27,7	2,9	2,8	85,4	75,0
Ukrajina	6,8	6,9	3,8	4,1	25,4	33,0
USA	14,9	15,0	3,3	3,3	49,8	44,8
Svět celkem	223,9	220,5	3,4	3,5	773,1	781,3

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: * odhady

Tab. č. 4. Světová bilance pšenice (v mil. tun)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾
Počáteční zásoby	172,1	191,5	207,0	226,5	247,4	267,4	259,7	275,9	277,6
Produkce	718,3	732,2	739,7	757,0	761,7	732,7	761,5	773,1	781,3
Dovoz	156,4	153,0	166,1	176,6	176,4	168,3	185,3	190,7	196,1
Nabídka celkem	890,3	923,7	946,7	983,5	1 009,1	1 000,1	1 021,2	1 049,0	1 058,9
Potravinářské užití	480,2	488,6	496,7	506,1	514,5	518,7	523,8	532,6	540,5
Průmyslové užití	21,6	22,3	22,4	23,0	23,9	24,7	24,5	23,6	24,4
Krmivářské užití	130,3	141,1	140,8	146,4	143,1	139,7	136,5	150,1	154,9
Osiva	35,9	36,1	36,1	36,8	36,5	37,1	37,2	38,2	38,5
Ostatní spotřeba	30,8	28,6	24,2	23,9	23,7	20,2	23,3	27,0	24,5
Spotřeba celkem	698,8	716,7	720,2	736,1	741,7	740,4	745,4	771,4	782,8
Vývoz	156,4	153,0	166,1	176,6	176,4	168,3	185,3	190,7	196,1
Konečné zásoby	191,5	207,0	226,5	247,4	267,4	259,7	275,9	277,6	276,0

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje²⁾ odhady

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů IGC z ledna 2022 činila v marketingovém roce 2020/2021 globální produkce ostatních obilovin („Coarse Grains“) celkem 1 442,0 mil. tun. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o nárůst produkce o 15,1 mil. tun především v důsledku mírného nárůstu produkce kukuřice, ječmene, ovesa a žita. Největší část celkového sklizeného množství zaujímala produkce ostatních obilovin v USA ve výši 373,3 mil. tun, dále produkce Číny (268,9 mil. tun) a produkce zemí EU ve výši 153,6 mil. tun.

Tab. č. 5. Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin

	Světová produkce (mil. tun)		Světový obchod (mil. tun)		Světová spotřeba (mil. tun)	
	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾	2020/21 ¹⁾	2021/22 ²⁾
Kukuřice	1 129,2	1 207,4	188,5	177,3	1 148,9	1 198,8
Ječmen	159,0	145,7	34,8	34,2	158,2	152,7
Čirok	61,2	62,9	7,6	7,8	60,7	63,0
Oves	25,7	22,4	2,4	2,5	24,1	23,1
Žito	14,1	13,7	0,4	0,4	13,6	13,7

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin by v současném marketingovém roce 2021/2022 měla činit 1 504,9 mil. tun, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 62,9 mil. tun (o 4,36 %) především v důsledku předpokládaného globálního zvýšení produkce kukuřice.

Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být dosažena tradičně v USA ve výši 398,40 mil. tun (z toho 382,6 mil. tun kukuřice a 2,6 mil. tun ječmene), v Číně 280,4 mil. tun (272,6 mil. tun kukuřice a 0,8 mil. tun ječmene), v zemích EU ve výši 153,10 mil. tun (52,1 mil. tun ječmene a 69,4 mil. tun kukuřice), v Rusku 38,8 mil. tun (17,6 mil. tun ječmene a 14,6 mil. tun kukuřice), na Ukrajině 51,8 mil. tun (40,0 mil. tun kukuřice a 10,2 mil. tun ječmene), v Argentině 69,7 mil. tun (61 mil. tun kukuřice a 4,6 mil. tun ječmene), a v Indii 49,1 mil. tun (30,0 mil. tun kukuřice a 1,7 mil. tun ječmene).

Světová spotřeba ostatních obilovin (mimo pšenice a rýže) je odhadována na 1 503,9 mil. tun, tj. o 45,6 mil. tun (+ 3,1 %) více, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba je mírně nižší než produkce, a to především v důsledku předpokladu převisu spotřeby nad produkcí u kukuřice. U ječmene a ova je v tomto roce naopak patrný převis spotřeby nad produkcí. Konečné zásoby ostatních obilovin by se měly mírně zvýšit na úroveň 325,1 mil. tun (z toho 286,8 mil. tun kukuřice, 21,5 mil. tun ječmene). Celosvětový obchod s ostatními obilovinami je tak v tomto roce odhadován ve výši 226,8 mil. tun, přičemž největšími vývozci by měly být USA (72,1 mil. tun), Argentina (42,7 mil. tun), Brazílie (39,1 mil. tun) a Ukrajina (38,9 mil. tun). Největšími dovozci v tomto roce budou Čína (39,4 mil. tun), Mexiko (18,8 mil. tun), Japonsko (18,4 mil. tun), a EU (15,7 mil. tun).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů USDA z února 2022 měla činit 145,8 mil. tun, což znamená průměrnou sklizeň. Toto množství znamená meziroční snížení světové produkce o 14,3 mil. tun (- 8,9 %) oproti minulému rekordnímu roku (160,03 mil. tun). Meziroční snížení produkce je výsledkem nižšího světového průměrného výnosu (3,00t/ha), ale nižší celkové výměry (48,57 mil. ha). Celková světová plocha ječmene by měla mírně klesnout o 5,6 % na 48,57 mil. ha a průměrný výnos by měl klesnout o 3,5 % na 3,00 t/ha.

Mezi hlavní světové producenty (a většinou i hlavní exportéry) ječmene letos patří dle IGC EU (52,1 mil. tun), Rusko (17,6 mil. tun), Austrálie (13,7 mil. tun), Kanada (6,9 mil. tun), Ukrajina (10,2 mil. tun), Velká Británie (7,0 mil. tun) a Turecko (5,8 mil. tun), přičemž meziroční nárůst produkce je dle odhadu IGC očekáván na Ukrajině (+ 22,2 %) a v Austrálii (+ 4,5 %), zatímco výrazný pokles produkce ječmene je očekáván zejména v Kanadě (- 35,3 %) v souvislosti s velkým suchem a dále též v EU (-4,9 %), Velké Británii (-14,2 %), Rusku (-14,7 %) a Turecku (-30,7 %).

Světová spotřeba ječmene by měla podle odhadu IGC meziročně mírně klesnout o 3,5 % na 152,7 mil. tun především v důsledku snížení předpokladu krmivářského užití (o 4,8 %) na 104,0 mil. tun. Úroveň celosvětové spotřeby ječmene je vyšší než produkce ječmene a celosvětové konečné zásoby ječmene by tak měly poklesnout (o 24,5 %) na 21,5 mil. tun. Pokles konečných zásob je očekáván v Kanadě, EU, Rusku, Austrálii a Velké Británii. Mírný nárůst konečných zásob je očekáván na Ukrajině.

V aktuálním marketingovém roce 2021/22 se očekává meziroční mírné snížení obchodu s ječmenem o 1,7 %, který by dle IGC měl dosáhnout hodnoty 34,2 mil. tun, což je stále velmi vysoká hodnota oproti loňské rekordní úrovni obchodu (34,8 mil. tun).

Tab. č. 6 – Světová bilance ječmene (v mil. tun)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 ¹	2021/22 ²
Počáteční zásoby	23,0	26,7	25,9	28,3	29,0	25,6	23,7	27,7	28,5
Produkce	144,6	143,7	149,4	148,0	143,5	139,2	156,9	159,0	145,7
Dovoz	22,9	29,2	29,4	28,4	29,8	24,5	27,1	34,8	34,2
Nabídka celkem	167,6	170,4	175,3	176,2	172,5	164,7	180,6	186,7	174,2
Potravinářské užití	6,9	7,0	7,3	7,3	6,6	6,4	7,1	7,4	7,3
Průmyslové užití	29,4	29,8	29,4	31,0	31,2	30,3	30,0	31,2	31,0
Krmivářské užití	94,1	97,3	100,6	97,8	99,0	93,7	104,2	109,2	104,0
Ostatní spotřeba	10,4	10,5	9,6	11,2	10,2	10,7	11,6	10,4	10,3
Spotřeba celkem	140,8	144,5	147,0	147,2	146,9	141,1	152,9	158,2	152,7
Vývoz	22,9	29,2	29,4	28,4	29,8	24,5	27,1	34,8	34,2
Konečné zásoby	26,7	25,9	28,3	29,0	25,6	23,7	27,7	28,5	21,5

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje²⁾ odhady

Tab. č. 7. – Sklizeň ječmene u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*
Argentina	1,01	1,25	4,00	3,84	4,04	4,80
Austrálie	4,40	4,30	2,98	3,02	13,10	13,00
Kanada	2,81	3,00	3,82	2,31	10,74	6,95
EU	11,04	10,40	4,91	5,07	54,23	52,75
Kazachstán	2,73	2,16	1,34	1,10	3,66	2,37
Rusko	8,16	7,65	2,53	2,29	20,63	17,50
Ukrajina	2,58	2,67	3,08	3,82	7,95	10,20
USA	0,90	0,79	4,15	3,25	3,72	2,56
Svět celkem	51,47	48,57	3,11	3,00	160,03	145,79

Pramen: USDA, únor 2022

Poznámka: * odhady

Aktuální globální sklizeň **kukuřice** pro marketingový rok 2021/2022 odhadlo USDA v únoru 2022 na rekordních 1 205,4 mil. tun, což znamená meziroční zvýšení produkce o 82,3 mil. tun (o 7,3 %). Meziroční zvýšení produkce je výsledkem vyššího světového průměrného výnosu (5,95 t/ha), ale i mírným vzestupem celkové výměry (202,7 mil. ha). Celková světová plocha kukuřice by měla mírně vzrůst o 2 % na 202,7 mil. ha a průměrný výnos by měl klesnout o 5,3 % na 5,95 t/ha. Zvýšení produkce je způsobeno vyšší sklizní kukuřice ve většině hlavních producentů zemí, tj. v EU, USA, Rusku, Brazílii, Argentině, Číně a na Ukrajině. K mírnému meziročnímu poklesu produkce kukuřice by mělo dojít v Mexiku.

IGC předpokládá, že díky vyššímu předpokladu zejména krmného, ale též potravinářského a průmyslového užití by mělo dojít ke zvýšení globální spotřeby kukuřice o 4,3 % na 1 198,8 mil. tun. Tato úroveň spotřeby znamená nový světový rekord. Příčinou takto vysokého odhadu spotřeby je zejména

rekordní poptávka po krmném využití kukuřice ve výši 711,8 mil. tun, což je o 4,7 % více než loni. Silná poptávka po škrobu a etanolu způsobuje to, že globální průmyslová spotřeba kukuřice tento rok opět vzrostla na rekordní úroveň ve výši 307,6 mil. tun.

Vzhledem k předpokládané převaze produkce nad spotřebou, by letos mělo dojít ke zvýšení světových konečných zásob kukuřice na 286,8 mil. tun (278,3 mil. tun v marketingovém roce 2020/2021). Zásoby kukuřice by měly být na velmi vysoké úrovni zejména v Číně (190,2 mil. tun, tj. 66,3 % celkových zásob kukuřice) a USA (36,6 mil. tun). Zásoby hlavních světových exportérů kukuřice (Argentina, Brazílie, USA, Ukrajina) by měly meziročně vrůst o 18 % na 52,8 mil. tun.

Úroveň globálního obchodu s kukuřicí je dle IGC předpokládána na úrovni 177,3 mil. tun, což je o 6,0 % nižší úroveň oproti rekordnímu loňskému roku (188,5 mil. tun). Příčinou tohoto snížení je zejména očekávání nižších nákupů ze strany EU a Číny. Největšími dovozci kukuřice letos budou Čína, Mexiko, Egypt, Irán, EU, Japonsko, Jižní Korea a Vietnam. Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (63,5 mil. tun), Argentina (38,5 mil. tun), Ukrajina (32,5 mil. tun), Brazílie (19 mil. tun) a, jejichž vývoz by měl představovat cca 87 % světového vývozu kukuřice. Meziroční nárůst vývozu kukuřice je očekáván z Argentiny, EU, Jižní Afriky, Ukrajiny, naopak pokles vývozu kukuřice je očekáván z USA a Brazílie.

Tab. č. 8 – Světová bilance kukuřice (v mil. tun)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 ¹	2021/22 ²
Počáteční zásoby	212,4	272,5	302,6	325,3	369,7	343,8	326,4	298,0	278,3
Produkce	1 031,8	1 061,2	1 023,1	1 135,8	1 093,5	1 132,3	1 127,5	1 129,2	1 207,4
Dovoz	121,8	125,1	136,3	137,4	153,3	164,8	174,5	188,5	177,3
Nabídka celkem	1 244,2	1 333,8	1 325,6	1 461,0	1 463,2	1 476,1	1 453,9	1 427,2	1 485,6
Potravinářské užití	112,7	118,1	113,7	123,7	127,9	128,2	131,0	133,3	135,5
Průmyslové užití	269,7	277,9	281,4	292,8	303,6	304,4	293,4	298,0	307,6
Krmivářské užití	552,1	593,1	570,4	634,1	651,0	675,8	692,0	679,8	711,8
Ostatní spotřeba	37,2	42,1	34,9	40,8	36,8	41,4	39,5	37,9	44,0
Spotřeba celkem	971,7	1 031,2	1 000,4	1 091,3	1 119,4	1 149,7	1 155,9	1 148,9	1 198,8
Vývoz	121,8	125,1	136,3	137,4	153,3	164,8	174,5	188,5	177,3
Konečné zásoby	272,5	302,6	325,3	369,7	343,8	326,4	298,0	278,3	286,8

Pramen: IGC, leden 2022

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje

²⁾ odhady

Tab. č. 9. Sklizeň kukuřice ve vybraných zemích světa

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*	2020/21	2021/22*
Argentina	6,50	6,80	7,92	7,94	51,50	54,00
Brazílie	19,90	20,80	4,37	5,48	87,00	114,00
EU	9,30	9,31	7,22	7,52	67,09	69,96
Ukrajina	5,40	5,30	5,62	7,92	30,30	42,00
USA	33,31	34,56	10,76	11,11	358,45	383,94
Čína	41,26	43,32	6,32	6,29	260,67	272,55
Svět celkem	198,75	202,72	5,65	5,95	1 123,07	1 205,35

Pramen: USDA, únor 2022

Poznámka: * odhady

Evropská unie

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2020/2021 z celkové plochy 52,3 mil. ha sklizeno 281,3 mil. tun obilovin (využitelná produkce). Jednalo se o průměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 118,3 mil. tun pšenice seté, 7,3 mil. tun pšenice tvrdé, 54,0 mil. tun ječmene, 68 mil. tun kukuřice, 8,7 mil. tun žita, 8,4 mil. tun ova, 12 mil. tun triticales, 1,8 mil. tun čiroku a 3,5 mil. tun ostatních obilovin. Celková využitelná produkce obilovin v EU poklesla oproti marketingovému roku 2019/2020, kdy bylo sklizeno 294,5 mil. tun obilovin, o 4,5 %. Meziroční pokles produkce se týkal pšenice seté, pšenice tvrdé, ječmene a kukuřice, u žita a ova byla produkce oproti předchozímu roku vyšší. Snížení produkce bylo způsobeno různými výkyvy počasí, kdy oproti minulému roku bylo v některých zemích sucho, a v jiných zemích EU byly výrazné srážky. Podprůměrných výsledků dosáhla produkce pšenice potravinářské v Rumunsku, Francii, Irsku a Finsku. Navýšení produkce pšenice bylo ve Španělsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku. Sklizeň kukuřice vzrostla v Rakousku, Slovinsku, Maďarsku a na Slovensku, zatímco ve zbytku Evropy produkce kukuřice poklesla.

Celková nabídka obilovin na trhu EU dosahující 345,01 mil. tun bohatě pokryla celkovou domácí spotřebu evropského trhu ve výši 260,3 mil. tun (krmné užití obilovin 162,5 mil. tun, potravinářské užití 58,4 mil. tun, průmyslové užití 28,7 mil. tun – z toho 11,0 mil. tun představuje užití na bioetanol). Vývoz obilovin z EU v minulém marketingovém roce dosáhl celkového objemu 42,9 mil. tun obilovin, přičemž 63,9 % (27,4 mil. tun) bylo zastoupeno pšenicí a 24,7 % (10,6 mil. tun) ječmenem. Dovoz obilovin do EU dosáhl celkem 21,1 mil. tun, z toho 68,7 % (14,5 mil. tun) tvořila kukuřice, 9,5 % (2,0 mil. tun) tvořila pšenice setá a 13,7 % (2,9 mil. tun) tvořila pšenice tvrdá.

Na konci marketingového roku došlo k mírnému poklesu zásob obilovin v EU na 41,8 mil. tun oproti počátečním zásobám (42,7 mil. tun), přičemž pokles zaznamenaly zásoby pšenice seté a kukuřice a čiroku, nárůst naopak zaznamenaly zásoby ječmene, pšenice tvrdé, ova a triticales.

Intervence, která je omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice a ječmene a množstevním stropem pro intervenční nákup pšenice seté ve výši 3,0 mil. tun, byla formálně otevřena od 1. 11. 2020. Vzhledem k výši cen oproti ceně intervenční však v tomto roce opět nebylo intervenčních nákupů v EU využíváno stejně jako v roce předchozím.

Tab. č. 10. – Odhad bilance obilovin v EU pro marketingový rok 2020/2021 – leden 2022

Ukazatel	Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby	mil. tun	9,6	4,4	1,7	21,8	42,7
Využitelná produkce	mil. tun	118,3	54,0	7,3	68,0	281,3
Dovoz – třetí země	mil. tun	2,0	1,2	2,9	14,5	21,1
Celková nabídka	mil. tun	129,9	59,6	12,0	104,3	345,0
Celková domácí spotřeba	mil. tun	93,6	44,4	9,0	80,3	260,3
– potraviny	mil. tun	41,0	0,4	8,1	4,7	58,4
– osiva	mil. tun	4,6	2,1	0,4	0,4	9,0
– krmiva	mil. tun	38,2	35,6	0,4	63,5	162,5
– techn. užití	mil. tun	9,1	6,0	0,1	11,3	28,7
– z toho biopalivo	mil. tun	3,1	0,4	0,0	6,2	11,0
– ztráty	mil. tun	0,7	0,3	0,04	0,4	1,7
Vývoz – třetí země	mil. tun	27,4	10,6	0,8	3,7	42,9
Celkové užití	mil. tun	121,0	55,1	9,8	84,0	303,2
Konečné zásoby	mil. tun	8,9	4,5	2,2	20,3	41,8

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. 1. 2022

Na základě odhadů EK z ledna 2022 by v aktuálním marketingovém roce 2021/2022 mělo být z celkové plochy 52,0 mil. ha sklizeno 293,3 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2021/2022 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 290,8 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 130,5 mil. tun, pšenice tvrdá 7,7 mil. tun, ječmen 52,0 mil. tun, kukuřice 69,0 mil. tun, žito 7,8 mil. tun, oves 7,6 mil. tun, triticales 11,6 mil. tun, čirok 1,0 mil. tun a ostatní obiloviny 3,6 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem se celková využitelná produkce obilovin v EU zvýšila o 3,4 % a jedná se o nadprůměrnou sklizeň. Tento příznivý výsledek sklizně byl ovlivněn zejména meziročním nárůstem produkce pšenice měkké, které bylo v EU sklizeno v průměru o 10,3 % více než v roce minulém a meziročním zvýšením sklizně pšenice tvrdé, které bylo sklizeno o 5 % více než vloni. Velmi dobrých výsledků sklizně pšenice bylo dosaženo zejména v Rumunsku, Bulharsku, Chorvatsku, Slovinsku, Španělsku, Portugalsku, Francii, Polsku, Litvě a Estonsku. Podprůměrných výsledků bylo díky nepřízní počasí naopak dosaženo ve Finsku. Ječmene bylo sklizeno o 3,6 % méně než v roce předchozím. Nadprůměrných výsledků sklizně ječmene bylo dosaženo v Chorvatsku, Slovinsku, Maďarsku, Bulharsku a Rumunsku, podprůměrných výsledků bylo dosaženo ve Švédsku, Finsku, Litvě, Lotyšsku, Estonsku, Belgii, Nizozemí a Rakousku. Kukuřice bylo sklizeno o 1,5 % více než v minulém roce. Nadprůměrných výsledků sklizně kukuřice bylo dosaženo ve Francii, Španělsku, Rakousku, České republice, Polsku, Litvě a Bulharsku, podprůměrných výsledků bylo dosaženo v Rumunsku a Maďarsku.

Produkce obilovin meziročně poklesla v následujících hlavních producentských státech EU – o 2,5 % v Německu, o 3 % v Polsku, o 6,4 % ve Španělsku, o 10,3 % v Maďarsku, a o 3 % v Itálii. Produkce obilovin naopak meziročně vzrostla v následujících producentských státech – o 17,5 % ve Francii a o 39,6 % v Rumunsku. Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 5,7 t/ha, což představuje meziroční zvýšení o 5,6 %. Výnosy obilovin se oproti loňskému roku mírně zvýšily u všech obilovin kromě žita a ostatních obilovin.

Při odhadu dovozu ve výši cca 19,4 mil. tun a úrovni počátečních zásob (41,8 mil. tun) činí celková nabídka obilovin na trhu EU dle odhadů EK cca 352,0 mil. tun. Celková domácí spotřeba je dle bilance EU odhadována na 261,8 mil. tun (vyšší o 1,5 mil. tun oproti loňskému marketingovému roku). Ve struktuře využití EK předpokládá podobný podíl spotřeby obilovin na krmiva na úrovni 162,2 mil. tun, potravinářského užití na 58,6 mil. tun a průmyslového užití na 30,3 mil. tun, z čehož 11,9 mil. tun je předpokládáno k využití na biopaliva. K výrobě biopaliv je v EU počítáno především s využitím pšenice (3,4 mil. tun) a kukuřice (6,8 mil. tun). Vzhledem k nadprůměrné letošní produkci je letos očekávána vyšší úroveň vývozu obilovin z EU, jehož celková výše je na konci marketingového roku 2021/2022 odhadována Komisí na 47,7 mil. tun. I v tomto roce by měla obchodní bilance obilovin zůstat kladná a EU tak upevní svou tradiční pozici aktivního vývozce. Dovoz obilovin do EU odhadovaný ve výši 19,4 mil. tun je nižší než v loňském roce, zejména vzhledem k nižšímu předpokladu dovozu pšenice tvrdé (1,5 mil. tun) a ječmene (1 mil. tun). EU má být v marketingovém roce 2021/2022 čistým vývozcem 28,3 mil. tun obilovin s úrovní dovozu ve výši 19,4 mil. tun a vývozu 47,7 mil. tun. Hlavní složkou vyvážených obilovin je stejně jako v letech minulých pšenice setá (32,0 mil. tun) a ječmen (9,5 mil. tun).

V souladu s výše uvedenými předpoklady by zásoby obilovin v EU k 30. 6. 2022 měly mírně vzrůst o 1,7 % na 42,5 mil. tun.

Tab. č. 11. Odhad bilance obilovin v EU pro marketingový rok 2021/2022 – leden 2022

Ukazatel	Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby	mil. tun	8,9	4,5	2,2	20,3	41,8
Využitelná produkce	mil. tun	130,5	52,0	7,7	69,0	290,8
Dovoz – třetí země	mil. tun	2,0	1,0	1,5	14,5	19,4
Celková nabídka	mil. tun	141,5	57,6	11,4	103,8	352,0
Celková domácí spotřeba	mil. tun	96,1	43,9	9,1	81,5	261,8
– potraviny	mil. tun	41,2	0,4	8,1	4,7	58,6
– osiva	mil. tun	4,6	2,1	0,4	0,4	9,0
– krmiva	mil. tun	40,2	34,4	0,5	64,1	162,2
– techn. užití	mil. tun	9,4	6,7	0,1	11,9	30,3
– z toho biopalivo	mil. tun	3,4	0,4	0,0	6,8	11,9
– ztráty	mil. tun	0,8	0,3	0,05	0,4	1,8
Vývoz – třetí země	mil. tun	32,0	9,5	0,8	5,0	47,7
Celkové užití	mil. tun	128,1	53,4	9,9	86,5	309,5
Konečné zásoby	mil. tun	13,3	4,2	1,4	17,3	42,5

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. I. 2022

Tab. č. 12. Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2020/2021– 2021/2022

Obilovina	Výměra (mil. ha)		Průměrné výnosy (t/ha)		Využitelná produkce (mil. tun)	
	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22
Pšenice setá	20,7	21,7	5,7	6,1	118,3	130,5
Ječmen	11,0	10,3	4,9	5,1	54,0	52,0
Kukuřice	9,4	9,2	7,3	7,6	68,0	69,0
Pšenice tvrdá	2,1	2,2	3,4	3,7	7,3	7,7
Žito	2,1	1,9	4,2	4,2	8,7	7,8
Triticale	2,8	2,7	4,3	4,5	12,1	11,6
Ostatní obiloviny	1,2	1,3	3,0	3,0	3,5	3,6
Obiloviny celkem	52,3	52,0	5,4	5,7	281,3	290,8

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 27. I. 2022

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby pro některé druhy obilovin v EU řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace vysoce jakostní pšenice a kukuřice na komoditních burzách ve Spojených státech amerických. Vysoce jakostní pšenice je dále referenční cenou pro pšenici tvrdou o vysoké jakosti, osivo pšenice tvrdé a osivo pšenice seté. Cena kukuřice slouží jako referenční cena pro širok, osivo široku, žito, osivo žito a osivo kukuřice.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi intervenční cenou pro obiloviny (zvýšenou o 55 %) a reprezentativní dovozní cenou CIF použitelnou pro dotýčnou zásilku. Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury.

Právním základem pro stanovení cel obilovin je po reformě SOT čl. I nařízení Komise (EU) č. 642/2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1308/2013, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin (bývalý čl. 136 nařízení č. 1234/2007). Toto nařízení bylo v roce 2014 pozměněno prováděcím nařízením č. 265/2014, kdy došlo k přenesení pravidel kalkulace cel pro obiloviny z NR č. 1234/2007 do nařízení Komise a úpravě metody kalkulace. Nařízení stanovující dovozní cla bylo do platnosti prováděcího NK č. 265/2014 publikováno vždy 15. a poslední den v měsíci a kalkulace dovozních cel byla fixně prováděna na základě různých světových referenčních cen pro definované typy obilovin za předcházejících 14 dní. S platností výše uvedené úpravy nařízení jsou cla pohyblivě kalkulována denně na základě cen za předchozích 10 pracovních dní. Komise tak stanoví novou celní sazbu vždy, pokud se průměr za předchozích 10 pracovních dní liší od dosud stanovené celní sazby o více než 5 EUR/t nebo pokud se průměr vrátí k nule.

Prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/1835 ze dne 9. října 2017 je stanoveno dovozní clo 0,00 EUR/t pro dovoz osiva pšenice tvrdé, pšenice tvrdé jiné než osivo, osiva pšenice obyčejné a pšenice obyčejné vysoké jakosti jiné než osivo. Pro dovoz osiva žita, žita jiného než osivo, osiva kukuřice a kukuřice jiné než osivo je stanovena sazba dovozního cla 5,61 EUR/t.

V roce 2020 požádal mlýnský zpracovatelský průmysl a živočišný sektor o zvýšení vývozního cla na pšenici mimo Eurasijskou unii (které bylo realizováno od 15. 2. 2021 do 30. 6. 2021). Důvodem zvýšení cla je stabilizace cen na ruském trhu, která vzrostla o 50 %. Původní záměr mířený na pšenici, byl rozšířen o kukuřici, ječmen a žito. Clo je u pšenice stanoveno na 25 EUR/t.

Celní kvóty pro dovoz obilovin ze třetích zemí do EU, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin existují následující dovozní kvóty, které jsou otevřené každoročně a jsou řízené systémem dovozních licencí:

- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s celní sazbou 12 EUR/t, o celkovém objemu 3 112 030 tun, z toho 572 000 tun pochází z USA, 38 853 tun z Kanady, 2 378 387 tun z ostatních třetích zemí kromě USA a Kanady, a 122 790 tun ze všech třetích zemí (dle NK č. 1067/2008),
- **dovozní kvóta pro ječmen (osivo i jiný než osivo)** o celkovém objemu 307 105 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16 EUR/tunu (dle NK č. 2305/2003),
- **dovozní kvóta pro kukuřici (osivo i jinou než osivo)** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 277 988 tun s nulovou celní sazbou (dle NK č. 969/2006),
- **dovozní kvóty pro kukuřici a čirok dovážené do Španělska** (2 mil. tun kukuřice a 0,3 mil. tun čiroku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. tun) se sníženým dovozním clem (dle NK č. 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU umožnila tento dovoz od roku 1995/1996 v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově. Tyto dovozní kvóty jsou však vyhrazené pouze Španělsku a Portugalsku a ostatní země EU je nemohou využít.
- Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí existují paralelně další dovozní kvóty řízené celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“ (kvóty na dovoz pšenice tvrdé a pšenice obecné vysoké jakosti).

Kvóty pro dovoz obilovin z Ukrajiny do EU

Jednání o dohodě o volném obchodu (FTA) s Ukrajinou bylo dokončeno a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Z důvodu politického vývoje na Ukrajině se nicméně EU rozhodla podpořit ekonomiku Ukrajiny jednostranným snížením cel v mezích podepsané dohody o volném obchodu již v dubnu 2014 (tzn. bez její ratifikace) prostřednictvím prováděcího nařízení Komise (EU) č. 416/2014 ze dne 23. dubna 2014 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny. U obilovin tak byly pro roky 2014 a 2015 otevřeny kvóty pro dovoz do EU pro pšenici a některé produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a některé produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a pro kukuřici a některé produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. V rámci těchto dovozních kvót byla stanovena sazba dovozního cla 0 EUR/t. Pro administraci kvót byl stanoven systém dovozních licencí.

Platnost samotné dohody byla odložena o 1 rok a její provádění tak začalo od roku 2016. Na základě této dohody bylo vydáno **prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2081 ze dne 18. listopadu 2015 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny**. Na základě tohoto nařízení od roku 2016 byly otevřeny následující roční kvóty s nulovou celní sazbou na dobu neurčitou za jinak obdobných podmínek jako v případě nařízení Komise (EU) č. 416/2014:

1. **kvóta č. 09.4306** pro špaldu, pšenici obecnou a sourež, jiné než k setí (KN 1001 99 00); pšeničnou mouku a mouku ze soureže (KN 1101 00 15 – 90); obilné mouky jiné než mouka z pšenice, soureže, žita, kukuřice, ječmene, ovsa a rýže (KN 1102 90 90); krupici a krupičku z pšenice a špaldy (KN 1103 11 90); a pelety z pšenice (KN 1103 20 60).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 950 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 960 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 970 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 980 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 990 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 1 000 000 tun

2. **kvóta č. 09.4307** pro ječmen jiný než k setí (KN 1003 90 00); ječnou mouku (KN 1102 90 10); a pro pelety z ječmene (KN ex 1103 20 25).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 250 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 270 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 290 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 310 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 330 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 350 000 tun

3. **kvóta č. 09.4308** pro kukuřici jinou než k setí (KN 1005 90 00); kukuřičnou mouku (KN 1102 20 10 – 90); krupici a krupičku z kukuřice (KN 1103 13 10 – 90); pelety z kukuřice (KN 1103 20 40); a kukuřičná zrna jinak zpracovaná (KN 1104 23 40 – 98).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 400 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 450 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 500 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 550 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 600 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 650 000 tun

Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí byly v odvětví obilovin pro dovoz z Ukrajiny stanoveny rovněž další dovozní celní kvóty neřízené systémem licencí, ale spravované celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“.

Změny legislativy pro oblast intervencí obilovin

Změny zaváděné do systému veřejných intervencí novým jednotným nařízením 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 pro SOT byly od 1. 1. 2014 implementovány do prováděcího nařízení č. 1272/2009. V rámci sektoru obilovin se především jednalo o změny v souvislosti se zrušením intervenčních center a vyjmutím čiroku ze seznamu obilovin pro veřejnou intervenci. Nové prováděcí nařízení vyšlo dne 1. 4. 2014 pod číslem 340/2014 v Úředním věstníku EU.

V rámci jednání expertní skupiny a výboru pro SOT horizontální otázky probíhaly od roku 2014 diskuse k oblastem, které by bylo možné upravit v nařízeních č. 1272/2009 o veřejných intervencích a č. 826/2008 o soukromém skladování. Cílem projednávání bylo v rámci lisabonizace rozdělit tato nařízení na prováděcí a delegované akty a při té příležitosti režimy zjednodušit, neboť veřejná intervence i soukromé skladování jsou součástí záchranné sítě SOT a jako takové nebudou využívány na pravidelné bázi. V květnu 2016 tak byly vydány následující nařízení s platností od září 2016:

1. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování

V rámci tohoto prováděcího nařízení došlo k některým zásadnějším úpravám v rámci veřejné intervence obilovin:

- Došlo ke snížení **dopravní vzdálenosti**, do které hradí náklady na dopravu nabízející, a to ze **100 km na 50 km**.
- **Minimální skladovací kapacita** pro obiloviny je stanovena na 5 000 tun, od intervenčního období 2017/2018 na 7 500 tun, od intervenčního období 2018/2019 na 10 000 tun, od intervenčního období na 2019/2020 na 15 000 tun. Pokud ČR produkuje méně než 20 mil. tun obilovin ročně, může i od období 2019/2020 pokračovat s minimální kapacitou 10 000 tun.
- **Minimální množství nabízených obilovin** – pro státy s roční produkcí do 20 mil. tun je možnost sníženého množství 120 tun, ostatní státy 160 tun.

2. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování

V rámci tohoto nařízení v přenesené pravomoci došlo k následující zásadnější úpravě v rámci veřejné intervence obilovin:

Zvýšení minimálního obsahu bílkovin u pšenice seté z původní hodnoty 10,5 % na 11 %.

Vnější obchodní politika EU v oblasti obilovin

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky.

Obiloviny představují poměrně citlivou položku mezinárodního obchodu, z čehož také vyplývá zvýšená míra ochrany produktů spadajících do této skupiny. To se odráží i ve vyšší hladině dovozních cel

a uplatňování celních preferenčních kvót u obilovin. Od vstupu České republiky do EU určuje výši dovozních cel Integrovaný tarif EU (TARIC), vydávaný v souladu s Nařízením Rady (EHS č. 2658/87). Na vnitřním trhu EU pohyb zboží nepodléhá žádným tarifním opatřením.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, především s členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U obilovin je v jednotlivých zemích ESVO situace rozdílná. **Norsko** ponechává clo na dovoz z EU u všech produktů pšenice a žita (s výjimkou kvóty 5 tis. t. s nulovým clem pro pšenici a žito pro produkci těstovin), dále ječmene a ova a některých ostatních obilovin (např. triticales). Kukuřice, rýže a čirok jsou tímto clem zatíženy jen při jejich použití pro krmné účely s tím, že na dovoz kukuřice pro krmné účely je pro dovoz z EU stanovena celní kvóta 15 tis. t., v rámci které je clo nulové. Nepreferenční cla Norska na dovoz obilovin z EU se pohybují v rozmezí 0 až 211 Eur/t v závislosti na produktu. **Island** neuplatňuje dovozní cla na obiloviny z EU žádná. **Švýcarsko** si pro dovoz z EU clo zachovalo u většiny obilovin, a to v rozmezí od 0 do 55 CHF/100 kg (nulová cla jsou např. u některých položek rýže a ova). Na některé obiloviny Švýcarsko při dovozu z EU uplatňuje celní preferenční kvóty; při dovozech nad rámec těchto kvót se clo zvyšuje. Se Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají žádná jednání o liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty. V květnu 2021 navíc Švýcarsko odmítlo přijmout Institucionální rámcovou dohodu s EU. Na základě tohoto kroku EU zastavila veškerá jednání o novelizacích stávajících dohod a schvalování nových vzájemných dohod.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU **Velká Británie**. V prosinci 2020 se podařilo dospět k Dohodě o obchodu a spolupráci mezi EU a Velkou Británií, která vstoupila v platnost 1. 5. 2021. Díky této Dohodě se podařilo ve vzájemném obchodě zachovat nulová cla a bezkvótový přístup pro všechny produkty splňující pravidla původu EU nebo Velké Británie. Obchod však poznamenala zvýšená administrativní zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel mezinárodního obchodu se třetími zeměmi.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. **Albánie** ponechává u některých položek obilovin dovozní cla ve výši 2 % (např. tvrdá pšenice určená k setí, žito, ječmen, oves a kukuřice), ostatní jsou nulová (i když u některých položek pouze v rámci celní preferenční kvóty). **Srbsko** má pro dovoz obilovin z EU stanoveno clo pouze u jedné položky pšenice (po vyčerpání celní preferenční kvóty s nulovým clem 300 t) a tří položek kukuřice. **Severní Makedonie** uplatňuje dovozní clo pouze u rýže neurčené k setí (35 % ad valorem¹) a některých položek pšenice (15 % + 0,1 Eur/kg, avšak ne více než 75 %). Dovoz obilovin z EU do **Bosny a Hercegoviny** a **Černé Hory** probíhá bezcelně.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. Např. **Alžírsko** uplatňuje pro dovoz z EU cla pro ječmen, žito, oves nebo čirok a dovoz některých dalších položek (jako např. pšenice, ova a kukuřice určených k setí) je bezcelní pouze v rámci celních preferenčních kvót. Mimo preferenční kvóty se dovozní clo z EU u těchto produktů pohybuje v rozmezí 5 až 30 %. **Maroko** u většiny obilovin neuplatňuje pro dovozy z EU clo vůbec. Výjimku představují některé položky pšenice a rýže, u kterých je dovozní clo (v rozmezí 2,5–170 %). U dvou položek rýže je dovoz z EU možný v rámci celní preferenční kvóty. I clo pro dovoz některých položek obilovin do **Turecka** z EU je omezeno preferenčními celními kvótami. U produktů určených k setí se dovozní cla mimo kvóty pohybují od 25 do 130 %. Specifická je rýže, kde je dovozní clo stanoveno v rozmezí 13 až 45 % s tím, že u položek s nejvyšším clem je otevřena bezcelní preferenční kvóta. **Egypt** a **Jordánsko** dovozní cla na obiloviny z EU neuplatňují. **Izrael** má při dovozu obilovin z EU zavedeny bezcelní preferenční kvóty pouze u pšenice (při dovozu nad rámec těchto kvót se clo zvedá na 50 %) a jedné položky kukuřice, jinak jsou cla při dovozu obilovin nulová. **Tunisko** v sektoru obilovin z EU uplatňuje buď nulové dovozní clo (pšenice, kukuřice, rýže), nebo clo v rozmezí 15 až 36 % (žito, ječmen, oves, čirok a ostatní obiloviny). Mezi Tuniskem a EU probíhala do května 2019 liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu. Další pokračování bylo zatím přerušeno z politických důvodů na straně Tuniska. Mezi Marokem a EU se zatím poslední jednání o liberalizaci obchodu uskutečnila

¹ Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

v dubnu 2014. Jednání s Egyptem, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena.

V posledních devíti letech se EU podařilo uzavřít dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador).

Dohoda s **Peru** je prozatímne prováděna od března 2013 a přispěla k výrazné redukci dovozních cel u obilovin. V současnosti jsou všechna dovozní cla na obiloviny z EU nulová.

Dohoda s **Kolumbií**, která je prozatímne prováděna od srpna 2013, odstranila pro vývozce z EU dovozní cla do Kolumbie na pšenici, žito, ječmen, oves a ostatní obiloviny (položka KN 1008). Kukuřice, rýže a zrna čiroku určená k lidské spotřebě byly z liberalizace kolumbijských dovozních cel vyjmuty. Cla na tyto položky při dovozu z EU do Kolumbie tak zůstanou v rozmezí 5–80 %. Položky těchto komodit určené k setí mají cla nižší, a to 0 – 5 %).

Dohody s **Hondurasem**, **Nikaraguou** a **Panamou** jsou prozatímne prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila **Kostarika** a **Salvador** a v prosinci téhož roku také **Guatemala**.

Podobně jako u Kolumbie i pro ně platí, že dovozní cla na kukuřici a rýži pocházející z EU a neurčených k setí jsou vyjmuta z liberalizace (kromě kukuřice druhu *Zea mays everta* – KN kód 1005.90.10, který má být liberalizován do 10 let). Dovozy pšenice, žita, ječmene a ova z EU do těchto zemí probíhají bezcelně.

V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s **Ekvádorem** a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Po jejím vstupu v platnost dojde u dovozu pšenice, žita, ječmene, ova a také kukuřice a rýže určené k setí z EU do Ekvádoru k odstranění cel do 5 let. I když je dohoda stále prováděna prozatímne, jsou při dovozu z EU do Ekvádoru v současnosti zachována pouze dovozní cla na kukuřici neurčenou k setí a rýži. EU poskytuje bezcelní přístup pro všechny položky obilovin z Ekvádoru, kromě kukuřice a rýže neurčené k setí. Na tyto komodity je zřízena preferenční celní kvóta (37 tis. tun pro rýži a 5 tis. tun pro kukuřici).

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Většina cel na dovoz obilovin do Jižní Koreje je postupně snižována v rozmezí 4 až 15 let od vstupu dohody v platnost. Výjimku tvoří rýže, která byla z liberalizace zcela vyjmuta a dvě položky ječmene, u kterých cla zůstanou na současné úrovni. Dovoz pšenice z EU do Jižní Koreje probíhá bezcelně již od července 2011. V roce 2022 jsou pro dovoz obilovin z EU do Jižní Koreje uplatňována nulová cla na pšenici, žito, oves, kukuřici k setí a krmným účelům, čirok určený k setí a proso.

V říjnu 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem** a dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. U položek obilovin však Singapur poskytuje MFN2 cla ve výši 0 %, a uzavřením dohody se proto situace nezmění.

Po čtyřech letech bylo v říjnu 2013 dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatímne prováděna od září 2017. Kanada u obilovin ponechává clo při dovozu z EU pouze u ječmene využívaného pro výrobu sladu s tím, že toto clo má být odstraněno do 6 let po vstupu dohody v platnost, a čiroku určeného k setí. V EU jsou cla pro dovoz z Kanady zachována na tvrdou pšenici, žito, ječmen a oves. K jejich odstranění má dojít do 8 let po vstupu dohody v platnost.

Od 1. 1. 2016 je prozatímne uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou**. U obilovin byly otevřeny kvóty pro dovoz do EU na pšenici a produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a na kukuřici a produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. Cla při dovozu obilovin z EU na Ukrajinu jsou v současnosti nulová.

K uzavření dohod o volném obchodu s **Moldavskem** a **Gruzií** došlo v listopadu 2013. Díky tomu byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzií. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny

² MFN – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu. U dovozů obilovin z Gruzie do EU (kromě ječmene a rýže) je prostřednictvím ochranné doložky stanoveno spouštěcí množství 200 tis. tun. Pokud dovoz některé z těchto položek do EU přesáhne toto množství, může na ně EU znovu zavést cla. Obdobný mechanismus platí i v případě Moldavska, kde jsou stanovena spouštěcí množství pro dovoz pšenice 75 tis. tun, 70 tis. tun pro ječmen a 130 tis. tun pro kukuřici.

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. Cla při dovozu obilovin z EU do Japonska jsou různá. U některých položek bylo clo díky Dohodě odstraněno úplně (např. žito, čirok a většina položek ostatních obilovin). Naopak především u pšenice, ječmene kukuřice a rýže zůstala cla nezměněna s tím, jsou vyloučena z liberalizace a že na některé položky poskytuje Japonsko celní preferenční kvótu ve výši 212 t s minimální prodejní cenou stanovenou v jenech. Na straně dovozu obilovin z Japonska do EU byla z liberalizace vyloučena rýže.

V červnu 2019 bylo dosaženo Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti se vyjednává dodatečný oboustranný nástroj s ambicí větší politické angažovanosti, intenzivnějšího dialogu mezi stranami a posílené spolupráce v otázkách ochrany životního prostředí. Po vstupu dohody v platnost dojde k odstranění cel u většiny položek vzájemného obchodu včetně obilovin.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu, které bylo dokončeno v dubnu 2018. Aktuálně se posuzuje rozdělení dohody na tři části – politickou, obchodní a investiční. U dovozu obilovin z EU uplatňuje Mexiko dovozní cla v závislosti na položce (od 0 do 20 %). Po vstupu dohody v platnost dojde k odstranění cel na obiloviny při dovozu z EU do Mexika maximálně do 7 let.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile**. Poslední desáté kolo proběhlo v dubnu 2021, k oznámení politické dohody očekávanému v závěru roku 2021 však nedošlo. Dovoz obilovin z EU do Chile je bezcelní již nyní kromě většiny položek pšenice, na které je uplatňováno clo ve výši 6 %. Při dovozu z Chile do EU se u některých položek obilovin (např. oves, ječmen) uplatňují různě vysoká dovozní cla (od 0 do 89 EUR/t).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. V květnu 2021 EU a Indie oznámily, že se dohodly na znovuoobnovení vyjednávání, ale zatím nebyly stanoveny termíny dalších jednání. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz obilovin MFN dovozní clo mezi 0 a 100 % (vyšší cla jsou např. na pšenici a rýži).

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s **Malajsií** a **Vietnamem**. Zatímco v případě Malajsie se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů, dohoda s Vietnamem vstoupila v platnost v srpnu 2020. Vstupem dohody v platnost došlo k okamžitému odstranění cel na dovoz žita, ječmene, ovsa a čiroku z EU do Vietnamu. Na pšenici, kukuřici neurčenou k setí, rýži a některé položky ostatních obilovin budou dovozní cla Vietnamu do EU odstraněna v rozmezí 4 až 11 let po vstupu dohody v platnost.

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání. Aktuálně Thajsko uplatňuje u obilovin MFN dovozní cla v rozmezí 0–75 EUR/t.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání o dohodě o volném obchodu s **Filipínami** a v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání. Termín dalšího kola zatím nebyl stanoven. Při dovozu většiny položek obilovin z EU na Filipíny je uplatňováno MFN dovozní clo v rozmezí 0–7 %. Výjimku tvoří dvě položky kukuřice a většina položek rýže, u kterých jsou dovozní cla nejčastěji 35 %.

V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s **Indonésií** a zatím poslední kolo jednání proběhlo v listopadu 2021. Dosud nebyl stanoven termín dalšího jednání. Indonésie

při dovozu obilovin uplatňuje MFN cla nejčastěji ve výši 0–5 %. Výjimkou je rýže, u které je dovozní clo na Filipíny ve výši 28 EUR/t.

Jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 s tím, že první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Dosud se uskutečnilo jedenáct negociačních kol. Další kola jednání s Novým Zélandem i Austrálií jsou plánována v únoru, resp. v březnu 2022. Austrálie ani Nový Zéland žádná cla na dovoz obilovin v současnosti neuplatňují.

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do marketingového roku 2020/2021 s optimálním množstvím počátečních zásob (1 342,3 tis. tun). Svým objemem se blíží jak k marketingovému ročníku 2012/2013, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 338,8 tis. tun, a také marketingovému ročníku 2018/2019, kde byla úroveň počátečních zásob ve výši 1 312,4 tis. tun, ale také minulému marketingovému roku 2019/2020, kde byly počáteční zásoby na úrovni 1 365,2 tis. tun. Po nadprůměrné sklizni v roce 2020, která ve všech směrech pokrývala potřeby balance pro marketingový rok 2020/2021, jak v užití na potraviny, tak i na krmiva, nadále pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Přes vyšší produkci obilovin ze sklizně roku 2020 v ČR, avšak v souvislosti s výrazným nárůstem cen vstupů a také vlivem celosvětové krize následkem pandemie nemoci Covid-19, došlo k tomu, že ceny obilovin zaznamenaly převážně nárůst u většiny obilných komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2021 v množství 8 227,1 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoké sklizně (sedmá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se mohou, ale také nemusí (vzhledem k celosvětové situaci na trhu s obilovinami a válce na Ukrajině) objevit různé velké přebytky všech druhů obilovin. Letošní možné přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích a burzách, kde ceny obilovin také různě kolísají, ale většinou míří vzhůru.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2020 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2020 do 31. května 2021 a bylo umožněno ho realizovat v množstevním stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3,0 miliony tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2020 do 31. května 2021 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin.

Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2020/2021 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2019/2020 a tak docházelo k jeho poměrně vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do sousedních členských států EU (Německo, Rakousko a Polsko).

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2021 došlo k dalšímu, mírnému poklesu ploch obilovin celkem o 2,0 tis. ha (tj. o 0,1 %). Ozimé obiloviny v tomto roce zaznamenaly pokles o 76,2 tis. ha, tj. o 5,7 %. Zato u jarních obilovin (s výjimkou u jarního ječmene) došlo k navýšení osevních ploch o 73,1 tis. ha, tj. o 5,5 %.

Cla, kvóty WTO a další základní informace o podmínkách dovozu lze souhrnně najít v příloze I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku. Tato příloha I se každý rok v souhrnném vydání mění. Naposledy byla změněna nařízením Komise (ES) č. 1577/2020 s platností od 1. 1. 2021. Je však nutno upozornit, že tento předpis se dále neustále mění v některých dílčích údajích. Je velmi vhodný pro celkovou orientaci, pro aktuální informace se však doporučuje využívat výše uvedenou databázi TARIC. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Vývozní a dovozní licence a záruky obhospodařuje v ČR Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), který je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Služeb SZIF mohou využívat také operátoři jiných členských států EU. Podrobnější informace je možno nalézt na internetových stránkách SZIF (<http://www.szif.cz>), kde je možno získat aktuální informace, příručky pro žadatele, příslušnou legislativu např. o licencích.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat pouze Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech (ZVS) a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubopisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. K 31. 10. 2015 již není provozován žádný zemědělský veřejný sklad. ZVS byly zrušeny na vlastní žádost provozovatelů, nebo byly na základě žádosti provozovatelů uvedeny do klidového režimu. Nyní se zvažuje zrušení uvedeného zákona č. 307/2000 Sb. o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech.

OBILOVINY CELKEM

Výroba

Celková sklizeň obilovin v roce 2021 ve výši 8 227,1 tis. tun je stanovena na základě definitivní sklizně obilovin dle ČSÚ k 23. 2. 2022. Proti skutečnosti předchozího roku je o 100,4 tis. tun (tj. o 1,2 %) vyšší. Ve srovnání se sklizní roku 2020 jde o mírný nárůst a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné také se sklizňovým ročníkem 2011 a 2015. Tato produkce se historicky řadí na sedmé místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o mírně vyšší sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů by mohl být problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, neboť požadavky na jakost potravinářské pšenice splnilo ve všech hodnocených parametrech pro celou ČR pouze 58 % analyzovaných vzorků oproti ročníku 2020 a 2019, kdy to bylo 55 % a 63 %. Z hlediska kvality je nejčastějším limitujícím faktorem sklizně pšenice ročníku 2021 číslo poklesu a obsah bílkovin. Kvalita sklizně je přibližně vyrovnaná jak v Čechách, tak na Moravě. Podíl vzorků pšenice s vyhovující kvalitou je v roce 2021 přibližně na úrovni průměru let 2013 a 2016 a poté podíl různě kolísá.

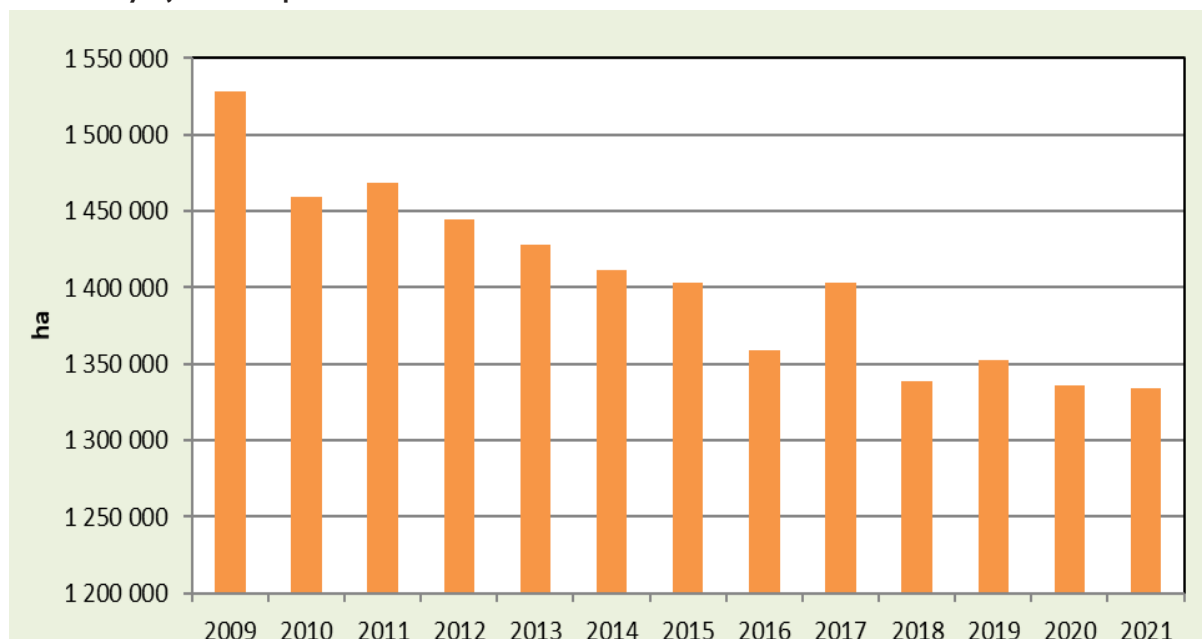
Co se týká kvality sladovnického ječmene ze sklizně ročníku 2021, tak ho lze charakterizovat jako rok s podprůměrnou produkcí, ale s celkem vyhovující kvalitou. Zrno ječmene má vyšší hodnoty přepadu na síť 2,5 mm, tzn., že zrno je větší než v ročníku 2020. Má příznivý průměrný obsah N látek, zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných i zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných. Rizikovým faktorem jsou zjevné výskyty fyziologicky poškozených zrn a skryté porostlosti.

Kvalita žita ze sklizně 2021 je vyhovující, a je srovnatelná s ročníkem 2012. V marketingovém roce 2021/2022 se dá předpokládat, že vyšší sklizeň obilovin povede k tvorbě různých přebytků v celkové bilanci. Proto lze očekávat, že vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě obilovin bude nutné vzniklé přebytky odčerpat nezbytným vývozem (export v rámci EU a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin pro technické užití (bioetanol, energetická biomasa).

Osevní plochy

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 mírně klesla proti předchozímu roku o 2,0 tis. ha na 1 334,3 tis. ha. Přesto se z dlouhodobého hlediska osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 320–1 400 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření se toto mírné snížení projevilo o 0,1 %. Z ozimých druhů obilovin bylo zaznamenáno výrazné snížení osevních ploch u ozimé pšenice, kdy činil pokles o 65,1 tis. ha (tj. o 8,4 %). U ostatních ozimých obilovin byl zaznamenán také různě velký pokles – u ozimého žita činil pokles o 6,3 tis. ha (20,0%); u ozimého ječmene o 3,6 tis. ha (tj. o 3,2 %) a u triticales byl ve výši 1,2 tis. ha (tj. o 2,9 %). U jarních obilovin došlo kromě jarního ječmene k různě velkému růstu osevních ploch, z toho největší byl u pšenice jarní a kukuřice na zrno ve výši 51,3 tis. ha (214,2 %) a 12,3 tis. ha (15,6 %). Pokles u jarního ječmene činil 1,5 tis. ha (tj. 0,7 %).

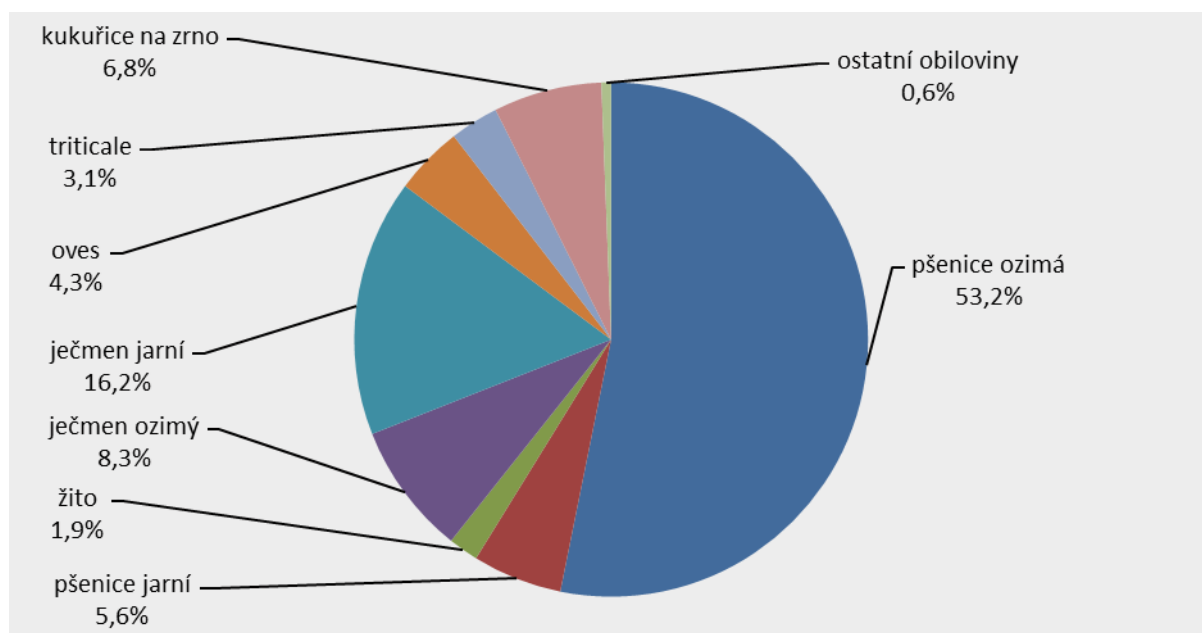
V roce 2021 zaujímaly zrniny celkem 1 377,4 tis. ha (56,2 %) celkové osevní plochy a obiloviny 54,4 % celkové osevní plochy.

Graf č. 1 Vývoj osevních ploch obilovin celkem

Pramen: ČSÚ

Struktura osevních ploch obilnin v roce 2021 je znázorněna v grafu č. 2.

Při porovnání osevních ploch roku 2021 s rokem 2020 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná, avšak procentický pokles ve struktuře obilovin zaznamenaly všechny druhy ozimých obilovin včetně ozimé pšenice, u které činil pokles o 4,8 %. Pokles u ozimého žita činí 0,5 %; u ozimého ječmene o 0,3 % a u triticales o 0,1 %;). K nárůstu došlo u všech jařin (s výjimkou jarního ječmene, kde rovněž došlo k poklesu o 0,1 %), z toho největší u jarní pšenice o 3,8 %; u kukuřice na zrno o 0,9 %; u ovsa o 0,8 % a u ostatních obilovin o 0,1 %.

Graf č. 2. Struktura osevních ploch obilnin v roce 2021

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2021 je průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 6,11 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem 2019 jde o nárůst o 0,07 t/ha (tj. o 1,2 %). Zvýšení výnosu z ozimých obilovin je pouze u ozimé pšenice o 0,27 t/ha (tj. o 4,4 %). U ostatních ozimů došlo k poklesu výnosu: u ozimého ječmene o 0,22 t/ha (tj. o 3,6 %); u žita o 0,45 t/ha (tj. o 8,2 %); u triticales o 0,33 t/ha (tj. o 6,5 %). U jarních druhů obilovin bylo zaznamenáno jak navýšení, tak snížení výnosů. Zvýšení výnosu bylo u jarní pšenice o 0,62 t/ha (tj. o 14,5 %) a u kukuřice o 0,18 t/ha (tj. o 1,9 %). U ostatních jařin byl zaznamenán pokles ve výnosu – u jarního ječmene o 0,06 t/ha (tj. o 1,2 %); u ovsa o 0,55 t/ha (tj. o 14,0 %) a u ostatních obilovin o 0,90 t/ha (tj. o 34,0 %). Jak je z uvedených údajů patrné, má kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Počáteční zásoby

Stav počátečních zásob obilovin v roce 2020 se nevýznamně snížil a dosáhl výše 1 342,3 tis. tun. V letošním marketingovém roce 2021/2022 se očekává další, velmi mírné snížení počátečních zásob obilovin, a to přes vyšší sklizeň, ale především vlivem vysokého vývozu do výše 1 178,7 tis. tun. V meziročním srovnání jde o pokles zásob o 163,6 tis. tun (tj. o 12,2 %).

Vyšší úroveň sklizně v roce 2021, mírné snížení vývozu obilovin do zahraničí a nulový intervenční nákup vytvářejí předpoklady pro nepatrné navýšení počátečních zásob obilovin v příštím marketingovém roce 2022/2023 na úroveň 1 403,8 tis. tun.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel		Jedn.	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	1 359,0	1 354,7	1 338,8	1 352,5	1 344,9	1 345,8
Výnos		t/ha	6,33	5,50	5,21	5,65	6,04	6,11
Výroba		tis. t	8 596,4	7 456,8	6 971,0	7 646,2	8 131,4	8 227,1
Počáteční zásoby		tis. t	1 238,3	914,0	1 312,4	1 365,2	1 342,3	1 178,7
Dovoz celkem		tis. t	203,1	258,3	459,4	340,5	285,0	290,0
Celková nabídka		tis. t	10037,8	8 629,1	8 742,8	9 351,9	9 758,7	9 695,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	5 018,0	4 811,5	5 056,0	5 176,0	5 177,0	5 124,0
z toho	– potraviny	tis. t	2 105,0	2 050,0	2 109,0	2 158,5	2 114,0	2 072,0
	– osiva	tis. t	331,0	324,5	323,0	322,5	323,0	328,0
	– krmiva	tis. t	2 332,0	2 222,0	2 406,0	2 477,0	2 522,0	2 506,0
	– technické užití	tis. t	250,0	215,0	218,0	218,0	218,0	218,0
Vývoz celkem		tis. t	4 105,8	2 505,2	2 321,6	2 833,7	3 403,0	3 168,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	9 123,8	7 316,7	7 377,6	8 009,7	8 580,0	8 292,0
Konečné zásoby		tis. t	914,0	1 312,4	1 365,2	1 342,2	1 178,7	1 403,8
Konečné zásoby/celkové užití		%	10,02	17,94	18,50	16,76	13,74	16,93
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	18,21	27,28	27,00	25,93	22,77	27,40

Pramen: ČSÚ, 1) MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby – odhad

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2020/2021 se celkem dovezlo ze zahraničí 285,0 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku snížení o 55,5 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu se tento pokles objemu dovezených obilovin pomalu dostává k obvyklým průměrům dovozu, kdy se dovoz pohyboval v předchozích ročnících v rozmezí od 220–290 tis. tun. Převážná část dovozu ročníku 2020/2021 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita, ale také kukuřice na zrno. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitrounitního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 266,0 tis. tun obilovin, a dovoz ze třetích zemí činil 19,0 tis. tun.

Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2021/2022 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2020/2021 předpokládá, že vlivem vyšší produkce obilovin v ČR dojde ke stagnaci dovozu na hladinu 290,0,0 tis. tun.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2013–2021 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2013	88,1	130,2	218,3	2013/2014	227,2
2014	97,0	164,4	261,4	2014/2015	254,1
2015	89,7	151,4	241,1	2015/2016	257,8
2016	106,4	103,7	210,1	2016/2017	203,1
2017	99,4	158,7	258,1	2017/2018	258,3
2018	99,6	201,4	301,0	2018/2019	459,4
2019	258,0	169,9	427,9	2019/2020	340,5
2020	171,5	146,4	317,9	2020/2021	285,0
2021	138,6	162,5	301,1	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 9 695,8 tis. tun pro marketingový rok 2021/2022 je o 62,9 tis. tun (tj. 0,6 %) nižší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného poklesu celkové nabídky je patrné, že dojde k mírnému navýšení úrovně konečných zásob.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2021/2022 by měla být celková domácí spotřeba ve výši 5 124,0 tis. tun. Ve srovnání se skutečností marketingového roku 2020/2021 je nevýznamně nižší o 53,0 tis. tun (1,0 %). Rozdíl je tvořen mírným snížením ve využití obilovin na potraviny a krmiva. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické užití, jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol, a nebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticales, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2021 byla z obilovin pro účel výroby bioetanolu nejvíce využita kukuřice na zrno. U ostatních tradičních obilovin (pšenice, triticales) bylo jejich technické užití využito především na výrobu biomasy.

Vývoz

Celkový vývoz byl v marketingovém roce 2020/2021 vyšší a potvrdily se tak původní předpoklady, že vývoz znovu dosáhne opětovně velmi vysoké úrovně. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 3 403,0 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu. Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2021/2022 dosahuje opět vysoké úrovně vývozu (s ohledem na vysokou sklizeň obilovin v ČR) ve výši 3 168,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 2 360,0 tis. tun (tj. 74,5 %) pšenice, 321,0 tis. tun (tj. 10,1 %) ječmene a 381,0 tis. tun kukuřice (tj. 12,0 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 3 153,0 tis. tun (tj. 99,5 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 15,0 tis. tun (tj. 0,5 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2013–2021 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2013	806,6	1 356,1	2 162,7	2013/2014	2 736,5
2014	1 380,4	1 547,9	2 069,2	2014/2015	3 326,2
2015	1 778,3	1 499,3	3 277,6	2015/2016	3 243,3
2016	1 744,0	1 894,9	3 638,9	2016/2017	4 105,8
2017	2 210,9	1 279,9	3 490,8	2017/2018	2 505,2
2018	1 225,3	1 283,8	2 509,1	2018/2019	2 321,6
2019	1 037,8	1 190,1	2 227,9	2019/2020	2 833,7
2020	1 643,6	1 607,8	3 251,4	2020/2021	3 403,0
2021	1 795,2	1 620,2	3 415,4	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 došlo k poklesu konečných zásob na konečnou úroveň 1 178,7 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o pokles o 163,5 tis. tun (tj. o 12,2 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k navýšení o 570,3 tis. tun na úroveň 8 580,0 tis. tun. Toto navýšení pramení především z výrazně vyššího vývozu. Pro marketingový rok 2021/2022 se očekává mírný nárůst konečných zásob do úrovně 1 403,8 tis. tun především v souvislosti s výrazně vyšší produkcí obilovin, nulovým intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a také stagnujícím dovozem. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl v posledních letech značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. V roce 2010 vzhledem k průměrné sklizni obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli v ČR a také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny obilovin začaly velmi rychle narůstat a byly na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok 2010/2011. Tento nastoupený trend vysokých cen pokračoval i v marketingových ročnících 2011/2012 a 2012/2013. Po mírně nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2013/2014 se trend vysokých cen změnil a ceny začaly postupně klesat u všech obilovin.

a to jak u potravinářských, tak i krmných. Mírný pokles cen pokračoval i v marketingovém roce 2014/2015 díky rekordní sklizni obilovin. Ceny v marketingovém roce 2015/2016 postupně vykazovaly další, menší či větší pokles vlivem další velmi vysoké sklizně. Po nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2016/2017 se trend cen z roku předchozího nezměnil a ceny vykazovaly stagnaci nebo mírně klesaly. Průměrná produkce obilovin marketingového ročníku 2017/2018 způsobila, že pokles cen byl zastaven a ceny vykazovaly pomalý růst. Další průměrná sklizeň obilovin v ČR v roce 2018 s průměrnými jakostními ukazateli způsobila, že tento trend ve vývoji cen pokračoval a ceny velmi mírně rostly. Přes vyšší sklizeň obilovin v roce 2019, ale s průměrnou kvalitou, se trend mírného růstu cen nezastavil a ceny jak potravinářského, tak i krmného užití mírně rostly. V roce 2020 byla dosažena vyšší sklizeň obilovin, avšak s průměrnými jakostními ukazateli, a tak v tomto sklizňovém roce se potvrdilo, že trend ve vývoji cen se nezměnil a ceny nadále postupně vykazovaly velmi různý růst.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě bude promítat do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj v ČR bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak především na vývoj cen v zahraničí (především na světových burzách – Matif, Chicago apod.). Přes opětovně vyšší produkci obilovin ze sklizně roku 2021 v ČR došlo v souvislosti s výrazným nárůstem cen vstupů (energie, hnojiva, ropa, zemní plyn), celosvětovou krizí následkem pandemie nemoci Covid-19 a také s politickým napětím v souvislosti se situací v Rusku a na Ukrajině došlo k tomu, že ceny obilovin zaznamenaly převážně prudký nárůst, který se výrazněji projevil hlavně během 2. poloviny roku 2021. U většiny komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě, nastoupil trend postupného navyšování cen.

Přes rekordní úroveň sklizně obilovin zůstává stav celosvětových zásob obilovin v tomto roce napjatý. Ceny obilovin vzhledem k této situaci zaznamenaly převážně nárůst, který se výrazněji projevil hlavně během 2. poloviny roku 2021.

Vyšší domácí produkce v ČR (avšak s průměrnými jakostními ukazateli) a válka na Ukrajině je důvodem pro zvýšenou poptávku po kvalitních obilovinách. Proto lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou strmě růst. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v únoru roku 2022 úrovně 6 200–7 200 Kč/t a u krmné pšenice 5 600–6 500 Kč/t. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat nárůst cenových průměrů, a to u krmného ječmene na 5 000–5 300 Kč/t, u ovsa 4 500–5 100 Kč/t a u kukuřice 5 700–6 300 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 6 000–6 400 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává, že cena se bude pohybovat v rozmezí 4 900–5 500 Kč/t.

Bilance obilovin pro marketingový rok 2021/2022 bude zřejmě stále přebytková vzhledem k vyšší sklizni obilovin v ČR.

Balance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2020/2021

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	774,6	24,0	31,4	114,6	217,3	331,9	46,7	42,1	87,2	6,9	1 344,9
Výnos	t/ha	6,20	4,31	5,48	6,09	5,15	5,47	3,92	5,07	9,46	2,65	6,04
Výroba	tis. t	4 799,3	103,2	172,4	697,9	1 118,3	1 816,2	183,4	213,3	825,5	18,2	8 131,4
Počáteční zásoby	tis. t			32,8			257,6	43,8	40,4	456,9	1,0	1 342,3
Dovoz – v rámci EU	tis. t			9,9			32,6	2,9	1,2	152,5	3,9	266,0
Dovoz – třetí země	tis. t			0,0			10,0	0,0	0,0	5,0	3,0	19,0
Dovoz celkem	tis. t			9,9			42,6	2,9	1,2	157,5	6,9	285,0
Celková nabídka	tis. t			215,1			2 116,4	230,1	254,9	1 439,9	26,1	9 758,7
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			127,0			1 470,0	107,0	162,0	623,0	3,0	5 177,0
– potraviny	tis. t			120,0			750,0	27,0	0,0	15,0	2,0	2 114,0
– osiva	tis. t			5,0			110,0	12,0	12,0	18,0	1,0	323,0
– krmiva	tis. t			2,0			605,0	65,0	100,0	500,0	0,0	2 522,0
– technické užití	tis. t			0,0			5,0	3,0	50,0	90,0	0,0	218,0
Vývoz - v rámci EU	tis. t			65,9			529,2	35,6	20,3	428,7	21,8	3 388,0
Vývoz – třetí země	tis. t			0,0			1,0	3,0	0,0	1,0	0,0	15,0
Vývoz celkem	tis. t			65,9			530,2	38,6	20,3	429,7	21,8	3 403,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			192,9			2 000,2	145,6	182,3	1 052,7	24,8	8 580,0
Konečné zásoby	tis. t			22,2			116,2	84,5	72,6	387,2	1,3	1 178,7
Kon. zás./celk.užití	%			11,51			5,81	58,04	39,82	36,78	5,24	13,74
Kon.zás./dom.spotřeba	%			17,48			7,90	78,97	44,81	62,15	43,33	22,77

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SZIF a SSHR

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2021/2022, stanovená na základě definitivní sklizně dle ČSÚ k 23. 2. 2022 a průběhu zahraničního obchodu

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	709,5	75,3	784,8	25,2	111,0	215,7	326,7	57,7	40,9	102,4	8,2	1 345,8
Výnos	t/ha	6,47	4,93	6,32	5,03	5,87	5,09	5,35	3,37	4,73	9,65	1,75	6,11
Výroba	tis. t	4 589,9	371,1	4 960,9	126,6	651,6	1 097,5	1 749,1	194,7	193,4	988,0	14,2	8 227,1
Počáteční zásoby	tis. t			493,7	22,2			116,2	84,5	72,6	387,2	1,3	1 178,7
Dovoz ze zemí EU	tis. t			55,0	18,0			42,0	3,0	2,0	150,0	4,0	274,0
Dovoz z třetích zemí	tis. t			1,0	0,0			8,0	0,0	0,0	5,0	2,0	16,0
Dovoz celkem	tis. t			56,0	18,0			50,0	3,0	2,0	155,0	6,0	290,0
Celková nabídka	tis. t			5 510,6	166,8			1 915,3	282,2	268,0	1 530,2	21,5	9 695,8
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			2 615,0	126,0			1 440,0	121,0	182,0	635,0	5,0	5 124,0
O b o h o t n o v y	– potraviny			1 150,0	120,0			750,0	30,0	0,0	18,0	4,0	2 072,0
	– osiva			170,0	5,0			105,0	13,0	12,0	22,0	1,0	328,0
	– krmiva			1 230,0	1,0			580,0	75,0	120,0	500,0	0,0	2 506,0
	– techn. užití			65,0	0,0			5,0	3,0	50,0	95,0	0,0	218,0
Vývoz do zemí EU	tis. t			2 350,0	25,0			320,0	45,0	18,0	380,0	15,0	3 153,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			10,0	0,0			1,0	3,0	0,0	1,0	0,0	15,0
Vývoz celkem	tis. t			2 360,0	25,0			321,0	48,0	18,0	381,0	15,0	3 168,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 975,0	151,0			1 761,0	169,0	200,0	1 016,0	20,0	8 292,0
Konečné zásoby	tis. t			535,6	15,8			154,3	113,2	68,0	514,2	1,5	1 403,8
Kon. zás./ celkové užití	%			10,77	10,46			8,76	66,98	34,00	50,61	7,50	16,93
Kon. zás./dom. spotřeba	%			20,48	12,54			10,72	93,55	37,36	80,98	30,00	27,40

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SSHR

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilnin v ČR v roce 2021

Ozimé obilniny vstupovaly do zimy 2020/21 v rozdílném růstovém stavu. Ozimý seté v agrotechnické lhůtě stačily do konce listopadu dobře narůst a dostaly se do fáze počátku odnožování. Problémy byly se založením porostů zejména na východě Čech a na Moravě, kde říjnové deště a přemokřené půdy omezily včasné setí a vzejití. Uvádí se, že asi třetina všech porostů ozimů byla v horším stavu. V založených ozimech se začaly objevovat nory hraboše polního a v návaznosti na extrémní výskyty bylo vydáno doporučení k nezakládání porostů meziplojin. Škodlivost populací se v porovnání s rokem předchozím přesunula do severozápadních a středních Čech. Během sezóny množství extrémních výskytů klesalo a lokálně byl zaznamenán opětovný nárůst populací až opět na podzim 2021. Teplotně nadnormální prosinec umožnil další růst a vývoj rostlin ozimů. Leden a únor přinesl hojnou sněhovou nadílku, která následně lokálně zvýšila riziko vyležení ozimů, týkalo se oblastí Českomoravské vrchoviny a v podhůří severních a západních hor. Leden byl teplotně nadnormální a přinesl jen pár dní s teplotami pod $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Únor byl teplotně normální a přinesl několik mrazivých period, během kterých klesaly teploty k $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Silnější pokles teplot pod bod mrazu nastal nejdříve v severozápadních oblastech ČR, později na severní Moravě a v ostatních částech Čech, nakonec i na jižní Moravě. Rozdělení sněhových srážek, výšky sněhu a dosahovaných minimálních teplot vzduchu odpovídalo tomuto rozdělení. I přes nejnižší přízemní teploty vzduchu, v nižších polohách Čech až k $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$, byly porosty ozimů uvedenou sněhovou vrstvou dobře chráněny.

Z pohledu srážek byl rok 2021 nadnormální. V lednu a únoru bylo zaznamenáno více než 100 % srážek v porovnání s dlouhodobým průměrem, v březnu a dubnu vládlo sucho, ale od května až do srpna se úhrn srážek průměrně pohyboval mezi 105 a 135 % dlouhodobého průměru, což způsobilo problémy při sklizni ozimých plodin. Naopak sucho od září ovlivnilo vzcházení později setých ozimů. Zmíněné období sucha během dubna a března na výsušných lokalitách vyzkoušely odrudové vlastnosti ve vztahu k odolnosti k přísušku. Z pohledu chorob a škůdců se již v době prvních pravých listů projevoval vysoký tlak vektorů virových zakrslostí (křísí a mšice). Dočasný přísušek v březnu zesílil projevy napadení virózy v kombinaci s dalšími vlivy. V případě ozimé pšenice to bylo především na porostech založených s nízkým výsevkem, včetně hybridních materiálů. Napadení bylo nejčastěji vázáno na vyšší míru proředění porostu a nepravidelného vzcházení, které prodlužovalo délku období, po které je porost pro přenašeče atraktivní.

Výrazněji se projevy choroby pat stébel, dokonce víc, než v roce 2020. Vzhledem k příznivým vlhkostním podmínkám nastoupila ve vazbě na odrůdu i vysoká škodlivost padlí (*Blumeria graminis*), naopak v porovnání s rokem předchozím se menší míře projevovaly rzi, a to jak rez pšeničná (*Puccinia recondita*), tak žlutá rzivost obilnin (*Puccinia striiformis*), která v posledních 5 letech pravidelně škodila. Lokálně se projevovaly infekce působené listovými skvrnitostmi ve vlhké periodě růstu. Často se projevovala pyrenoforová skvrnitost pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*). Lokálně bylo zjištěno šíření septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) a feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*).

A i přes velmi vlhký průběh léta se dalo očekávat vysoké zastoupení infekcemi původců fuzarióz v klasech (*Fusarium* sp.), ale nedělo se tak. Nicméně tam, kde se projevy objevily, byl vyhodnocen jako podstatný vliv mimo průběhu počasí i vliv odrůdy. Poddimezování ochrany u citlivých odrůd po problematické předplodině vedlo k napadení. Areál napadení odpovídal plošnému nadnormálnímu objemu srážek v citlivém období. Za jeden z podpůrných faktorů, zejména vzhledem k nižší účinnosti fungicidních zásahů, lze považovat „rozhození“ vývojových fází odnoží v porostech vlivem podmínek v předchozích fázích růstu.

Z chorob ječmene se projevovaly během sezóny především již výše zmíněné problémy s virovými zakrslostmi (BYDV a WDV), které se projevy především na jaře v době sucha. Většina ploch však poměrně dobře zregenerovala po srážkách v květnu. Z dalších listových chorob se objevovaly hojně kupky padlí ječmene (*Blumeria graminis*) a během května i další původci jako je spála ječmene nebo silné projevy skvrnitosti *Pyrenophora teres*.

V ozimých obilninách se na podzim hojně objevovaly kolonie mšic a kyjatek, které způsobovaly přenos

viru BYDV. Společně s koloniemi mšic i křísek polní a další druhy křísů, které přenáší virus WDV. Na počátku dubna se začali objevovat dospělci kohoutků (*Oulema sp.*). Silnější poškození se objevovaly po předplodině kukuřici, která je refugiem v horkých letních měsících. Vzhledem ke změnám klimatu přibývá škodlivosti trásněnek v teplé oblasti, a některé opomíjené druhy získávají více pozornosti. Jedná se zejména o hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*), jehož areál škodlivých výskytů se rozšiřuje do vyšších poloh.

Sklizeň obilovin komplikovaly deště, pole byla podmáčená, lokálně se tvořily až močály. Zemědělci tak nemohli vyjet na pole s technikou, aby se do měkké půdy nezabořili. Žně tak měly několikátýdenní zpoždění. Kvalita pšenice byla převážně dobrá, a to s ohledem na všechny jakostní parametry. U vzorků sklizených po deštích se častěji vyskytovala porostlá zrna s nižší objemovou hmotností. Podíl fuzariózních zrn byl vyšší, ale nepřekračoval hygienický limit.

Průměrné výnosy obilovin dosáhly lepších hodnot, než bylo původně predikováno.

Bližší informace o aktuálním výskytu škůdců lze nalézt na stránkách Rostlinolékařského portálu.

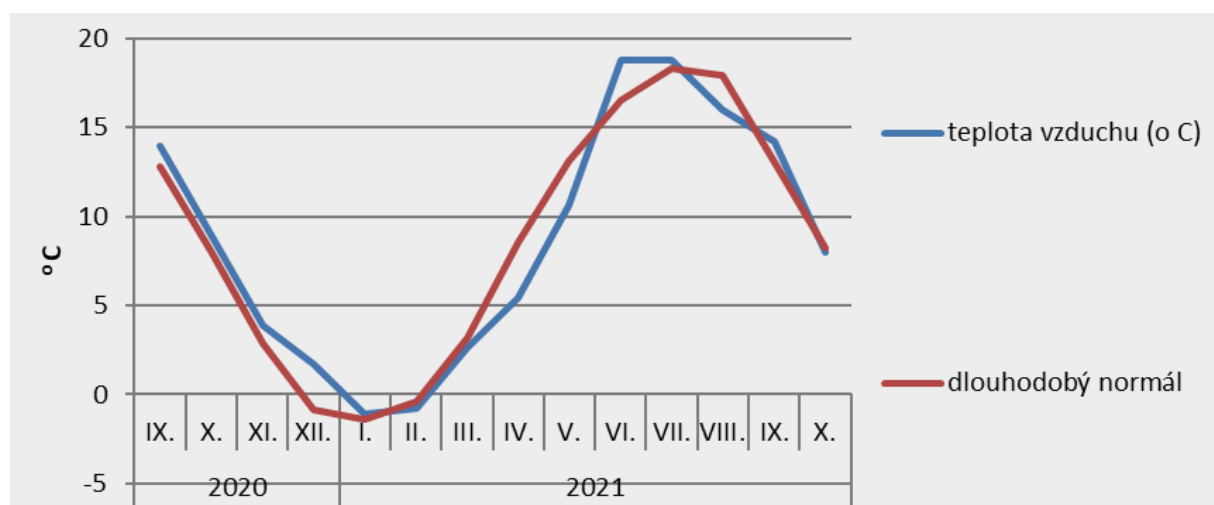
Povětrnostní podmínky ročníku a jejich vliv na vývoj porostů

V říjnu roku 2020, ve kterém startovala vegetační sezóna ozimých obilovin sklizených v roce 2021, byly srážky ve srovnání s dlouhodobým normálem 1981–2010 více než dvojnásobné což činilo 214 % normálu. Naopak měsíce listopad roku 2020 (45 % normálu) a prosinec roku 2020 (56 % normálu) měly srážky hluboko pod normálem. Teploty byly v říjnu 2020 oproti normálu o 0,9 °C vyšší a tento kladný rozdíl se v měsících listopad 2020 (+1,0 °C) a zejména prosinec 2020 (+2,6 °C) dále zvyšoval. Srážky v průběhu měsíce října roku 2020 opoždily v mnoha případech setí ozimů, které přecházelo až do listopadu 2020 a porosty byly často před příchodem zimy málo odnožené. Zima ročníku 2020/2021 byla dle údajů ČHMÚ teplotně normální. Průměrná teplota za zimní sezonu (prosinec 2020 až únor 2021) byla -0,1 °C, což je o 1,2 °C více než normál 1981 až 2010. Srážkově byla zima ročníku 2020/2021 jako celek zcela normální. Za zimní sezónu spadlo na území ČR v průměru 121 mm srážek, což představuje 94 % normálu období let 1981–2010. Prosinec roku 2020 byl srážkově silně podnormální, a jeho měsíční úhrn srážek 26 mm představoval 52 % normálu. Naopak leden a únor roku 2021 byly srážkově normální, v lednu 2021 napršelo 125 % normálu a v únoru 2021 se srážky rovnaly normálu. Stav porostů na jaře byl charakterizován značnými rozdíly, zejména v závislosti na komplikovaném podzimním setí, které se projevovalo ve stupni odnožení porostů. Březen 2021 byl teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 2,6 °C byla o 0,3 °C nižší než normál 1981–2010. V průběhu měsíce se střídala teplá a chladná období. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR klesla výrazněji pod hodnotu normálu v období 19. až 21. března 2021. Setí jarního ječmene bylo zahájeno na některých lokalitách již v únoru 2021 a bylo ukončeno počátkem dubna 2021. Většina ploch byla zaseta v průběhu měsíce března 2021. Srážkově jako celek byl březen roku 2021 podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek činil 28 mm, což představuje 58 % normálu. Začátkem dubna 2021 byla kondice ozimých pšenic hodnocena převážně jako dobrá (78 % porostů), jako špatná u méně než čtvrtiny porostů (22 %). V průběhu dubna 2021 se na porostech začaly ve zvýšené míře objevovat listové choroby. Duben roku 2021 na území ČR byl dle ČHMÚ teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 5,4 °C byla o 2,5 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s dubnem roku 1977 se jedná o 5. až 6. nejchladnější duben v období od roku 1961. Srážkově byl duben roku 2021 na území ČR normální, průměrný měsíční úhrn srážek 32 mm představoval 76 % normálu 1981–2010. Květen 2021 na území ČR byl teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 10,6 °C byla o 2,4 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s květnem roku 1970 se tak řadí mezi 7. až 8. nejchladnější květen v období od roku 1961. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se po většinu měsíce pohybovala pod hodnotami normálu. Srážkově byl květen na území ČR nadnormální, průměrný měsíční úhrn 99 mm představuje 143 % normálu 1981–2010. Více srážek spadlo na území Čech (102 mm, 152 % normálu) než na území Moravy a Slezska (90 mm, 122 % normálu). V průběhu měsíce května roku 2021 převládalo chladnější počasí s průměrnými denními teplotami o 1 až 3 °C pod normálem. Porosty měly dobré podmínky

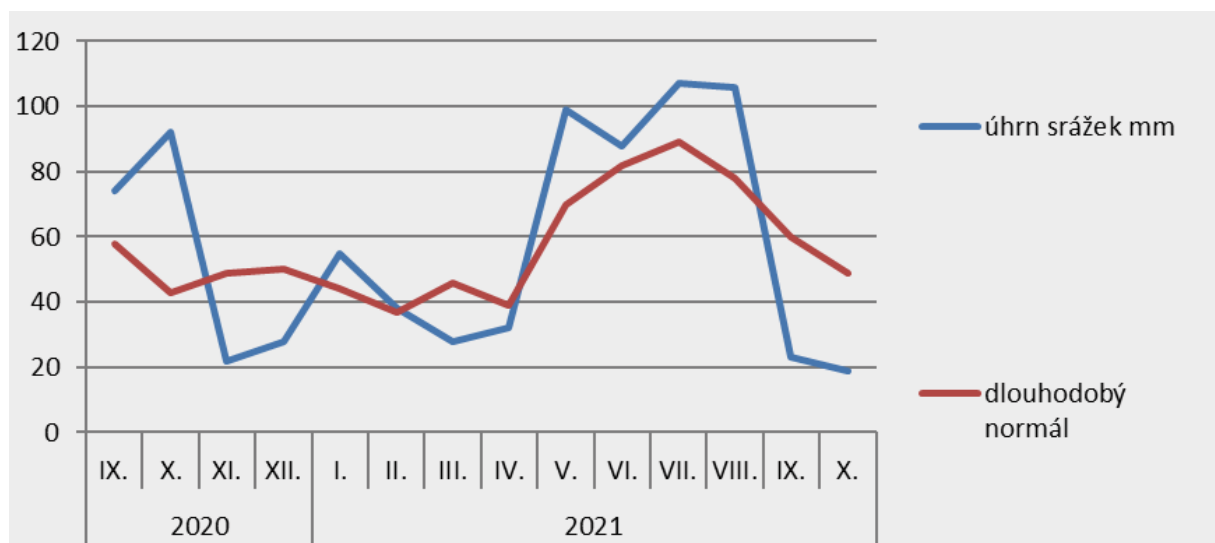
k růstu, chladnější a často oblačné počasí nezrychlovalo nepříznivě vývoj rostlin. Dlouhotrvající ovlhčení rostlin, vlhké mikroklima a snížená prostupnost světla ve spodních listových patrech však vytvářely optimální epidemické podmínky pro rozvoj houbových chorob. Nastalo druhé epidemické období šíření braničnatek a také vhodné podmínky pro infekci rzí plevovou, kterou podporuje teplotně mírná zima a chladný průběh dubna a května roku 2021.

Sklizeň ozimých pšenic v roce 2021 se obdobně jako v roce 2020 rozbíhala velmi pomalu. Do konce července 2021 byl její postup nejpomalejší za poslední čtyři roky. K 26. 7. 2021 bylo sklizeno necelých 8,0 % ploch ozimé pšenice, v roce 2020 to bylo skoro 10 % ploch ozimé pšenice, zatímco v roce 2019 to bylo 45 %, a v roce 2018 dokonce více než polovina (51 %). Žně provázely časté srážky a porosty, které byly často místy nebo zcela polehlé, dlouho osychaly. Byl tak reálný předpoklad, že dojde ke zhoršení kvality. K 31. 8. 2021 bylo sklizeno 114 339 ha (99,4 %) ozimého ječmene v ČR s produkcí 666,2 tis. tun a průměrným výnosem 6,04 t/ha, což je o 0,18 t/ha nižší výnos než v roce předcházejícím. Naše hlavní obilovina, pšenice ozimá byla sklizena z 89,2 %, je posekáno 633,1 tis. ha a produkcí 4 280,9 tis. tun a průměrným výnosem 6,76 t/ha. Ozimé žito bylo sklizeno z 18,4 tis. ha (73,0 %) s produkcí 99,3 tis. t a s průměrným výnosem 5,41 t/ha. Jarního ječmene bylo sklizeno 185,5 tis. ha (86,0 %) s produkcí 1 013,3 tis. t a průměrným výnosem 5,46 t/ha, jarní pšenice bylo sklizeno 56,4 tis. ha (75,0 % ploch) s produkcí 303,3 tis. t a s průměrným výnosem 5,38 t/ha, triticales bylo sklizeno 24,6 tis. ha (60,1 %) s produkcí 135,3 tis. t a průměrným výnosem 5,51 t/ha. Ovesa bylo sklizeno 22,3 tis. ha (38,6 % sklizené plochy) s produkcí 93,1 tis. t a s průměrným výnosem 4,18 t/ha. Celková produkce obilovin dosahuje výše 6 591,5 tis. tun. Sklizeň základních obilovin byla díky příznivému počasí v závěru měsíce srpna a počátkem září zcela ukončena ke dni 13. 9. 2021.

Graf č. 3 Porovnání teplot (°C) roku 2020/2021 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Pramen: ČHMÚ

Graf č. 4 Porovnání srážek (mm) roku 2020/2021 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Pramen: ČHMÚ

PŠENICE

Výroba

Na základě definitivní sklizně dle ČSÚ k 23. 2. 2022 je stanovena produkce pšenice v ČR ze sklizně v roce 2021 v množství 4 960,9 tis. tun. Z tohoto množství je 4 589,9 tis. tun pšenice ozimé (tj. 92,5 % celkové výroby) a 371,0 tis. tun pšenice jarní (tj. 7,5 % z celkové výroby). Celková výroba pšenice vzrostla proti skutečnosti předchozího roku 2020 o 58,4 tis. tun, tj. o 1,2 %. Toto navýšení vyplývá především ze zvýšené produkce pšenice jarní o 267,9 tis. tun, tj. o 259,7 %.

Na zvýšení výroby pšenice v roce 2021 se podílí především vyšší hektarový výnos jak ozimé pšenice, tak také jarní pšenice. Proto pšenice i nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 60,3 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošní úrody pšenice je zapotřebí znovu si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. To neumožnilo zemědělcům na podzim roku 2020 provést jako v předchozích ročnících bezproblémovou přípravu a setí, a tak setí ozimů probíhalo velmi komplikovaně. Proto se nepodařilo zasít všechny ozimé obiloviny v odpovídajícím agrotechnickém termínu a některé (cca 20–25 %) byly zasety až po tomto termínu, tzn. v měsíci listopad 2020. Porosty ozimů byly často před příchodem zimy málo odnožené, jejich stav byl na podzim neuspokojivý, a tak kondice porostů byla hodnocena většinou jako neuspokojivá.

Zima ročníku 2020/2021 byla dle údajů ČHMÚ teplotně normální. Průměrná teplota za zimní sezonu (prosinec 2020 až únor 2021) byla -0,1 °C, což je o 1,2 °C více než normál 1981 až 2010. Srážkově byla zima ročníku 2020/2021 jako celek zcela normální. Za zimní sezonu spadlo na území ČR v průměru 121 mm srážek, což představuje 94 % normálu období let 1981–2010.

Prosinec roku 2020 byl srážkově silně podnormální, a jeho měsíční úhrn srážek 26 mm představoval 52 % normálu. Naopak leden a únor roku 2021 byly srážkově normální, v lednu 2021 napršelo 125 % normálu a v únoru 2021 se srážky rovnaly normálu. Stav porostů na jaře byl charakterizován značnými rozdíly, zejména v závislosti na komplikovaném podzimním setí, které se projevovalo ve stupni odnožení porostů.

Březen 2021 byl teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 2,6 °C byla o 0,3 °C nižší než normál 1981–2010. V průběhu měsíce se střídala teplá a chladná období. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR klesla výrazněji pod hodnotu normálu v období 19. až 21. března 2021. Srážkově jako celek byl březen roku 2021 podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek činil 28 mm, což představuje 58 % normálu.

Začátkem dubna 2021 byla kondice ozimých pšenic hodnocena převážně jako dobrá (78 % porostů), jako špatná u méně než čtvrtiny porostů (22 %). V průběhu dubna 2021 se na porostech začaly ve zvýšené míře objevovat listové choroby. Duben roku 2021 na území ČR byl dle ČHMÚ teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 5,4 °C byla o 2,5 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s dubnem roku 1977 se jedná o 5. až 6. nejchladnější duben v období od roku 1961. Srážkově byl duben roku 2021 na území ČR normální, průměrný měsíční úhrn srážek 32 mm představoval 76 % normálu 1981–2010.

Květen 2021 na území ČR byl teplotně silně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 10,6 °C byla o 2,4 °C nižší než normál 1981–2010. Společně s květnem roku 1970 se tak řadí mezi 7. až 8. nejchladnější květen v období od roku 1961. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se po většinu měsíce pohybovala pod hodnotami normálu. Srážkově byl květen na území ČR nadnormální, průměrný měsíční úhrn 99 mm představuje 143 % normálu 1981–2010. Více srážek spadlo na území Čech (102 mm, 152 % normálu) než na území Moravy a Slezska (90 mm, 122 % normálu). V průběhu měsíce května roku 2021 převládalo chladnější počasí s průměrnými denními teplotami o 1 až 3 °C pod normálem. Porosty měly dobré podmínky k růstu, chladnější a často oblačné počasí nezrychlovalo

nepříznivě vývoj rostlin. Dlouhotrvající ovlhčení rostlin, vlhké mikroklima a snížená prostupnost světla ve spodních listových patrech však vytvářely optimální epidemické podmínky pro rozvoj houbových chorob. Nastalo druhé epidemické období šíření braničnatek a také vhodné podmínky pro infekci rzí plevovou, kterou podporuje teplotně mírná zima a chladný průběh dubna a května roku 2021.

Červen 2021 na území ČR byl teplotně silně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,8 °C byla o 3,0 °C vyšší než normál 1981–2010. Jde tak o třetí nejteplejší červen v období od roku 1961. Srážkově byl červen 2021 na území ČR normální, měsíční úhrn 88 mm představuje 111 % normálu 1981–2010.

Červenec 2021 na území ČR byl teplotně normální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,8 °C byla o 1,0 °C vyšší než normál 1981–2010. Společně s roky 2019 a 1992 jde o desátý nejteplejší červenec v období od roku 1961. Srážkově byl červenec roku 2021 na území ČR normální, měsíční úhrn 106 mm představuje 120 % normálu 1981–2010.

Srpen 2021 na území ČR byl teplotně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 16,0 °C byla o 1,3 °C nižší než normál 1981–2010. Jedná se o druhý nejchladnější srpen za posledních deset let. Srážkově byl srpen 2021 na území ČR nadnormální, měsíční úhrn 105 mm představuje 131 % normálu 1981–2010. Více srážek spadlo na území Moravy (129 mm, 170 % normálu) než na území Čech (94 mm, 115 % normálu).

Průměrná teplota za léto 2021 (červen až srpen) na území ČR byla 17,9 °C, což je o 0,9 °C více než normál 1981 až 2010. Léto 2021 tak bylo společně s létem v roce 2010 hodnoceno jako 10. až 11. nejteplejší. V letním období spadlo v průměru na území ČR 300 mm srážek, což představuje 121 % normálu 1981 až 2010. Bylo to tak sedmé nejdeštivější léto od roku 1961.

Sklizeň ozimých pšenic v roce 2021 se obdobně jako v roce 2020 rozbíhala velmi pomalu. Do konce července 2021 byl její postup nejpomalejší za poslední čtyři roky. K 26. 7. 2021 bylo sklizeno necelých 8,0 % ploch ozimé pšenice, v roce 2020 to bylo skoro 10 % ploch ozimé pšenice, zatímco v roce 2019 to bylo 45 %, a v roce 2018 dokonce více než polovina (51 %). Žně provázely časté srážky a porosty, které byly často místy nebo zcela polehlé, dlouho osychaly. Byl tak reálný předpoklad, že dojde ke zhoršení kvality.

Úroveň výroby pšenice je mírně vyšší (4 960,9 tis. tun) a velmi se podobá jak předchozímu sklizňovému ročníku 2019/2020 tak také sklizňovému ročníku 2011/2012 (4 913,0 tis. tun). Přes tento mírný nárůst oproti minulému ročníku (o 58,5 tis. tun), se v zásadě nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit (vzhledem k neustále nízké domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 470,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 70,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality produkce roku 2021 (celkem bylo analyzováno 557 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2021 byly potvrzeny průměrné výsledky kvality potravinářské pšenice. Ve srovnání s rokem 2020 je kvalita sklizně 2021 mírně lepší v objemové hmotnosti, horší je v čísle poklesu a v obsahu bílkovin. Hlavním limitujícím faktorem kvality ročníku 2021 sklizené pšenice je znovu objemová hmotnost. Požadavku normy 76 kg/hl vyhovělo 76 % vzorků. Letošní průměrná objemová hmotnost (77,9 kg/hl) je obdobná jako v roce 2012 a 2019 (77,8 kg/hl). Nejnižší OH byla v roce 2010 (průměr 76,6 kg/hl), kdy požadavku normy vyhovělo pouze 59 % vzorků pšenice. V celkovém obsahu příměsí a nečistot nevyhovělo 31 % vzorků. Z příměsí byl nejvýznamnější podíl zlomků zrn, limitu pro obsah zlomků (max 3 %) nevyhovělo 31 % vzorků. V roce 2020 to bylo 29 % vzorků. Druhým rokem se často se vyskytovala porostlá zrna, která byla zjištěna u více než poloviny analyzovaných vzorků pšenice (nejvyšší obsah 19,0 %, nevyhovělo 5,3 % vzorků). Z nečistot byl v roce 2021 pozorován také hojný výskyt fuzariózních zrn. Více než 0,3 % fuzariózních zrn bylo zjištěno u 19 % vzorků, což je třikrát méně, než v roce 2020 (65 %) a o něco více, než v roce 2019 (15 % vzorků).

Obecně je tedy možné konstatovat, že v marketingovém roce 2021/2022 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice celková produkce pšenice, ale její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice bude mít určité problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2021 a procenta vzorků nevyhovujících ČSN 46 1100–2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2021 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – seditest (ml) ^{*)}	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2013	809,0	42	338	12,7	4,3	1,1
2014	789,0	42	306	12,1	4,5	1,1
2015	822,0	40	351	12,5	4,3	0,3
2016	772,0	41	324	12,7	6,0	1,1
2017	782,0	46	332	13,7	5,4	0,4
2018	801,0	45	329	13,5	5,2	0,2
2019	778,0	45	346	14,0	5,9	0,5
2020	772,0	42	300	13,0	6,3	1,5
2021 ^{**))}	779,0	42	280	12,7	5,5	1,9

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Sedimentační test prováděn složitějším Zelenyho testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

**) Výsledky hodnocení 557 vzorků pšenice, z toho 514 vzorků pečárenské pšenice

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 46 1100-2

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^{**))}
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	4,6	56,1	45,3	16,2	50,2	55,1	49,2
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	1,3	30,6	23,0	5,5	31,1	34,4	23,7
Zelenyho test nižší než 30 ml*	12,7	12,0	8,2	9,6	7,8	10,1	7,2
číslo poklesu nižší než 220 s*	2,3	3,2	3,2	3,3	4,4	11,8	18,0
bílkoviny nižší než 12 %	33,0	26,8	15,6	12,1	7,2	17,4	24,3
bílkoviny nižší 11,5 %*	22,5	17,3	11,0	6,1	4,4	9,1	13,2
obsah příměsí ^{*)}	44,1	36,4	44,9	43,8	43,0	37,1	38,9
obsah nečistot ^{*)}	11,9	51,0	20,8	10,9	17,9	59,0	21,6

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Jakostní ukazatele podle ČSN 46 1100-2 platné od 1. 7. 2002

**) Výsledky hodnocení 557 vzorků pšenice, z toho 514 vzorků pečárenské pšenice

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2020/2021 se proti předchozímu marketingovému roku významně snížily o 130,0 tis. tun (tj. o 20,4 %) na 508,0 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je nutno na počátku marketingového roku 2020/2021 hodnotit jako dlouhodobě podprůměrný s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy.

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel		Jedn.	2016/ 2017	2017/2018	2018/ 2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	839,7	832,1	819,7	839,4	798,6	784,8
Výnos		t/ha	6,50	5,67	5,39	5,73	6,14	6,32
Výroba		tis. t	5 454,6	4 718,2	4 417,8	4 812,2	4 902,5	4 960,9
Počáteční zásoby		tis. t	314,1	251,8	636,8	638,0	508,0	493,7
Dovoz celkem		tis. t	40,8	36,5	51,0	61,1	64,0	56,0
Celková nabídka		tis. t	5 809,5	5 006,5	5 105,6	5 511,3	5 475,2	5 510,6
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	2 520,0	2 480,0	2 685,0	2 765,0	2 685,0	2 615,0
z toho	– potraviny	tis. t	1 250,0	1 200,0	1 250,0	1 270,0	1 200,0	1 150,0
	– osiva	tis. t	170,0	165,0	165,0	165,0	165,0	170,0
	– krmiva	tis. t	1 000,0	1 050,0	1 200,0	1 260,0	1 250,0	1 230,0
	– technické užití	tis. t	100,0	65,0	70,0	70,0	70,0	65,0
Vývoz celkem		tis. t	3 037,7	1 889,7	1 782,6	2 237,5	2 296,5	2 360,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	5 557,7	4 369,7	4 467,6	5 002,5	4 981,5	4 975,0
Konečné zásoby		tis. t	251,8	636,8	638,0	508,8	493,7	535,6
Konečné zásoby/celkové užití		%	4,53	14,57	14,28	10,17	9,91	10,77
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	9,99	25,68	23,76	18,40	18,39	20,48

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, ^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Osevní plochy

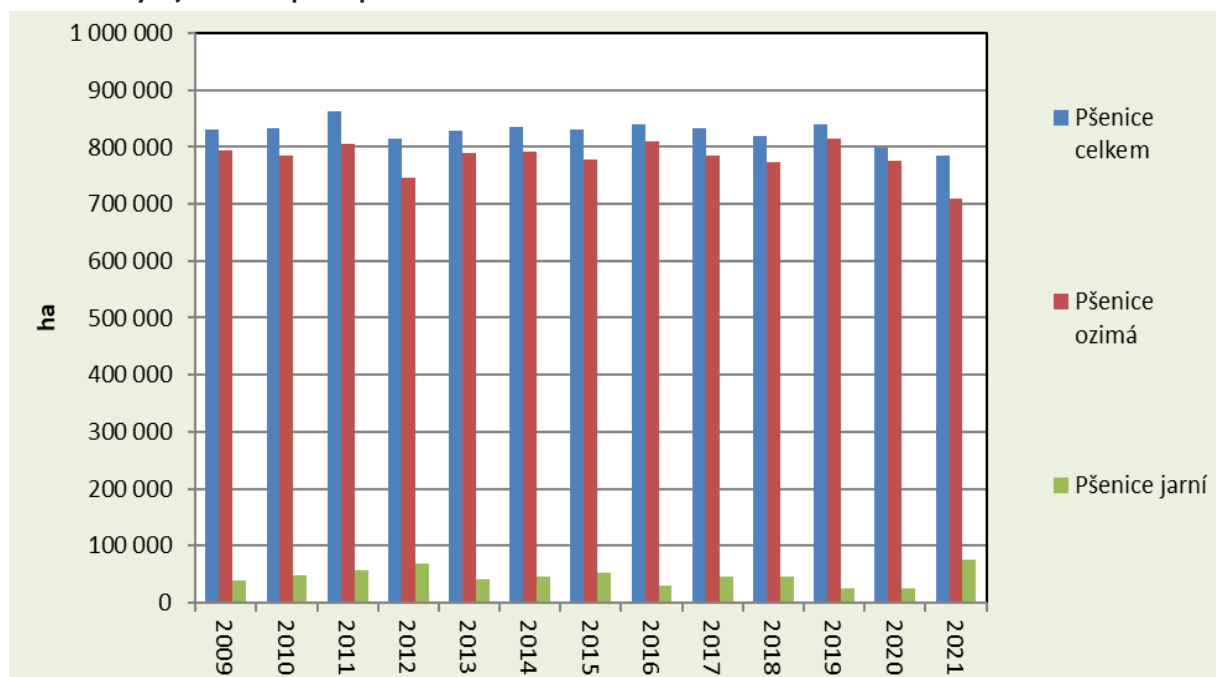
Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 proti předchozímu roku 2020 poklesla o 13,8 tis. ha (tj. 1,7 %) a dosáhla výměry 784,8 tis. ha. Tento pokles osevních ploch způsobila především pšenice ozimá, jejíž osevní plocha se meziročně klesla o 65,1 tis. ha, (tj. o 8,4 %) na 709,5 tis. ha. Zatímco u pšenice jarní byl zaznamenán nebývale vysoký nárůst osevních ploch o 51,3 tis. ha (tj. o 214,2 %) na 75,3 tis. ha.

Přesto ozimá pšenice v roce 2021 i nadále zůstává naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou. Důvody určité stability pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a možnosti případné nabídky do intervenčního nákupu.

Hektarové výnosy

Podle definitivní sklizně obilovin dle ČSÚ k 23. 2. 2021 je v roce 2021 u pšenice průměrný výnos celkem ve výši 6,32 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 0,18 t/ha (tj. o 3,0 %). Zvýšení výnosu u ozimé pšenice o 0,27 t/ha (tj. o 4,4 %) na 6,47 t/ha byl způsoben především vlivem chladného měsíce května, tedy v době, kdy se nalévá zrno a rozhoduje se objemové hmotnosti zrna. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je tento výnos nejbližší k ročníku 2015 (6,50 t/ha). Také pšenice jarní také zaznamenala výrazné navýšení hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2020 o 0,62 t/ha, tj. o 14,5 % na 4,93 t/ha.

Graf. č. 5. Vývoj osevních ploch pšenice

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Vzhledem k opětovně vyšší sklizni v roce 2020 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládal v marketingovém roce 2020/2021 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv ve výši 56,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2020/2021 činil 64,0 tis. tun pšenice. Více než polovina (60,3 %) celkového dovozu byla uskutečněna v první polovině marketingového roku 2019/2020.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává nižší úroveň dovozu (zajištění nejkvalitnějších partií pšenice pro potravinářský průmysl a osiv) než v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU a třetích zemí) se předpokládá ve výši 56,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	15,0	48,1	63,1	2012/2013	69,0
2013	20,9	29,6	50,5	2013/2014	36,2
2014	6,6	38,4	45,0	2014/2015	47,4
2015	9,0	29,2	38,2	2015/2016	36,7
2016	7,5	29,8	37,3	2016/2017	40,8
2017	11,0	30,0	41,0	2017/2018	36,5
2018	6,5	35,2	41,7	2018/2019	51,0
2019	15,8	27,4	43,2	2019/2020	61,1
2020	33,7	38,6	72,3	2020/2021	64,0
2021	28,4	34,3	62,7	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2020/2021 činila celková nabídka pšenice 5 475,2 tis. tun. Podobná nabídka byla ve sklizňovém ročníku 2016 (5 454,6 tis. tun). I po mírném poklesu celkové nabídky, jsou stále vytvořeny předpoklady poměrně vysokých vývozních dispozic, a to i s ohledem na postupný růst cen nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 2 296,5 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2021/2022 činí 5 510,6 tis. tun, což představuje mírné zvýšení o 35,4 tis. tun (tj. 0,7 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o nevýznamný nárůst v úrovni celkové nabídky (vzhledem k počátečním zásobám pšenice), která vyplývá z vyšší sklizně roku 2021. Tato výše celkové nabídky neomezí vývozní dispozice této komodity. Očekává se, že poměrně vysoké tempo vývozu do zahraničí bude pokračovat, a to i s ohledem na možný růst světových a evropských cen.

Potravinářské užití

V marketingovém roce 2010/2011 byl zaznamenán pokles v dovozu pšeničné mouky, kdy došlo ke snížení o 14,8 tis. tun (tj. o 29,0 %) na úroveň 36,2 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2011/2012, a to ve výši 38,0 tis. tun. K navýšení úrovně dovozu došlo jak v marketingovém roce 2012/2013 (na úroveň 48,5 tis. tun), tak v marketingovém roce 2013/2014 (na úroveň 58,5 tis. tun). V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz snížil o 9,3 tis. tun (tj. o 15,9 %) na 49,2 tis. tun, ale v následujícím marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému nárůstu dovozu o 21,9 tis. tun (tj. o 44,5 %) na celkovou úroveň 71,1 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2016/2017 a její výše byla 71,4 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k mírnému poklesu v dovozu pšeničné mouky o 1,5 tis. tun na 69,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se navýšila úroveň dovozu pšeničné mouky (s ohledem na pokračující pokles v produkci pšenice) do výše 73,0 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k očekávanému snížení úrovně dovozu pšeničné mouky a její výše byla na úrovni 71,1 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2020/2021 byl zaznamenán mírný nárůst výše dovozu pšeničné mouky o 1,5 tis. tun (tj. o 2,1 %) na 72,6 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá stagnace nebo mírné zvýšení úrovně dovozu pšeničné mouky (a to i s ohledem na vyšší produkci pšenice, ale s průměrnou kvalitou) do výše 75,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2010/2011 došlo k mírnému oživení vývozu pšeničné mouky a celkem činil vývoz 12,6 tis. t. Daleko vyšší nárůst ve vývozu pšeničné mouky byl v marketingovém roce 2011/2012, kdy činilo navýšení 11,3 tis. tun (89,7 %) a vývoz celkem byl ve výši 23,9 tis. tun. Zvýšení vývozu pokračovalo jak v marketingovém roce 2012/2013 (31,2 tis. tun), tak i v marketingovém roce 2013/2014, kdy bylo dosaženo celkové úrovně vývozu pšeničné mouky 37,5 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému navýšení úrovně vývozu do výše 39,7 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2015/2016 úroveň vývozu opětovně vzrostla o 8,3 tis. tun (tj. o 20,9 %) na úroveň 48,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 nedošlo k očekávanému zvýšení vývozu, ale naopak došlo ke snížení úrovně vývozu o 7,2 tis. tun (tj. o 15,0 %) oproti předchozímu ročníku. V marketingovém roce 2017/2018 překvapivě došlo k nárůstu vývozu o 10,5 tis. tun (tj. o 25,7 %) na celkovou výši 51,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k očekávanému snížení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem o 4,5 tis. tun (tj. o 8,8 %) na celkovou výši 46,8 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 se nenaplnily předpoklady výraznější navýšení vývozu, ale naopak došlo ke snížení o 7,2 tis. tun (tj. o 15,4 %) na celkovou výši 39,6 tis. tun. V marketingovém roce 2020/2021 došlo k výraznějšímu navýšení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem o 8,3 tis. tun (tj. o 5,0 %) do výše 47,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává výraznější snížení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2020 dosáhla podle ČSÚ 121,7 kg v hodnotě zrna (94,9 kg v hodnotě mouky) a poklesla oproti předchozímu roku o 2,7 kg (2,2 %). Tímto snížením byl znovu nastartován trend v poklesu ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu, který byl spuštěn v roce 2012.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	20,5	21,9	42,4	2012/2013	48,5
2013	26,6	32,2	58,8	2013/2014	58,5
2014	26,3	24,6	50,9	2014/2015	49,2
2015	24,6	33,3	57,9	2015/2016	71,1
2016	37,8	37,0	74,8	2016/2017	71,4
2017	34,4	35,6	70,0	2017/2018	69,9
2018	34,3	34,7	69,0	2018/2019	73,0
2019	38,3	37,4	75,7	2019/2020	71,1
2020	33,7	36,8	70,5	2020/2021	72,6
2021	35,8	39,9	75,4	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	12,8	18,0	30,8	2012/2013	31,2
2013	13,2	20,1	33,3	2013/2014	37,5
2014	17,4	20,0	37,4	2014/2015	39,7
2015	19,7	24,6	44,3	2015/2016	48,0
2016	23,4	22,6	46,0	2016/2017	40,8
2017	18,2	25,4	43,6	2017/2018	51,3
2018	25,9	24,1	50,0	2018/2019	46,8
2019	22,7	17,2	39,9	2019/2020	39,6
2020	22,4	30,4	52,8	2020/2021	47,9
2021	17,5	17,1	34,6	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz

V marketingovém roce 2020/2021 se očekávalo přerušení nastoupeného trendu snížené úrovně vývozu a vývoz pšenice měl výrazně vzrůst na objem ve výši 2 470 tis. tun. Tempo vývozu bylo v první polovině marketingového roku 2020/2021 mírně vyšší a vyvezlo se přes 1 159,8 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. S ohledem na výši produkce pšenice v marketingovém roce 2020/2021 bylo celkem vyvezeno obvyklé množství pšenice z předcházejících ročníků 2013–2015 a minulého marketingového ročníku 2019/2020 a vývoz činil 2 296,5 tis. tun. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU (Německo – 75,3 %, Rakousko – 13,9 %, Polsko – 7,7 % a Slovensko – 0,3 % z celkového objemu vývozu).

Vzhledem k zvýšenému objemu produkce pšenice a také k určité stagnaci domácí spotřeby se očekává v marketingovém roce 2021/2022 pokračování nastoupeného trendu zvýšené úrovně vývozu a vývoz pšenice by měl dále vzrůst na objem, který byl např. v ročníku 2015/2016. Tuto variantu potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku 2020/2021 bylo vyvezeno za šest měsíců (červenec až prosinec) 1 128,5 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 2 360,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	863,4	605,5	1 468,9	2012/2013	1 107,6
2013	502,1	983,6	1 485,7	2013/2014	2 083,6
2014	1 100,0	1 235,6	2 335,6	2014/2015	2 564,0
2015	1 328,4	1 100,7	2 429,1	2015/2016	2 496,6
2016	1 328,4	1 452,3	2 780,7	2016/2017	3 037,7
2017	1 585,4	950,4	2 535,8	2017/2018	1 889,7
2018	939,3	943,5	1 882,8	2018/2019	1 782,6
2019	839,1	902,4	1 741,5	2019/2020	2 237,5
2020	1 335,1	1 159,8	2 494,9	2020/2021	2 296,5
2021	1 136,7	1 128,5	2 265,2	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2020/2021 byla proti předchozímu ročníku na stejné úrovni a v konečném výsledku činila 165,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2021/2022 se očekává mírné navýšení ve spotřebě na osiva, a tudíž její výše by měla činit 170,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2020/2021 došlo k nevýznamnému snížení její krmné spotřeby na úroveň 1 250,0 tis. tun. Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2020/2021 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem další mírné snížení v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 230,0 tis. tun.

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu, musí mít vyšší obsah škrobu a měla by splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot). Proto je nutné odmítnout určité názory, že na lůh se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísně, mykotoxiny apod.) a škůdci. V roce 2020 se předpokládalo stále nízké užití pšenice pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely. Využití pšenice před deseti roky pro tyto účely nebylo žádné, ale vzhledem k zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR bylo spotřebováno pro tyto účely 70,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2021/2022 se předpokládá snížení v užití pšenice pro tyto potřeby do výše 65,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 došlo k snížení celkového užití pšenice, a to vzhledem k dalšímu snížení objemu domácí spotřeby pšenice v roce 2020. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2019/2020 se nevýznamně snížilo celkové užití pšenice o 21,0 tis. tun (tj. o 0,4 %) na úroveň 4 981,5 tis. tun. Díky tomuto snížení došlo k poklesu konečných zásob, které jsou stále na podprůměrné hladině 493,7 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 230,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 360,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2021/2022 ke stagnaci v celkovém užití pšenice na úroveň 4 975,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2020/2021 se jedná o nevýznamný pokles o 6,5 tis. tun (tj. o 0,1 %). Konečné zásoby by měly mírně vzrůst, ale přesto by měly zůstat na stále nízké úrovni ve výši 535,6 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2020/2021, s ohledem na vyšší sklizeň obilovin, ale s průměrnými jakostními ukazateli, a také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 4 100–5 000 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly

prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2020/2021 byla u pšenice potravinářské docílena v listopadu 2021 ve výši 4 959 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový nárůst v rozmezí od 3 910 Kč/t do 4 800 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno rovněž v měsíci listopad 2021–4 760 Kč/t.

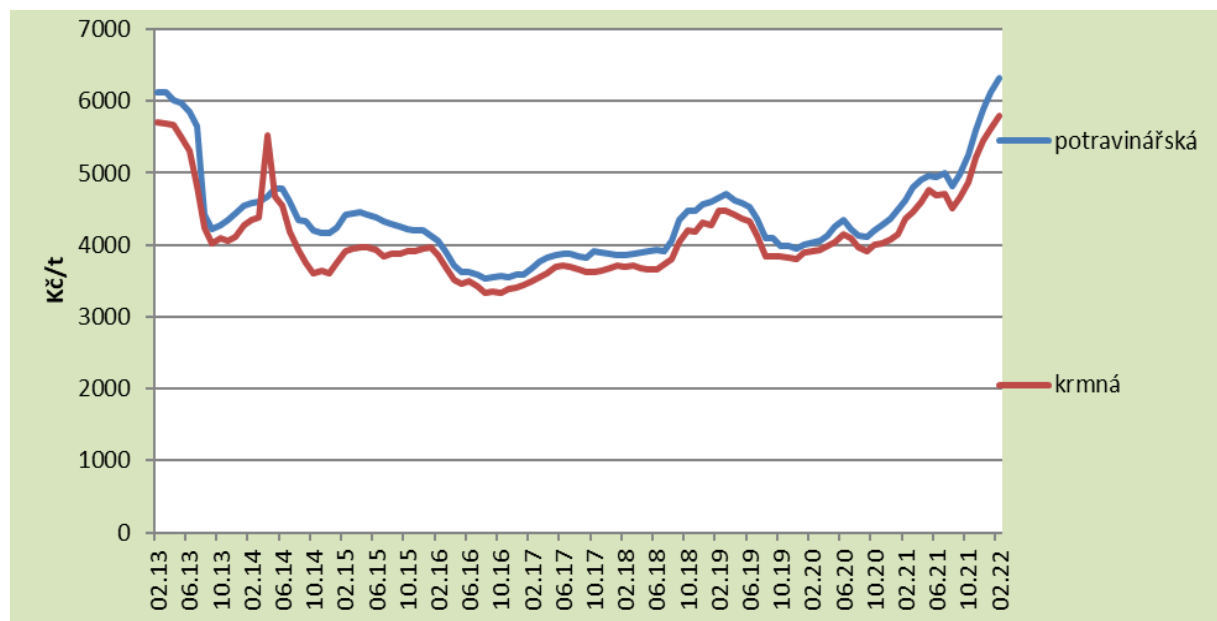
Pro marketingový rok 2021/2022 se předpokládá, že přes vyšší produkci obilovin, ale s průměrnými kvalitativními parametry, dojde k výraznému nárůstu cen na obilném trhu u většiny komodit, a to jednak s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin, ale především na nejistou politickou situaci kolem Ukrajiny a Ruska a také s ohledem na nárůst veškerých nákladů (nafta, el.energie, hnojiva, náhradní díly apod.). Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou na začátku roku 2022 úrovně **6 200–7 200 Kč** a u krmné pšenice **5 600–6 500 Kč**.

Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)

Plodina	Mark.	Měsíc											
	rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/2020	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/2021	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486	4 623	4 809	4 916	4 959	4 950
	2021/2022	4 997	4 821	4 982	5 249	5 605	5 883	6 130	6 320				
Pšenice krmná	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/2020	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/2021	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157	4 363	4 454	4 603	4 760	4 699
	2021/2022	4 710	4 518	4 658	4 870	5 224	5 452	5 607	5 794				

Pramen: ČSÚ

Graf č. 6 Cenový vývoj u pšenice v ČR

Pramen: ČSÚ

ŽITO

Výroba

Sklizeň žita v roce 2021, stanovená ČSÚ podle údajů k 23. 2. 2022, dosahuje výše 126,6 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2020 to představuje snížení produkce o 45,8 tis. tun (tj. o 26,6 %). Po pozvolném zvyšování produkce žita v předchozích ročnících (marketingový rok 2012, 2013, 2018, 2019 a 2020) se jedná o znovu nastoupený propad v produkci této komodity. Tento propad obnovil situaci, že zemědělci stále nemají zvýšený zájem o tuto komoditu. Důvodem tohoto sníženého zájmu jsou především nestabilní ceny a dále také to, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K určitému omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina, by měla mít své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitých, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolnost vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003 a zima ročníku 2011/2012).

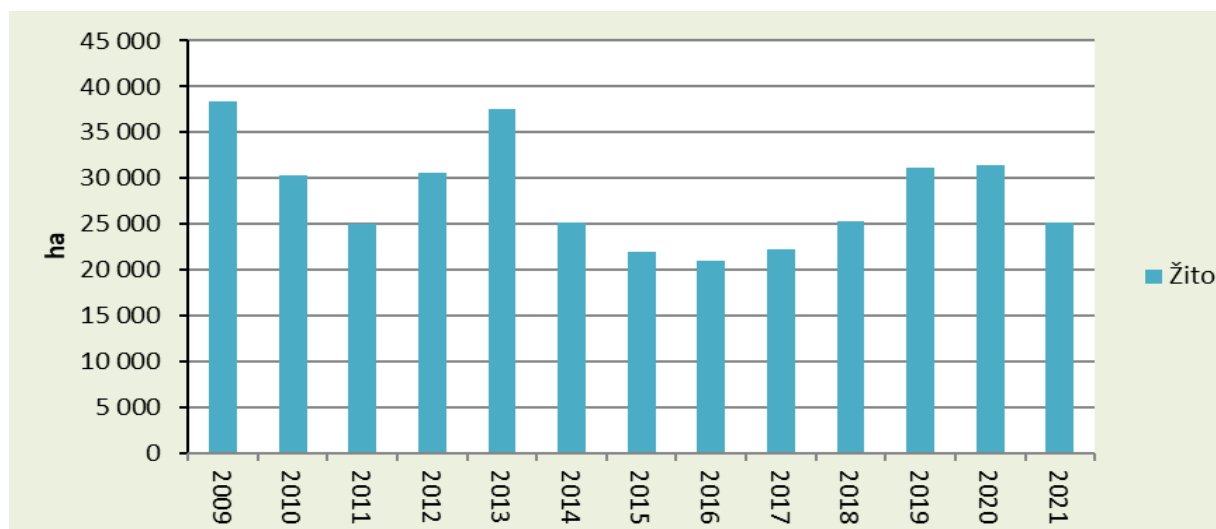
Pokles produkce roku 2021 tak znovu navazuje na trendy poklesů ročníků 2005, 2006, 2010, 2014 a 2016, ve kterých zemědělci ztráceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Přestože dosažená produkce žita stačí na pokrytí potřeby domácího zpracovatelského průmyslu, bude ale zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2021/2022 dovozu určitého množství kvalitního potravinářského žita ze zahraničí.

Kvalitu žita ze sklizně 2021 lze podle konečných výsledků (41 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 80 % vzorků v roce 2020 – 84 %, v roce 2019 – 89 %, v roce 2018 – 93 %, v roce 2017 – 96 %, v roce 2016 – 80 %, v roce 2015 – 98 %, v roce 2014 – 43 %, v roce 2013 – 74 %, a v roce 2012 – 84 %). Žito sklizené v roce 2021 má ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní převážně vyhovující kvalitu. Na objemovou hmotnost vyhovělo 100 % (průměr 76,3 kg/hl) vzorků. Průměrná hodnota byla 74,2 kg/hl, což je stejně jako v roce 2020 (74,0 kg/hl), ale méně než v předchozích dvou letech 2019 (100 %, průměr 76,3 kg/hl) a 2018 (100 %, průměr 77,0 kg/hl). Požadavek ČSN na číslo poklesu (120 s) splnilo 80 % vzorků (průměrná hodnota 178 s), tj. horší než v roce 2020 (průměr 216 s a vyhovělo 91 % vzorků), i 2019 (průměr 242 s a vyhovělo 98 % vzorků). V celkovém obsahu příměsí a nečistot vyhovělo 93 % vzorků, což ukazuje, že zrna většinou nebylo významně znečištěno. V šesti případech byl vyšší obsah zrnových příměsí, konkrétně scvrklých zrn. Nevyhovující podíl porostlých zrn nebyl zjištěn ani přes nižší číslo poklesu. Námel byl nevyhovující v deseti vzorcích (obsah sklerocií více než 0,05 %).

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 bylo žito pěstováno v ČR na 25,2 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k významnému poklesu osevních ploch o 6,3 tis. ha (tj. o 20,0 %). Toto snížení osevních ploch opět nastolilo situaci nezájmu o pěstební plochy žita, která zde již byla v předchozích sklizňových ročnících, kdy nebyly vyřešeny problémy, které souvisejí se zhoršenými odbytovými podmínkami pro komoditu žito. Současný velmi proměnlivý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění této komodity a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech se stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro výrobu bioetanolu.

Graf č. 7 Vývoj osevních ploch žita

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2021 dosáhl výše 5,03 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku snížení o 0,45 t/ha (tj. o 8,2 %). Na poklesu výnosu měl vliv především průběh počasí, a to především v době, kdy probíhalo setí žita – září a říjen roku 2020, kdy bylo deštivo a porosty nebyly dostatečně odnožené a připravené na zimní období.

Bilanční tabulka žita

Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	21,0	22,2	25,4	31,1	31,4	25,2
Výnos		t/ha	4,98	4,92	4,74	5,06	5,48	5,03
Výroba		tis. t	104,4	109,2	120,2	157,6	172,4	126,6
Počáteční zásoby		tis. t	32,7	7,1	11,5	5,1	32,8	22,2
Dovoz celkem		tis. t	17,1	27,3	11,1	16,8	9,9	18,0
Celková nabídka		tis. t	154,2	143,6	142,8	179,5	215,1	166,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	118,0	113,0	109,0	122,0	127,0	126,0
o to h o	– potraviny	tis. t	110,0	105,0	103,0	115,0	132,0	120,0
	– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	6,0	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0
	– krmiva	tis. t	2,0	2,0	1,0	2,0	2,0	1,0
	– technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	29,1	19,1	28,7	24,7	65,9	25,0
Celkové užití		tis. t	147,1	132,1	137,7	146,7	192,9	151,0
Konečné zásoby		tis. t	7,1	11,5	5,1	32,8	22,2	15,8
Konečné zásoby/celkové užití		%	4,83	8,71	3,70	22,36	11,51	10,46
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	6,02	10,18	4,68	26,89	17,48	12,54

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

*) údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby – odhad

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému poklesu těchto zásob na úroveň 32,7 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob (vlivem nízké produkce v roce 2016 a zvýšenému vývozu) a jejich úroveň byla ve výši 7,1 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k poklesu počátečních zásob a jejich úroveň se nacházela ve výši 11,5 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 došlo k výraznému propadu počátečních zásob a jejich úroveň byla ve výši 5,1 tis. tun díky vysokému vývozu této komodity jak v předchozím marketingovém roce 2018/2019, tak i v ročníku 2019/2020. V marketingovém roce 2020/2021 došlo ke zlepšení situace v objemu počátečních zásob a jejich úroveň byla ve výši 32,8 tis. tun díky výrazně vyšší produkci této komodity v marketingovém roce 2020/2021.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává, že dojde ke snížení objemu počátečních zásob, a jejich úroveň se předpokládá ve výši 22,0 tis. tun vlivem nízké produkce této komodity v marketingovém roce 2021/2022.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita bylo v posledních letech stabilizované a bylo realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2020/2021 znovu došlo po předchozích letech poklesu (ročníky 2016, 2017 a 2018) k dalšímu nárůstu potravinářské spotřeby na úroveň 132,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává snížení v potravinářském užití žita o 12,0 tis. tun na celkovou úroveň 120,0 tis. tun.

Spotřeba žita na obyvatele a rok dle ČSÚ v roce 2020 byla na úrovni 11,2 kg v hodnotě zrna. V hodnotě mouky to činí 8,9 kg na obyvatele a rok. Oproti pšenici, tak u žita došlo k mírnému nárůstu ve spotřebě v porovnání s předchozím rokem o 0,5 kg (tj. o 4,0 %).

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává snížení v rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k použití jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo je zahrnuto i osivo pro pěstování žita. V marketingovém roce 2021/2022 se očekává stejná spotřeba jako v předchozím marketingovém ročníku 2020/2021, kdy byla ve výši 5,0 tis. tun.

Dovoz

V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán nárůst úrovně dovozu do výše 37,4 tis. tun především z důvodu nekvalitní sklizně žita v tomto ročníku. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k poklesu dovozu žita, a to do výše 20,1 tis. tun vlivem velmi dobré kvality žita tohoto sklizňového ročníku. V marketingovém roce 2016/2017 znovu došlo k poklesu dovozu žita, a to do výše 17,1 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 se naplnilo očekávání navýšení dovozu a dovezlo se celkem 27,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k výraznému snížení dovozu na hladinu 11,1 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020

se nepotvrdilo očekávání dalšího snížení dovozu, ale naopak došlo k mírnému navýšení na celkovou hladinu 16,8 tis. tun. V marketingovém roce 2020/2021 proběhlo očekávané snížení dovozu, a to na hladinu 9,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává výrazný nárůst dovozu, a to na hladinu 18,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	11,4	19,8	31,2	2012/2013	35,0
2013	15,2	9,7	24,9	2013/2014	21,6
2014	11,9	24,4	36,3	2014/2015	37,4
2015	13,0	11,7	24,7	2015/2016	20,1
2016	8,4	12,6	21,0	2016/2017	17,1
2017	4,5	16,2	20,7	2017/2018	27,3
2018	11,1	9,2	20,3	2018/2019	11,1
2019	1,9	13,4	15,3	2019/2020	16,8
2020	3,4	7,1	10,5	2020/2021	9,9
2021	2,8	4,5	7,3	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2021/2022 podle aktuálního předpokladu výše 166,8 tis. tun. Nabídka žita se tak proti předchozí sezóně sníží o 48,3 tis. tun (tj. o 22,5 %). Toto snížení je ovlivněno nižší produkcí v roce 2021.

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2020/2021 byl nebývale vysoký oproti předchozímu marketingovému roku 2019/2020 o 41,2 tis. tun vyšší (tj. o 166,8 %). V marketingovém roce 2021/2022 se očekává pokles produkce žita a také nižší počáteční zásoby, a tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2021/2022 bude realizován vývoz do úrovně 25,0 tis. tun.

Vývoz žita v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	18,8	14,2	33,0	2012/2013	25,0
2013	10,8	42,9	53,7	2013/2014	71,7
2014	28,8	12,3	41,1	2014/2015	22,1
2015	9,8	7,7	17,5	2015/2016	13,4
2016	5,7	13,3	19,0	2016/2017	29,1
2017	15,8	12,7	28,5	2017/2018	19,1
2018	6,4	16,4	22,8	2018/2019	28,7
2019	12,3	8,6	20,9	2019/2020	24,7
2020	16,1	15,0	31,1	2020/2021	65,9
2021	50,9	24,4	75,3	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 byla zaznamenána ve srovnání s předchozím obdobím výrazné navýšení v celkovém užití žita a její výše činila 192,2 tis. tun, především vlivem vysoké produkce a vývozu než v roce minulém. Konečné zásoby meziročně poklesly a dosáhly úrovně 22,2 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává pokles v celkovém užití na úroveň 151,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly také snížit (vlivem nižší produkce) na hladinu 15,8 tis. tun.

Cenový vývoj**Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)**

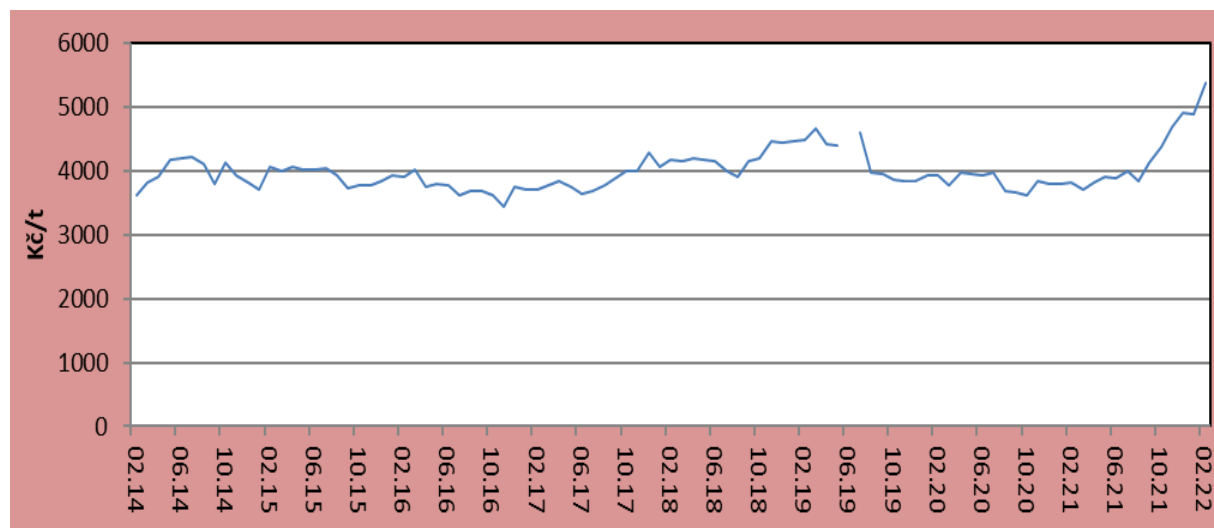
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2014/2015	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/2016	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/2017	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/2018	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/2019	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451	4 470	4 479	4 665	4 417	4 391	-
	2019/2020	4 600	3 967	3 944	3 862	3 849	3 835	3 942	3 922	3 784	3 974	3 945	3 936
	2020/2021	3 975	3 686	3 664	3 617	3 844	3 807	3 800	3 829	3 711	3 811	3 910	3 889
	2021/2022	3 992	3 838	4 142	4 378	4 686	4 913	4 883	5 380				

Pramen: ČSÚ

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavním důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita bývala v ČR v předchozích letech (20. století) nad úrovní většiny ostatních obilovin. Pak začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Cenový růst dále pokračoval v marketingovém roce 2007/2008 se svým vrcholem v měsíci květen 2008. Od druhé poloviny marketingového roku 2008/2009 následoval výrazný pád cen této značně rizikové plodiny. V následujícím marketingovém roce 2009/2010 ceny žita stagnovaly a byly mírně nad hranicí 2 000 Kč/t. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke skokovému zvýšení cen obilovin, a tudíž i žita a tento nástup velmi vysokých cen pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012. Nebývale vysoký cenový vývoj pokračoval i v marketingovém roce 2012/2013, kdy ceny žita neklesly pod cenovou hladinu 5 000 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k cenovému propadu a ceny se pohybovaly v rozmezí 3 350–4 200 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 se ceny nacházely v cenovém pásmu jako v předchozím marketingovém ročníku, a to ve výši 3 700–4 200 Kč/t. V marketingovém ročníku 2015/2016 došlo k poklesu cen žitné komodity a ceny různě kolísaly v rozmezí 3 700–4 000 Kč/t. V marketingovém ročníku 2016/2017 ceny žitné komodity spíše klesaly a byly v rozmezí 3 400–3 800 Kč/t. V první polovině marketingového roku 2017/2018 ceny žita stagnovaly, nebo velmi mírně rostly a teprve v druhé polovině marketingového roku došlo k výraznému navýšení nad cenovou hladinu 4 000 Kč/t. Také v marketingovém roce 2018/2019 ceny buď stagnovaly, nebo velmi mírně rostly a pohybovaly se v rozmezí 3 900–4 700 tis. tun. V marketingovém roce 2019/2020 ceny buď stagnovaly, nebo mírně klesaly a pohybovaly se v rozmezí 3 800–4 600 tis. tun. I v marketingovém roce 2020/2021 ceny žita více méně stagnovaly a pohybovaly se v rozmezí 3 600–3 900 tis. tun.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2021/2022 ceny výrazně růst. Předpokládá se, že cena velmi kvalitních partií potravinářského žita se bude v druhé polovině marketingového roku 2021/2022 pohybovat v rozmezí 4 800–5 500 Kč/t.

Graf č. 8 Cenový vývoj u žita v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

JEČMEN

Výroba

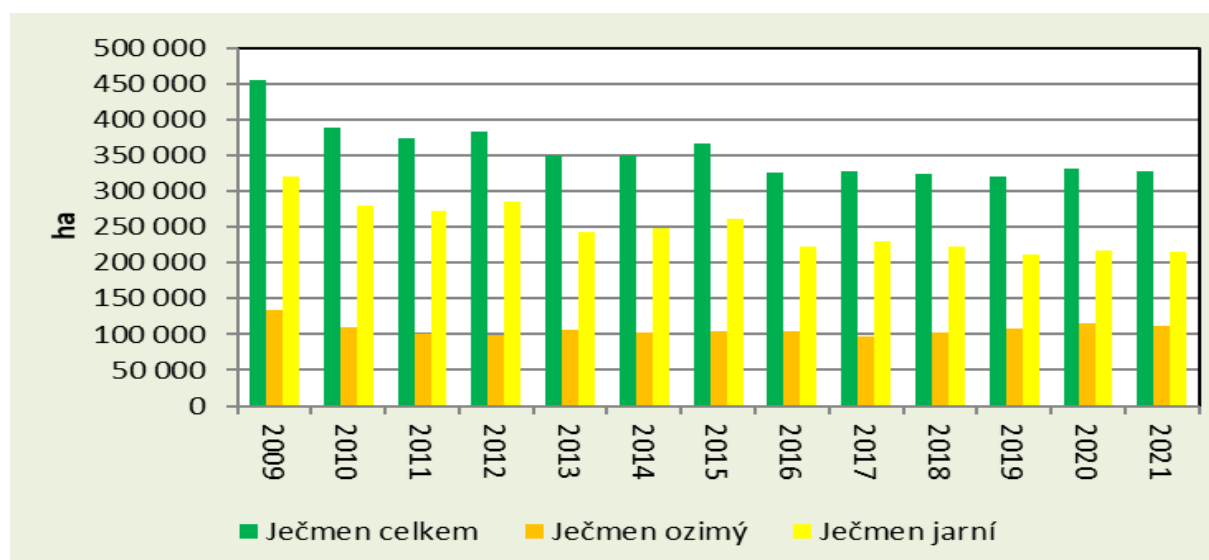
Celková sklizeň ječmene dle ČSÚ k 23. 2. 2022 je na úrovni 1 749,1 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 651,6 tis. tun (tj. 37,3 %) ječmene ozimého a 1 097,5 tis. tun (tj. 62,7 %) ječmene jarního. Celková výroba ječmene se snížila proti skutečnosti předchozího roku o 67,1 tis. tun, tj. o 3,7 %. Na tomto poklesu produkce má podíl výroba jak ozimého, tak i jarního ječmene. U ozimého ječmene byl zaznamenán pokles v produkci o 46,3 tis. tun (tj. o 6,6 %) a u jarního ječmene činilo snížení v produkci o 20,8 tis. tun (tj. o 1,9 %). Snížení celkové úrovně výroby ječmene v roce 2021 je jednak pod vlivem poklesu osevních ploch u ozimého i jarního ječmene, a také vlivem nižších hektarových výnosů u obou ječmenů.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2021 výměry 326,7 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku mírně klesla o 5,2 tis. ha (tj. o 1,6 %). Důvodem tohoto mírného snížení byl jednak mírný pokles osevních ploch u jarního ječmene o 1,5 tis. ha (tj. o 0,7 %) na 215,7 tis. ha a také nezvyklý pokles u osevních ploch ozimého ječmene o 3,6 tis. ha (tj. o 3,2 %) na 111,0 tis. ha.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně vzrostlo o 0,5 % a dosáhlo v roce 2021 úrovně 66,0 % z celkových ploch ječmene. Tento nárůst však znamenalo snížení v zastoupení naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na úroveň 16,2 %. U ječmene ozimého se naopak zastoupení u celkových osevních ploch ječmene snížilo a dosáhlo úrovně 34,0 %. Ve struktuře obilovin dosáhl ječmen ozimý také snížení a jeho zastoupení je ve výši 8,3 %.

Graf č. 9 Vývoj osevních ploch ječmene

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2021 dosáhl podle definitivní sklizně dle ČSÚ hodnoty 5,35 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 5,87 t/ha a u jarního 5,09 t/ha. Přes pokles ve výnosu znovu oba ječmeny potvrdily svoji možnost velmi dobrých výnosů a dosáhly v roce 2021 na velmi dobrou výnosovou úroveň. Na hektarový výnos u obou ječmenů mělo vliv opět počasí, které ovlivnilo výnos především v období konec května, kdy na podstatném území ČR bylo chladno a deštivo, což bylo rozhodující pro tvorbu výnosu.

Proti předchozímu roku jde o mírný pokles hektarového výnosu ječmene celkem o 0,12 t/ha (tj. o 2,2 %). Na tomto poklesu se podílejí oba ječmeny – snížení výnosu u jarního ječmene činí 0,06 t/ha (tj. o 1,2 %) a u ozimého ječmene 0,22 t/ha (tj. o 3,6 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech různě kolísala. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnějšímu nárůstu těchto zásob do výše 390,6 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob o 199,1 tis. tun (tj. o 51,0 %) do celkové výše 191,5 tis. tun. Důvodem tohoto snížení je především zvýšená domácí spotřeba a vyšší vývoz této komodity. V marketingovém roce 2018/2019 bylo dosaženo mírného nárůstu těchto zásob do výše 221,2 tis. tun především vlivem vysoké produkce v marketingovém roce 2017/2018. V marketingovém roce 2019/2020 bylo dosaženo mírného poklesu těchto zásob do úrovně 181,4 tis. tun z důvodu nižší produkce ječmene předchozího ročníku 2018/2019. V marketingovém roce 2020/2021 bylo dosaženo významného nárůstu těchto zásob do výše 257,6 tis. tun především vlivem vyšší produkce v marketingovém roce 2019/2020.

Ve výhledu marketingového roku 2021/2022 se očekává pokles těchto zásob do výše 116,2 tis. tun.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	325,7	327,7	324,7	319,6	331,9	326,7
Výnos		t/ha	5,67	5,23	4,95	5,38	5,47	5,35
Výroba		tis. t	1 845,3	1 712,3	1 606,0	1 718,1	1 816,2	1 749,1
Počáteční zásoby		tis. t	390,6	191,5	221,2	181,4	257,6	116,2
Dovoz celkem		tis. t	48,0	59,9	105,4	70,4	42,6	50,0
Celková nabídka		tis. t	2 283,9	1 963,7	1 932,6	1 969,9	2 116,4	1 915,3
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	1 565,0	1 425,0	1 475,0	1 455,0	1 470,0	1 440,0
z toho	– potraviny	tis. t	700,0	700,0	710,0	730,0	750,0	750,0
	– osiva	tis. t	110,0	110,0	110,0	110,0	110,0	105,0
	– krmiva	tis. t	750,0	610,0	650,0	610,0	605,0	580,0
	– techn. užití	tis. t	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vývoz celkem		tis. t	527,4	317,5	276,2	257,3	530,2	321,0
Celkové užití		tis. t	2 092,4	1 742,5	1 751,2	1 712,3	2 000,2	1 761,0
Konečné zásoby		tis. t	191,5	221,2	181,4	257,6	116,2	154,3
Konečné zásoby/celkové užití		%	9,15	12,69	10,36	15,04	5,81	8,76
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	12,24	15,52	12,30	17,70	7,90	10,72

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy, hektarového výnosu a produkce odhad

Dovoz

V marketingovém roce 2012/2013 byl vývoz nižší než v předchozím marketingovém roce a dosáhl celkové výše 35,5 tis. tun. Obdobná výše dovozu byla i v marketingovém roce 2013/2014 a činila celkem 36,9 tis. tun. Přes zvýšenou produkci ječmene v marketingovém roce 2014/2015 došlo v tomto marketingovém roce k nárůstu celkového objemu dovozu o 8,3 tis. tun (tj. o 22,5 %) na úroveň 45,2 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému snížení hladiny dovozu o 21,2 tis. tun (tj. o 46,9 %) až na úroveň 24,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k nárůstu dovozu o 24,0 tis. tun (tj. o 100 %) do celkové výše 48,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2017/2018 nedošlo k očekávanému poklesu dovozu, ale naopak dovoz se opětovně významně navýšil o 11,8 tis. tun (tj. o 24,5 %) do výše 59,9 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k tomu, že celková výše dovozu velmi výrazně vzrostla oproti předchozím predikcím a to do úrovně 105,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2019/2020 se naplnilo očekávání poklesu a výše dovozu se snížila do úrovně 70,4 tis. tun. V marketingovém roce 2020/2021 dle předpokladů výše dovozu poklesla do úrovně 42,6 tis. tun.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává, že výše dovozu mírně stoupne a bude obdobná jako v marketingovém ročníku 2016/2017 a to do úrovně 50,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	9,3	19,6	28,9	2012/2013	35,5
2013	15,9	24,9	50,8	2013/2014	36,9
2014	12,0	25,7	37,7	2014/2015	45,2
2015	19,5	8,4	27,9	2015/2016	24,0
2016	15,6	26,9	42,5	2016/2017	48,1
2017	21,2	20,6	41,8	2017/2018	59,9
2018	39,3	42,1	81,4	2018/2019	105,4
2019	63,3	49,3	112,6	2019/2020	70,4
2020	21,1	22,2	43,3	2020/2021	42,6
2021	20,4	33,6	54,0	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2020/2021 v množství 2116,4 tis. tun představovala mírné meziroční navýšení o 146,5 tis. tun (tj. o 7,4 %), ale ve srovnání s předchozími marketingovými ročníky je stále na podprůměrné úrovni.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává v důsledku snížené produkce ječmene opětovný pokles výše celkové nabídky do úrovně 1915,3 tis. tun.

Potravinářské užití

Na základě výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2021 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2021/2022 zajištěny

v dostatečném množství, ale s určitým kvalitativním výběrem odpovídající suroviny z tuzemské provenience. Výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46 1100–5.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo její částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu. Sklizeň ozimého ječmene začala na počátku měsíce července 2021 a jarního ječmene až ve třetím červencovém týdnu roku 2021. Průběh žní komplikovalo počasí v měsíci srpnu 2020, kdy se na celém území ČR vyskytovaly dešťové přeháňky a bouřky a i když byly porosty zralé, nebylo je možno sklízet. Sklizeň jarního ječmene byla ukončena až v polovině měsíce září 2021.

V roce 2021 bylo celkem hodnoceno 264 vzorků (z hodnocení bylo vyřazeno nesladovnické odrůdy). Soubor vzorků obsahoval 20 odrůd (18 jarních, 2 ozimé). Nejvíce zastoupeny byly odrůdy Bojos (24,2 %), Laudis 550 (19,1 %), Overture (16,0 %), KWS Irina (11,3 %), Francin (3,6 %), Spitfire (3,1 %), Malz (2,6 %) a LG Tosca (2,1 %). Z ozimých odrůd byly zastoupeny odrůdy SY Tepee (7,7 %) a KWS Ariane (2,6 %).

Průměrná vlhkost zrna ječmene byla příznivá a dosáhla průměrné hodnoty 12,9 %. Požadavku normy na vlhkost nevyhovělo 5,7 % vzorků. Průměrná hodnota přepadu na síť 2,5 mm byla 90,6 % (min. 54,5 %, max. 99,2 %). Požadavkům na hodnoty přepadu (min. 85 %) nevyhovělo 17,4 % vzorků. U analyzovaných vzorků byl zjištěn průměrný obsah ZPCSV 1,6 % a požadavkům normy (max. 6 %) nevyhovělo 9,1 % vzorků. U zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných tvoří největší podíl zlomky zrn a mechanicky poškozená zrna. U zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných připadá největší podíl na zrna se zahnědlými špičkami a zrna bez pluch. V kategorii neodstranitelná příměs nevyhověly požadavku normy (maximální obsah 1 %) 4 vzorky. Průměrná klíčivost zrna ječmen dosáhla hodnoty 98,2 %. Požadavkům na minimální klíčivost (min. 96 %) nevyhověla 5,7 % vzorků. Průměrný obsah dusíkatých látek byl 10,9 %. Požadovanému rozsahu 10–12 % obsahu dusíkatých látek nevyhovělo 28,0 % vzorků, přičemž v nevyhovujících vzorcích převažují vzorky (55 %) s obsahem bílkovin vyšším jak 12 %. Nejvyšší průměrný obsah dusíkatých látek byl zjištěn u vzorků pocházejících z kraje Plzeňského, Ústeckého a Jihomoravského, nejnižší u vzorků z kraje Olomouckého, Zlínského a Moravskoslezského. Obsah škrobu dosáhl průměrné hodnoty 64,2 %. Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,2 %.

Průměrné hodnoty kvalitativních ukazatelů

Rok/ukazatel	Vlhkost (%)	Přepad (%)	ZPSN (%)	ZPCSV (%)	N-látky (%)	Klíčivost (%)
2010	13,3	87,9	1,3	4,2	11,0	98,0
2011	13,7	93,7	1,6	4,8	10,8	97,4
2012	12,1	89,4	1,4	4,1	12,1	98,1
2013	12,3	90,1	2,2	3,7	11,2	97,8
2014	13,2	91,4	1,8	4,5	10,9	98,5
2015	11,8	93,1	1,8	5,4	11,8	98,8
2016	12,8	92,0	1,4	5,2	11,6	98,4
2017	12,1	88,2	1,7	5,2	12,2	98,6
2018	11,9	92,1	2,5	6,1	12,5	98,6
2019	12,6	83,5	1,9	3,7	11,4	98,5
2020	12,6	85,2	1,8	9,0	11,6	98,2
2021 *)	12,9	90,6	1,6	4,9	10,9	98,2

Pramen: VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Poznámka: *) v roce 2020 celkem 264 vzorků jarního ječmene – 31. 10. 2021

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Množství sklizeného jarního ječmene činí 1 097,5 tis. tun, a tak je k dispozici v marketingovém roce 2021/2022 dostatečné množství zrna, které splňuje požadavky kladené na kvalitní surovinu pro výrobu sladu. V roce 2021 má zrna ječmene velký rozsah hodnot hodnocených parametrů. Příznivý je obsah dusíkatých látek v zrna ječmene, dále pak hodnoty zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných a obsah zrnových příměsí sladařsky částečně využitelných. Rizikovým faktorem je výskyt fyziologicky poškozených zrn (až 26 % vzorků) a zvýšené riziko výskytu mykotoxinů.

Většina ječmene určeného pro potravinářské užití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2021/2022 ve srovnání s předchozím obdobím bude o 5,0 tis. tun nižší, a to ve výši 105,0 tis. tun. Předpokládá se mírný pokles, která však nezpůsobí destabilizaci ploch sladovnického ječmene.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku 1107 10 99) v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	141,4	116,7	258,1	2012/2013	247,2
2013	130,5	117,0	247,5	2013/2014	269,4
2014	152,4	116,6	269,0	2014/2015	248,2
2015	131,6	112,8	244,4	2015/2016	251,2
2016	138,4	129,8	268,2	2016/2017	258,7
2017	128,9	107,3	236,2	2017/2018	229,5
2018	122,2	124,4	246,6	2018/2019	246,5
2019	122,1	101,3	223,4	2019/2020	195,3
2020	94,0	90,6	184,6	2020/2021	213,5
2021	122,9	109,2	232,1	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

V marketingovém roce 2020/2021 došlo k opětovnému navýšení exportu této významné vývozní komodity, a to i přes celkově vyšší produkci ječmene ve sklizňovém roce 2020.

Přes mírné navýšení celkové produkce ječmene (ale s průměrnými jakostními parametry) ve sklizňovém roce 2021 se očekává, že dojde ke stagnaci, či dalšímu navýšení vývozních dispozic u této komodity.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2020/2021 ve výši 605,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat především v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává další snížení v užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na úrovni 580,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2020/2021 bylo tempo vývozu podstatně vyšší než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se vyvezlo 216,4 tis. tun a tempo vývozu nepovolilo ani v druhé polovině marketingového roku a výrazně vzrostlo, kdy objem vývozu dosáhl výše 313,8 tis. tun. Celkově bylo vyvezeno 530,2 tis. tun. V meziročním srovnání činí výrazný nárůst vývozu této komodity o 272,9 tis. tun (tj. o 106,1 %).

V marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá mírný pokles vývozních možností na úroveň 321,0 tis. tun, což dokládá i vývoz této komodity v první polovině marketingového roku 2021/2022, kdy bylo vyvezeno 188,0 tis. tun ječmene.

Vývoz ječmene v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	182,5	169,2	351,7	2012/2013	260,4
2013	91,2	139,1	230,3	2013/2014	215,5
2014	76,4	102,1	178,5	2014/2015	344,1
2015	242,0	252,3	494,3	2015/2016	503,0
2016	250,7	201,2	451,9	2016/2017	527,4
2017	326,2	160,0	486,2	2017/2018	317,5
2018	157,5	179,3	336,8	2018/2019	276,2
2019	96,9	118,1	215,0	2019/2020	257,3
2020	139,2	216,4	355,6	2020/2021	530,2
2021	313,8	188,0	501,8	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

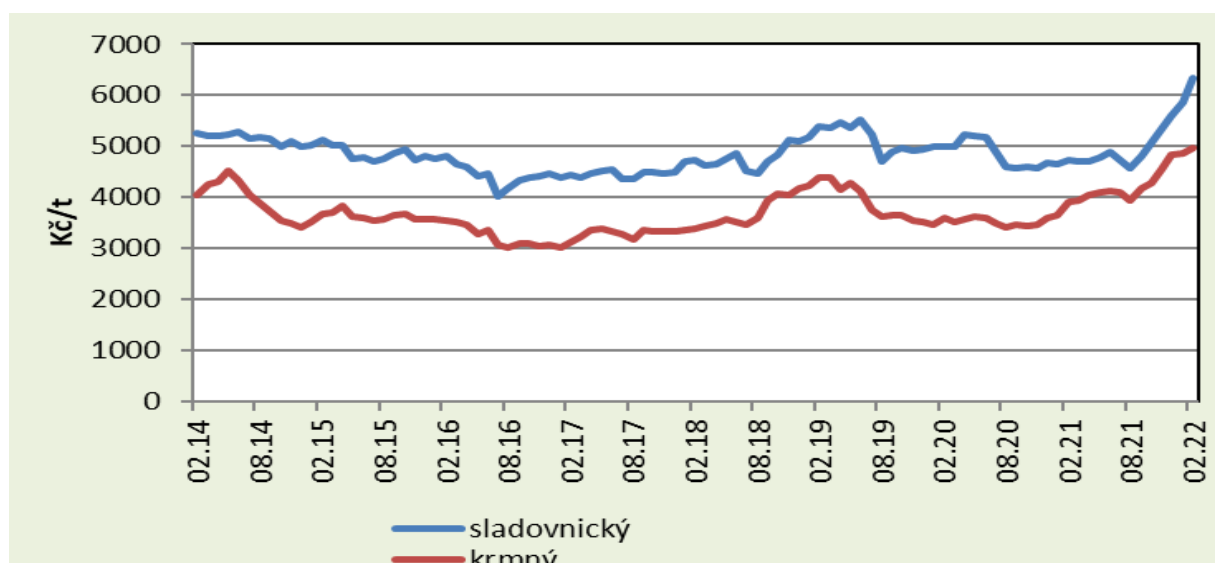
Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Cenový vývoj

V předchozích sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší. V marketingovém roce 2014/2015 cenová hladina u sladovnického ječmene stagnovala a u krmného ječmene znovu poklesla. Výše rozdílu opět vzrostla a činila 1 777 Kč/t. V marketingovém roce 2015/2016 došlo ke snížení cenové hladiny u obou ječmenů, a výše rozdílu také poklesla na úroveň 1 181 Kč/t. V marketingovém roce 2016/2017 vzhledem k mírnému poklesu cen u obou ječmenů došlo k navýšení výše rozdílu, který byl 1 228 Kč/t. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k navýšení cenové hladiny u obou ječmenů, ale výše rozdílu klesla na úroveň 1 178 Kč/t. V marketingovém roce 2018/2019 cenová hladina u obou ječmenů rostla rozdílně (rychlejší růst u sladovnického ječmene) a výše rozdílu vzrostla na úroveň 1 221 Kč/t. V marketingovém roce 2019/2020 cenová hladina u sladovnického ječmene buď stagnovala, nebo mírně klesala, a u krmného ječmene tomu bylo obdobně. Výše rozdílu mezi oběma ječmeny byla stejná jako v předchozím období a činila 1 221 Kč/t. V marketingovém roce 2020/2021 se naplnil předpoklad, že cenová hladina u sladovnického ječmene stagnovala, nebo mírně rostla. U krmného ječmene se rovněž naplnil předpoklad mírného růstu cen. Výše rozdílu se snížila a činila 971 Kč/t.

V marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá, že cenová hladina u sladovnického ječmene (vzhledem ke kvalitě a situaci na trhu obilovin) bude významně růst. U krmného ječmene se rovněž předpokládá významný růst cen. Očekává se, že výše rozdílu se bude snižovat a bude se pohybovat v rozmezí od 650 do 800 Kč/t. U sladovnického ječmene by sice nemělo dojít k velkému cenovému růstu (díky smluvním závazkům), ale očekává se cena v rozmezí 5 900–6 400 Kč/t, u ječmene krmného se rovněž předpokládá na začátku roku 2022 úroveň cen ve výši 4 800–5 000 Kč/t.

Graf č. 10 Cenový vývoj ječmene v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladovnický	2014/2015	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/2016	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/2017	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/2018	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/2019	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101	5 169	5 394	5 366	5 480	5 375	5 553
	2019/2020	5 222	4 703	4 885	4 957	4 922	4 942	4 987	4 999	4 986	5 241	5 214	5 190
	2020/2021	4 889	4 608	4 574	4 599	4 560	4 665	4 641	4 717	4 705	4 695	4 785	4 885
	2021/2022	4 743	4 560	4 797	5 072	5 328	5 596	5 876	6 348				
Ječmen potravinářský	2014/2015	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/2016	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/2017	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/2018	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
	2017/2018	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492	4 541	-	-	4 639		4 372
	2019/2020	-	-	4 456	5 012	4 515	-	-	3 883	4 601	4 767	4 855	-
	2020/2021	-	3 636	3 732	3 802	4 233	4 036	4 217	4 137	4 125	4 186	-	-
	2021/2022	-	-	-	4 770	4 690	-	-	5 602				
Ječmen krmný	2014/2015	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/2016	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/2017	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/2018	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/2019	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174	4 229	4 395	4 382	4 145	4 282	4 134
	2019/2020	3 754	3 611	3 658	3 650	3 554	3 517	3 471	3 591	3 528	3 574	3 610	3 588
	2020/2021	3 495	3 423	3 464	3 433	3 473	3 591	3 661	3 915	3 946	4 042	4 104	4 131
	2021/2022	4 092	3 942	4 179	4 293	4 542	4 827	4 868	4 962				

Pramen: ČSÚ

OVES

Výroba

Dle definitivní sklizně k 23. 2. 2022 dle ČSÚ dosahuje produkce ve výši 194,7 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní roku 2020 vyšší o 11,4 tis. tun (tj. o 6,2 %). Po předchozím ročním zvýšení výroby ovesa v roce 2020 dochází znovu v roce 2021 k jejímu nárůstu, a to cca na úroveň roku 2020 (183,4 tis. tun).

Hektarové výnosy

Oves i v roce 2021 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha a jeho průměrný hektarový výnos je sice nižší o 0,55 t/ha (tj. o 14,0 %) než v předchozím marketingovém roce 2019/2020, ale nachází se ve výši 3,37 t/ha. Oves tak i v roce 2021 docílil velmi dobrého výnosu, jaký byl dosažen v roce 2012 a to ve výši 3,39 t/ha.

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2020/2021 podle očekávání stagnovaly a byly stále na mírně zvýšené úrovni ve výši 43,8 tis. tun. Oves tak patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby nezvyšovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá výrazný nárůst počátečních zásob na úroveň 84,5 tis. tun.

Bilanční tabulka ovesa

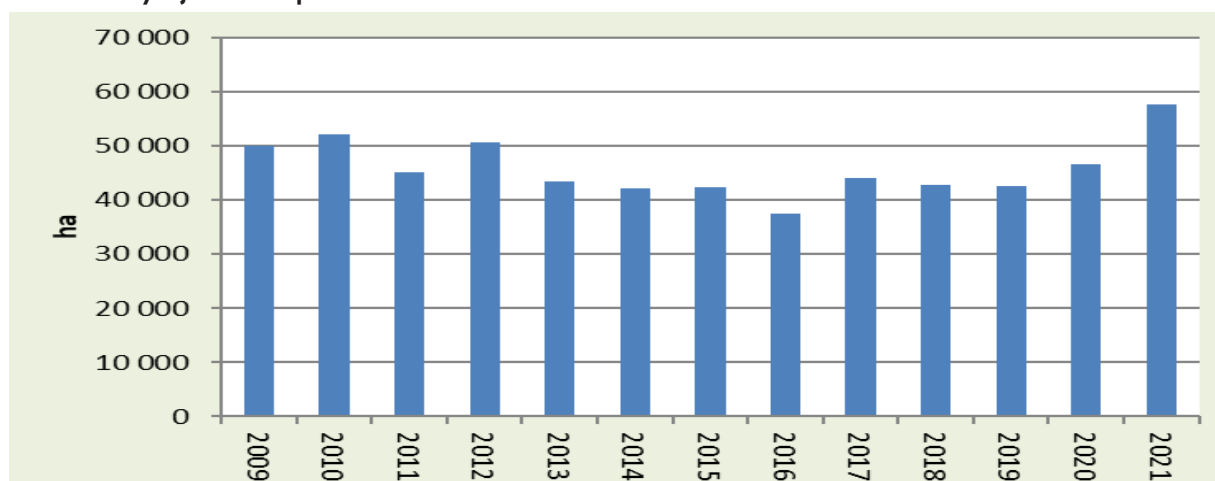
Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	37,6	44,1	42,8	42,5	46,7	57,7
Výnos		t/ha	3,52	3,23	3,56	3,16	3,92	3,37
Výroba		tis. t	132,2	142,2	152,7	134,4	183,4	194,7
Počáteční zásoby		tis. t	9,1	17,5	33,1	43,9	43,8	84,5
Dovoz celkem		tis. t	0,4	0,7	0,9	2,5	2,9	3,0
Celková nabídka		tis. t	141,6	160,4	186,7	180,8	230,1	282,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	80,0	92,0	97,0	107,0	107,0	121,0
z toho	– potraviny	tis. t	25,0	27,0	27,0	27,0	27,0	30,0
	– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	13,0
	– krmiva	tis. t	40,0	50,0	55,0	65,0	65,0	75,0
	– techn. užití	tis. t	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Vývoz celkem		tis. t	44,1	35,3	45,8	30,0	38,6	48,0
Celkové užití		tis. t	124,1	127,3	142,8	137,0	145,6	169,0
Konečné zásoby		tis. t	17,5	33,1	43,9	43,8	84,5	113,2
Konečné zásoby/celkové užití		%	14,10	26,00	30,74	31,97	58,04	66,98
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	21,88	35,98	45,26	40,93	78,97	93,55

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Osevní plochy

Osevní plocha ovesa v ČR v roce 2021 zaznamenala další, výraznější nárůst ploch o 11,0 tis. ha (tj. o 23,5 %) na 57,7 tis. ha. Plocha ovesa představuje 4,3 % plochy obilovin. V roce 2022 se očekává stagnace ploch.

Graf č. 11 Vývoj osevních ploch ovsa v ČR

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Od marketingového ročníku 2012/2013 začal dovoz ovsa do ČR nevýznamně stoupat, a v tomto marketingovém roce dosáhl výše 0,8 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2013/2014 došlo opět k poklesu do výše 0,4 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz zvýšil o 0,3 tis. tun (tj. o 75,0 %) a dosáhl výše 0,7 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 byla úroveň dovozu opět nepodstatně úrovně 0,5 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k dalšímu poklesu dovozu a jeho výše činila 0,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2017/2018 se dostal na stejnou hladinu jako v roce 2014 a jeho hodnota činila 0,7 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k navýšení dovozu a jeho úroveň činila 0,9 tis. tun, tj. o 0,2 tis. tun (o 28,6 %) více než v předchozím marketingovém roce 2017/2018. V marketingovém roce 2019/2020 nečekaně došlo k navýšení dovozu na celkovou úroveň 2,5 tis. tun, což dosud nebylo nikdy dosaženo. V marketingovém roce 2020/2021 se naplnilo očekávání dalšího mírného navýšení dovozu na celkovou úroveň 2,9 tis. tun,

Ve stávajícím marketingovém roce 2021/2022 se očekává nevýznamné navýšení dovozu na celkovou úroveň 3,0 tis. tun.

Dovoz ovsa v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	0,2	0,3	0,5	2012/2013	0,8
2013	0,5	0,2	0,7	2013/2014	0,4
2014	0,2	0,6	0,8	2014/2015	0,7
2015	0,1	0,2	0,3	2015/2016	0,5
2016	0,3	0,0	0,3	2016/2017	0,4
2017	0,4	0,0	0,4	2017/2018	0,7
2018	0,7	0,2	0,9	2018/2019	0,9
2019	0,5	0,6	1,1	2019/2020	2,5
2020	1,9	2,1	4,0	2020/2021	2,9
2021	0,8	0,5	1,3	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

Výrazné navýšení v produkci ovsa v marketingovém roce 2020/2021 znamenalo zastavení meziročního poklesu celkové nabídky této komodity. Došlo k nárůstu o 49,3 tis. tun (tj. o 27,3 %). Celková nabídka tak činila 230,1 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka v marketingovém roce 2021/2022 bude znovu výrazně vyšší a dosáhne výše 282,2 tis. tun, díky vyšší produkci ovsa v toto roce.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2021/2022 se očekává mírné navýšení v užití domácí produkce s rozličnou kvalitou ovsa a také nárůst ve výši nabídky kvalitního potravinářského ovsa pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pěstební účely. V marketingovém roce 2020/2021 došlo ke stagnaci ve spotřebě na osivo na úrovni 12,0 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá mírný nárůst spotřeby na osivo, a to do výše 13,0 tis. tun.

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2020/2021 došlo ke stagnaci v krmivářském užití, jehož výše představovala 65,0 tis. tun. Ze střednědobého hlediska se stále jedná o podprůměrném využití ovsa pro krmné účely, které však souvisí s vyšší dostupností krmné pšenice pro tuto potřebu.

Ve sklizňovém roce 2021 se očekává v souvislosti s vyšší produkcí ovsa, ale s velmi proměnlivou kvalitou navýšení jeho krmného užití na průměrnou úroveň 75,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2012/2013 se tempo vývozu nezastavilo ani, když bylo dosaženo rekordní úrovně vývozu ve výši 42,8 tis. tun. Avšak v marketingovém roce 2013/2014 došlo k zastavení tohoto trendu a úroveň vývozu ovsa se snížila na hladinu 35,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému poklesu o 3,2 tis. tun (tj. o 9,0 %) na celkovou hladinu 32,4 tis. tun, ale v marketingovém roce 2015/2016 nastalo výrazné zvýšení vývozních dispozic do úrovně 46,6 tis. tun, což představuje nárůst o 14,2 tis. tun (tj. o 44,1 %). V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému snížení úrovně vývozu do výše 44,1 tis. tun a tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy došlo ke snížení o 8,8 tis. tun (tj. o 20,0 %) na úroveň 35,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 nastalo výrazné zvýšení vývozních dispozic do úrovně 45,8 tis. tun, což představuje nárůst o 10,5 tis. tun (tj. o 29,7 %). V marketingovém roce 2019/2020 se naplnilo očekávání mírného snížení úrovně vývozu a jeho celková výše byla 30,0 tis. tun. V marketingovém roce 2020/2021 se očekávala stagnace vývozu, ale došlo k jeho výraznému navýšení na úroveň 38,6 tis. tun.

Pro marketingový rok 2021/2022 se očekává další zvýšení celkové hladiny vývozu do výše 48,0 tis. tun.

Vývoz ovsu v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	19,2	19,2	38,4	2012/2013	42,8
2013	23,6	18,8	42,4	2013/2014	35,6
2014	16,8	15,7	32,5	2014/2015	32,4
2015	16,7	22,7	39,4	2015/2016	46,6
2016	23,9	24,7	48,6	2016/2017	44,1
2017	19,4	17,4	36,8	2017/2018	35,3
2018	17,9	24,5	42,4	2018/2019	45,8
2019	21,3	15,8	37,1	2019/2020	30,0
2020	14,2	15,8	30,0	2020/2021	38,6
2021	22,8	24,0		2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 došlo v souvislosti s vyšší celkovou nabídkou, ale také se stejnou domácí spotřebou ve srovnání s marketingovým rokem 2019/2020 k nárůstu celkového užití. Konečné zásoby tohoto marketingového roku výrazně vzrostly a byly na úrovni 84,5 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá, že vlivem další vyšší sklizně dojde k navýšení celkového užití na úroveň 169,0 tis. tun. Konečné zásoby by také měly vzrůst do úrovně 113,2 tis. tun.

Cenový vývoj**Měsíční průměry cen ovsu u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)**

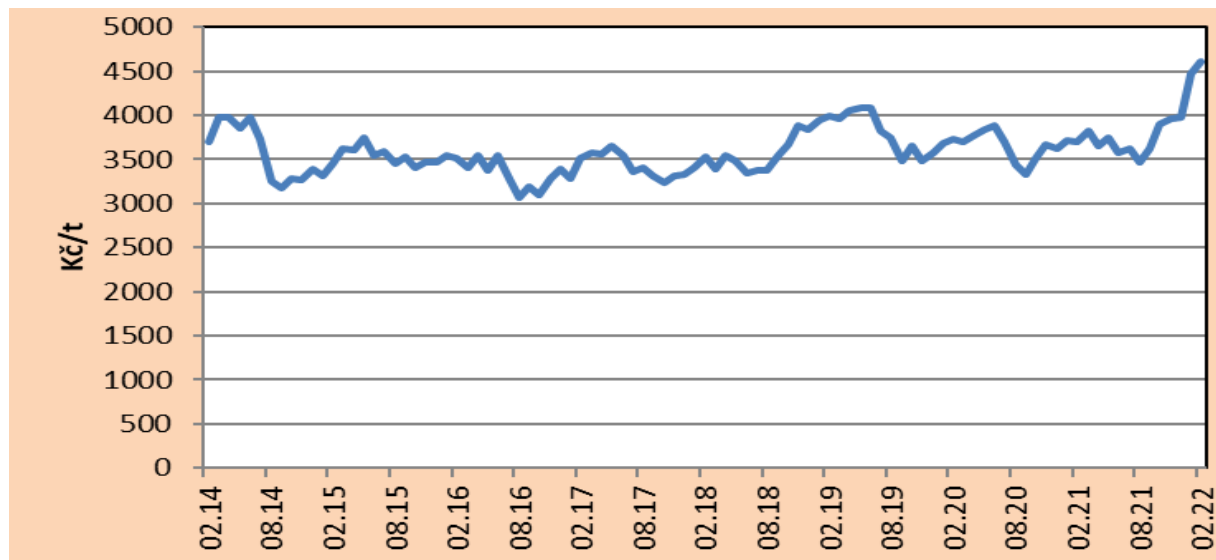
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2014/2015	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/2016	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/2017	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/2018	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/2019	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835	3 950	3 990	3 957	4 057	4 083	4 078
	2019/2020	3 817	3 750	3 487	3 657	3 485	3 577	3 679	3 737	3 699	3 782	3 837	3 878
	2020/2021	3 679	3 434	3 326	3 509	3 661	3 624	3 721	3 701	3 826	3 649	3 740	3 580
	2021/2022	3 624	3 461	3 624	3 903	3 965	3 982	4 474	4 616				

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ovsu mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivem a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ovsu byla v marketingovém roce 2020/2021 pod vlivem cenové stagnace všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ovsu byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako všechny ostatní krmné obiloviny, pod vlivem vyšší poptávky s ohledem na celkovou produkci krmných obilovin (především krmného ječmene). Na začátku roku 2022 se očekává významný růst měsíčních průměrů cen krmného ovsa na úroveň 4 500–4 800 Kč/t.

Graf č. 12 Cenový vývoj u krmného ovsa v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

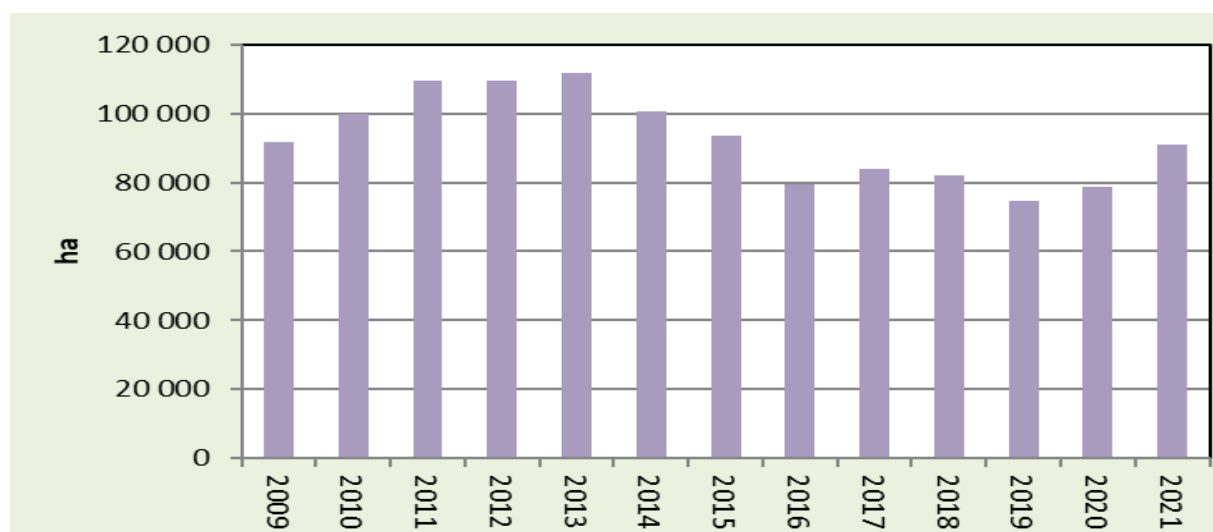
Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2021 zaznamenala opětovný, výrazný nárůst sklizně, když po loňském vysokém navýšení v její produkci výroba narostla o 162,5 tis. tun (tj. o 19,7 %) a dosáhla úrovně ve výši 988,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 825,5 tis. tun, se jedná o další, poměrně vysoký růst v produkci této komodity. Důvody lze hledat především v příznivějších klimatických podmínkách v průběhu měsíce květen a červen 2021, kdy kukuřici nepostihlo takové výrazné sucho jako v předcházejících ročnících, což tehdy mělo za následek výrazné navýšení hektarového výnosu. Podle definitivní sklizně dle ČSÚ k 23. 2. 2022 došlo ve sklizňovém roce 2021 k nárůstu produkce kukuřice o 19,7 % na 988,0 tis. tun. V dlouhodobém srovnání se tato sklizeň stane druhou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 2000 (vyšší sklizeň byla pouze v roce 2011 – 1 063,7 tis. tun). Jestliže se v minulých letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních dvacet let více než 11x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2021) bylo pro sklizeň roku 2021 kukuřicí na zrno oseto 90,9 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o vyšší nárůst o 12,3 tis. ha (tj. 15,6 %). Tento nárůst znovu potvrzuje trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Graf č. 13 Vývoj osevních ploch kukuřice na zrno

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

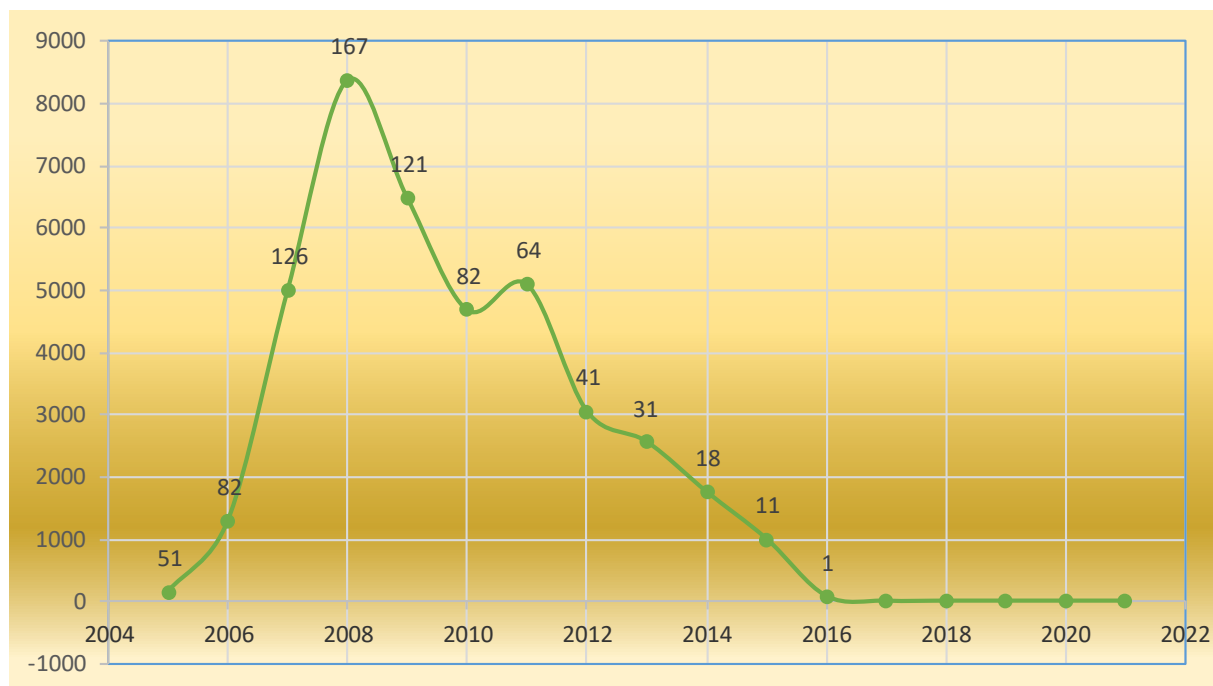
Česká republika pěstuje kukuřici v různých systémech hospodaření. Nejčastěji se jedná o konvenční kukuřici a o kukuřici pěstovanou v podmínkách ekologického zemědělství. V minulosti také čeští farmáři pěstovali geneticky modifikovanou (GM) kukuřici.

Na území EU (tedy i v ČR) je od roku 1998 pro komerční pěstování povolena jediná GM rostlina, kukuřice MON810, označována též jako „Bt kukuřice“. Tato kukuřice je odolná vůči zavíječi kukuřičnému. Ochrana před škůdcem dosahuje téměř 100 %. V souvislosti s touto přirozenou ochranou je snížena nutnost vstupu do porostu mechanizačními prostředky a aplikace insekticidů. Výsledným produktem tohoto systému pěstování jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu *Fusarium*) nenapadené rostliny, které vedou k vyššímu výnosu a ke kvalitnější sklizni.

V České republice byla tato odrůda pěstována v letech 2005–2016 (viz graf níže). Produkce GM kukuřice se ve většině případů využívala jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu a bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice nebyla v ČR používána pro potravinářské účely.

Z důvodu administrativní a organizační náročnosti pěstování GM plodin (evidence, označování, pravidla koexistence atd.) a požadavku především německých odběratelů mléka na produkci bez používání GMO se u nás již Bt kukuřice nepěstuje.

Graf č. 14 Výměra plochy GM kukuřice v ČR (ha), počet pěstitelů v letech 2005–2016

Pramen: SZIF

Klesající trend pěstebních ploch GM kukuřice je k vidění nejen u nás, ale také v ostatních zemích EU (viz tabulka).

Vývoj ploch GM kukuřice v EU (ha)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Španělsko	129 081	124 227	115 246	107 127	98 152	96 606
ČR	75	0	0	0	0	0
Rumunsko	0	0	0	0	0	0
Portugalsko	7 069	7 308	5 733	2 736	4216	4 313
Polsko	0	0	0	0	0	0
Slovensko	112	0	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0
Celkem	136 337	131 263	120 979	109 863	102 368	100 919

Pramen: USDA

Tento trend přizívá nejen velmi přísná legislativa GMO, zdlouhavý postup povolování a další povinnosti spojené s pěstováním GMO, ale také negativní medializace celé problematiky. Ve světě je ale situace přesně opačná. Pěstební plochy GM plodin se každoročně zvyšují a jsou nezastupitelnou složkou zemědělské výroby. Ačkoliv EU není pěstování GM rostlin nakloněna, na dovozech především bílkovinných GM komodit je zcela závislá.

Tuto situaci by mohly zvrátit nastupující nové genomické techniky. Tyto moderní metody šlechtění umožňují vývoj nových odrůd rostlin o požadovaných vlastnostech úpravou DNA bez vnesení cizorodých genů. Česká republika je připravena při nadcházejícím českém předsednictví v Radě v druhé polovině roku 2022 podpořit diskuse o tomto udržitelném systému zemědělské produkce.

Hektarové výnosy

V roce 2021 je průměrný výnos kukuřice na zrno ve výši 9,65 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2020 jde o velmi mírný nárůst než v roce minulém a to o 0,18 t/ha (tj. o 1,9 %). Po vysokém výnosu v předchozím ročníku 2020 se tak kukuřice na zrno znovu nachází v hladině vysokých výnosů nad 9,0 t/ha, kterých bylo dosaženo pouze v ročnících 2016 a 2020 kdy kukuřice na zrno dosáhla výnosové hladiny 9,79 t/ha, a 9,46 t/ha. Nárůst hektarového výnosu v roce 2021 u kukuřice je způsoben klimatickými vlivy, především dostatkem srážek v období, kdy kukuřice vytvářela palice.

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	86,4	86,0	81,9	75,9	87,2	102,4
Výnos		t/ha	9,79	6,84	5,98	8,29	9,46	9,65
Výroba		tis. t	845,8	588,1	489,2	620,3	825,5	988,0
Počáteční zásoby		tis. t	430,2	398,8	376,4	466,1	456,9	387,2
Dovoz celkem		tis. t	93,0	129,6	284,7	175,3	157,5	155,0
Celková nabídka		tis. t	1 369,0	1 116,5	1 150,3	1 261,7	1 439,9	1 530,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	534,0	523,0	523,0	553,0	623,0	635,0
z toho	– potraviny	tis. t	14,0	14,0	15,0	15,0	15,0	18,0
	– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	20,0	19,0	18,0	18,0	18,0	22,0
	– krmiva	tis. t	420,0	410,0	400,0	430,0	500,0	500,0
	– technické užití	tis. t	80,0	80,0	90,0	90,0	90,0	95,0
Vývoz celkem		tis. t	436,2	217,1	161,2	251,8	429,7	381,0
Celkové užití		tis. t	970,2	740,1	684,2	804,8	1 052,7	1 016,0
Konečné zásoby		tis. t	398,8	376,4	466,1	456,9	387,2	514,2
Konečné zásoby/celkové užití		%	41,10	50,86	68,12	56,77	36,78	50,61
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	74,68	71,97	89,12	82,62	62,15	80,98

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby odhad

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k mírnému nárůstu počátečních zásob o 43,7 tis. tun na úroveň 464,6 tis. tun vzhledem k nižší domácí spotřebě a vysoké sklizni v roce 2014. V marketingovém roce 2016/2017 činil pokles počátečních zásob o 34,4 tis. tun na úroveň 430,2 tis. tun a ten pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy počáteční zásoby byly na úrovni 398,8 tis. tun. I v marketingovém roce 2018/2019 byl zaznamenán další pokles počátečních zásob vlivem nízké produkce do úrovně 376,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2019/2020 se naplnil předpoklad nárůstu počátečních zásob o 89,7 tis. tun na úroveň 466,1 tis. tun vzhledem k poměrně nízkému vývozu v roce 2018. V marketingovém roce 2020/2021 došlo k mírnému snížení počátečních zásob o 9,2 tis. tun (tj. o 2,0 %) na úroveň 456,9 tis. tun, a to vzhledem k výrazně vyššímu vývozu v roce 2019.

V tomto marketingovém roce 2021/2022 se očekává další, výraznější snížení počátečních zásob o 69,7 tis. tun (tj. o 15,3 %) na úroveň 387,2 tis. tun, a to znovu vzhledem k velmi vysokému vývozu v roce 2020.

Dovoz

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu. V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná

pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřici na výrobu potravin či pro osevní účely. V marketingovém roce 2020/2021 dovoz opět klesl (vzhledem k dosažené vyšší sklizni), a do České republiky bylo dovezeno o 17,8 tis. tun (tj. o 10,2 %) méně kukuřice než v marketingovém roce 2019/2020, a to celkem 157,5 tis. tun.

Pro marketingový rok 2020/2021 se očekává dovoz v obdobné výši 155,0 tis. tun.

Dovoz kukuřice v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	28,2	108,2	136,4	2012/2013	143,2
2013	35,0	64,3	99,3	2013/2014	128,8
2014	64,5	72,5	137,0	2014/2015	119,3
2015	46,8	99,1	145,9	2015/2016	171,4
2016	72,3	31,8	104,1	2016/2017	93,0
2017	61,2	90,0	151,2	2017/2018	129,6
2018	39,6	111,6	151,2	2018/2019	284,7
2019	173,1	73,7	246,8	2019/2020	175,3
2020	101,6	71,6	173,2	2020/2021	157,5
2021	85,9	87,4	173,3	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celková nabídka

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává mírné navýšení úrovně v celkové nabídce kukuřice především v důsledku vyšší produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 1 530,2 tis. tun, což je o 90,3 tis. tun (tj. o 6,3 %) více než v marketingovém roce 2020/2021.

Potravinářské užití

Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti pokrývána dovozem. Pro marketingový rok 2021/2022 se očekává mírný nárůst v potravinářském užití kukuřice a to i přes skutečnost vysokého obsahu mykotoxinů v zrně kukuřice ze sklizně roku 2020. ČSN 46 1100–8 Obiloviny potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská pro mlýnské zpracování vydaná v roce 2021 klade na obsah DON v kukuřici potravinářské pro mlýnské zpracování přísnější požadavky, a to maximálně 750 µg/kg. Požadavkům této normy vyhovělo všech 32 analyzovaných vzorků kukuřice ze sklizně 2021. Většina vzorků (87,5 %) vyhověla i přísnějším požadavkům ČSN 46 1100–8 Kukuřice potravinářská pro mlýnské zpracování. Úroveň kontaminace kukuřice mykotoxiny je výrazně nižší než v roce 2020.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na siláž. Pro nastávající období se předpokládá nárůst v osevních plochách kukuřice na zrno, a také mírné navýšení u kukuřice na siláž, což by se mělo odrazit ve zvýšené úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 22,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Navýšení v krmivářském užití v marketingovém roce 2020/2021 souviselo především s dostatkem kvalitnější suroviny (vyšší produkce kukuřice na zrno).

V marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá stagnace v užití kukuřice pro krmivářské užití v úrovni 500,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2020/2021 se předpokládalo pozvolné navýšení v úrovni vývozu (vzhledem ke zvýšené produkci kukuřice. V meziročním srovnání však došlo k prudkému navýšení vývozu o 177,9 tis. tun (tj. o 70,7 %) na celkovou úroveň 429,7 tis. tun.

Protože znovu bylo dosaženo velmi dobré produkce kvalitní kukuřice na zrno, předpokládá se, že dojde v marketingovém roce 2021/2022 k mírnému snížení úrovně vývozu do výše 381,0 tis. tun.

Vývoz kukuřice v období let 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	299,3	211,3	510,6	2012/2013	382,0
2013	170,7	154,0	324,7	2013/2014	301,9
2014	147,9	168,4	316,3	2014/2015	330,9
2015	162,5	100,6	263,1	2015/2016	155,5
2016	54,9	190,4	245,3	2016/2017	436,2
2017	245,8	125,2	371,0	2017/2018	217,1
2018	91,9	103,3	195,2	2018/2019	161,2
2019	57,9	123,4	181,3	2019/2020	251,8
2020	128,4	180,5	308,9	2020/2021	429,7
2021	249,2	241,2	490,4	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává nevýznamné snížení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se také vyznačovalo vysokým meziročním růstem. Vzhledem k vysoké produkci kukuřice ve stávajícím marketingovém roce 2021/2022 a také k předpokládané výši vývozu kukuřice se očekává meziroční nárůst konečných zásob na úroveň 514,2 tis. tun.

Cenový vývoj

**Měsíční průměry cen krmné kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)**

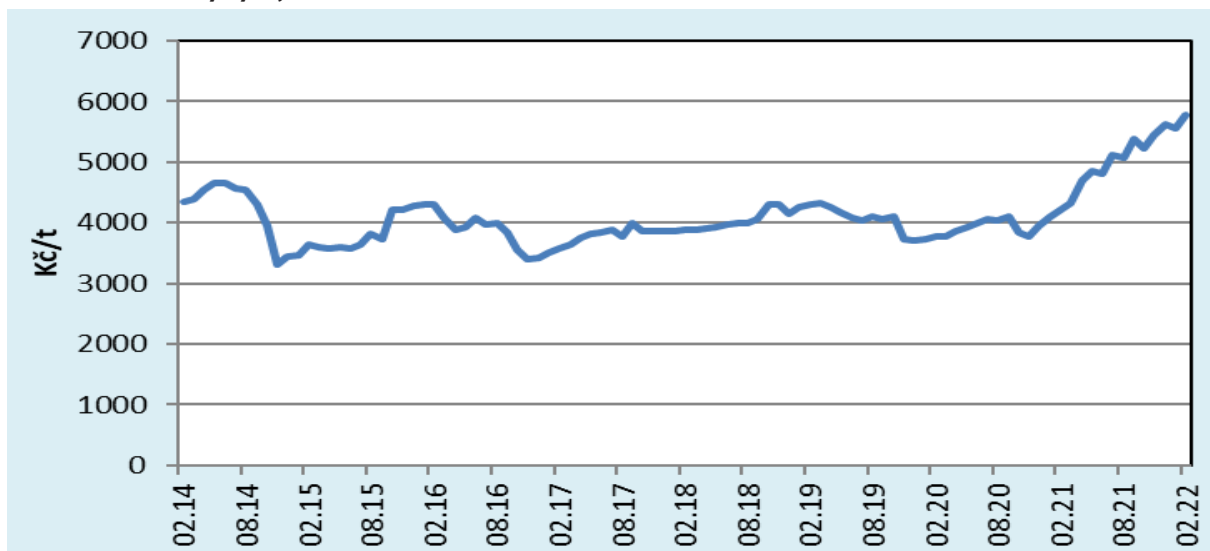
	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Plodina	2014/2015	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/2016	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/2017	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/2018	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/2019	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156	4 268	4 307	4 328	4 257	4 165	4 087
	2019/2020	4 039	4 101	4 062	4 098	3 732	3 719	3 730	3 774	3 774	3 865	3 921	3 994
	2020/2021	4 069	4 032	4 104	3 845	3 781	3 957	4 101	4 220	4 327	4 696	4 865	4 819
	2021/2022	5 129	5 070	5 388	5 239	5 454	5 619	5 551	5 783				

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2020 došlo u kukuřice na zrno k postupné stagnaci či poklesu cen vlivem vyšší produkce. Svého maxima (4 865 Kč/t) dosáhly v druhé polovině marketingového roku 2020/2021 – v měsíci květen 2021. S ohledem na celkovou situaci ve světě a válce na Ukrajině lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných a potravinářských obilovin budou mít velmi rychlý stoupající trend vzhledem k nejistotě na trhu s obilovinami.

Na začátku kalendářního roku 2022 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 5 500–5 800 Kč/t.

Graf. č. 15 Cenový vývoj u kukuřice v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE

Výroba

Sklizeň triticales je stanovena dle ČSÚ k 23. 2. 2022 ve výši 193,5 tis. tun. Vlivem tohoto snížení produkce ve sklizni 2021, se tak produkce této plodiny znovu vrátila pod hranici 200,0 tis. tun. Při v porovnání marketingového roku 2021/2022 s marketingovým rokem 2020/2021 se jedná o pokles celkové výroby o 19,8 tis. tun (tj. o 9,3 %). Snížení objemu produkce ze sklizně 2021 souvisí především s obdobím zakládání porostů v měsíci září, říjen roku 2020. Přes pokles výroby triticales je stále deklarováno, že je to plodina bilančně velmi důležitá na trhu s krmnými obilovinami.

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2021 je ve výši 4,73 t/ha. Ve srovnání se skutečností sklizně roku 2020 se jedná o snížení o 0,33 t/ha (tj. o 6,5 %). Jako u většiny ozimých obilovin, tak i u triticales ovlivnil hektarový výnos především průběh počasí, a to především v době, kdy probíhalo setí – září a říjen roku 2020, kdy bylo deštivo a porosty nebyly dostatečně odnožené a připravené na zimní období.

Počáteční zásoby

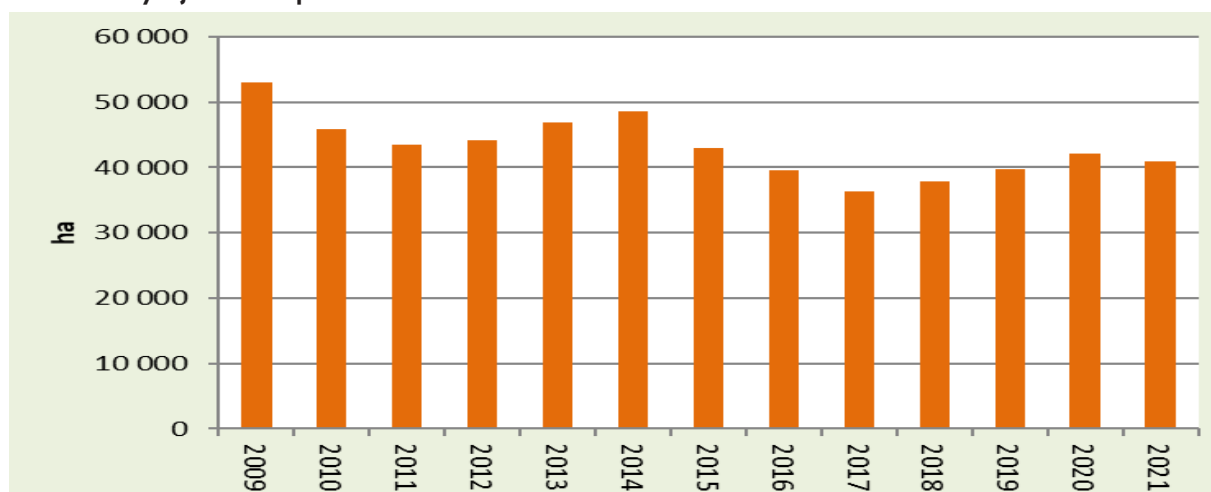
Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2020/2021 významně rostly, ale stále byly na podprůměrné úrovni. V meziročním srovnání došlo k výraznému nárůstu počátečních zásob o 9,9 tis. tun (tj. o 32,5 %) na konečných 40,4 tis. tun.

V letošním marketingovém 2021/2022 roce se očekává další velmi významný nárůst těchto zásob na úroveň 72,6 tis. tun.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2021 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2021 výše 40,9 tis. ha. To představuje meziroční snížení o 1,2 tis. ha (tj. o 2,9 %). Jedná se o obdobnou osevní plochu triticales, která zde byla v roce 2016.

Graf č. 16 Vývoj osevních ploch u triticales

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný, ale v marketingovém roce 2020/2021 nebyvale vzrostl do celkové úrovně 1,2 tis. tun. Takovýto objem dovozu ještě nebyl u triticales zaznamenán.

V marketingovém roce 2021/2022 se očekává další navýšení dovozu triticales ze zahraničí do výše 2,0 tis. tun.

Celková nabídka

Vyšší konečné zásoby marketingového roku 2019/2020 a vyšší produkce v marketingovém roce 2020/2021 u triticales měly rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2020/2021, která byla ve výši 254,9 tis. tun. V marketingovém roce 2021/2022 se očekává její výše celkem 268,0 tis. tun.

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2020/2021 oproti předchozímu ročníku se snížila a byla na úrovni 100,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2021/2022 se očekává vyšší zvýšení v užití triticales na krmné účely do celkové výše 120,0 tis. tun.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé meziploidy. Pro nadcházející období se předpokládá stejná úroveň ve spotřebě osiva.

V marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 50,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2020/2021 se jedná o stagnaci v tomto užití.

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	39,6	36,3	37,9	39,7	42,1	40,9
Výnos		t/ha	4,88	4,89	4,55	4,93	5,07	4,73
Výroba		tis. t	193,2	177,3	172,2	195,4	213,3	193,4
Počáteční zásoby		tis. t	59,4	39,3	30,6	30,5	40,4	72,6
Dovoz celkem		tis. t	0,3	0,1	0,6	0,6	1,2	2,0
Celková nabídka		tis. t	252,9	216,7	203,4	226,5	254,9	268,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	194,0	174,0	162,0	172,0	162,0	182,0
z toho	– potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
	– krmiva	tis. t	120,0	100,0	100,0	110,0	100,0	120,0
	– technické užití	tis. t	62,0	62,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Vývoz celkem		tis. t	19,6	12,1	10,9	13,1	20,3	18,0
Celkové užití		tis. t	213,6	186,1	172,9	185,1	182,3	200,0
Konečné zásoby		tis. t	39,3	30,6	30,5	40,4	72,6	68,0
Konečné zásoby/celkové užití		%	18,40	16,44	17,64	22,37	39,82	34,00
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	20,26	17,59	18,83	24,07	44,81	37,36

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a produkce odhad

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2020/2021 vývoz triticales znovu, ale významně vzrostl a dosáhl úrovně 20,3 tis. tun, která je srovnatelná s marketingovým ročníkem 2013/2014 (19,8 tis. tun).

V nadcházejícím marketingovém roce 2021/2022 se předpokládá mírné snížení úrovně vývozu triticales do zahraničí do výše 18,0 tis. tun.

Vývoz triticales v letech 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	6,6	11,6	18,2	2012/2013	16,8
2013	5,2	12,8	18,0	2013/2014	19,1
2014	6,3	11,2	17,5	2014/2015	23,0
2015	11,8	12,7	24,5	2015/2016	19,8
2016	7,1	8,7	15,8	2016/2017	19,6
2017	10,9	8,0	18,9	2017/2018	12,1
2018	4,1	8,2	12,3	2018/2019	10,9
2019	2,7	7,2	9,9	2019/2020	13,1
2020	5,9	9,0	14,9	2020/2021	20,3
2021	11,3	8,3	19,6	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Celkové užití, konečné zásoby

Přes nižší sklizeň roku 2021 se v marketingovém roce 2021/2022 předpokládá zvýšení domácí spotřeby do úrovně 182,0 tis. tun a také zvýšení celkového užití do výše 200,0 tis. tun. Konečné zásoby marketingového roku 2021/2022 by měly poklesnout do úrovně 68,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2020/2021 se jedná o snížení o 4,6 tis. tun (tj. o 6,3 %), především z důvodu nižší produkce triticales v marketingovém roce 2021/2022.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ do roku 2013 u triticales nesledoval. Od počátku roku 2013 toto sledování ČSÚ uskutečňuje. MZe ČR do konce roku 2012 tyto ceny odvozovalo od cen, které byly srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

**Měsíční průměry cen triticales u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2014/2015–2020/2021 (bez DPH)**

	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Plodina	2014/2015	4 041	3 590	3 763	3 541	3 864	3 536	3 205	3 563	3 339	3 679	3 581	3 455
	2015/2016	3 462	3 524	3 443	3 631	3 845	3 511	3 512	3 620	-	3 703	3 235	3 304
	2016/2017	3 242	3 163	3 052	3 304	3 512	3 246	3 041	3 247	3 165	3 174	3 183	3 304
	2017/2018	3 398	3 170	3 395	3 570	3 668	3 433	-	3 712	3 527	3 533	3 476	3 377
	2018/2019	3 439	3 460	3 701	4 078	3 916	3 921	3 917	4 072	-	4 486	-	-
	2019/2020	3 948	3 439	3 466	4 080	3 788	3 971	3 764	3 735	4 085	-	3 853	3 589
	2020/2021	3 773	3 573	3 530	3 686	3 827	3 944	-	3 937	3 675	4 032	4 058	3 947
	2021/2022	3 992	3 850	4 21	4 269	4 315	4 627	5 065	5 134				

Pramen: ČSÚ

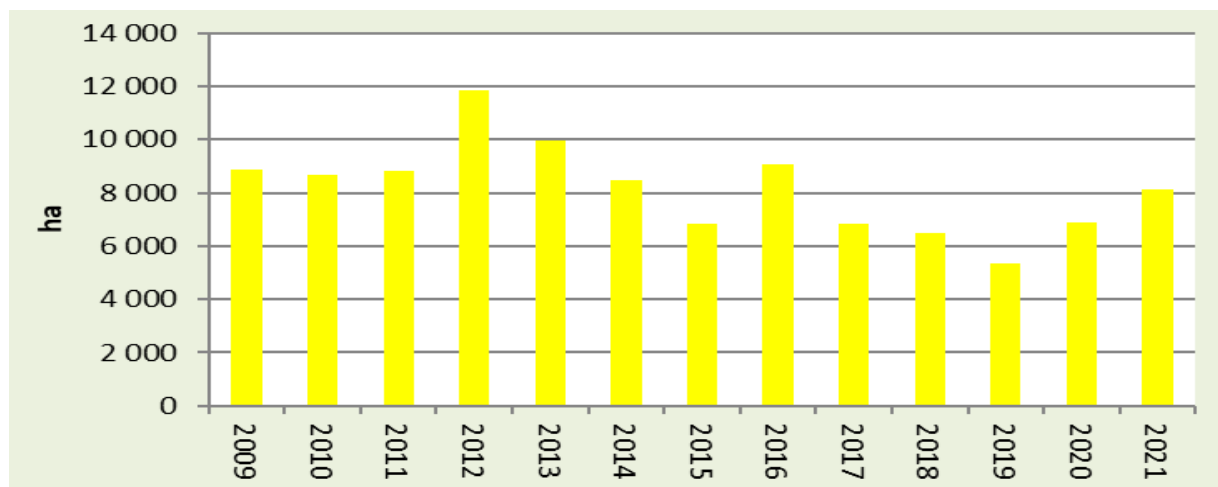
OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici (chrastici) kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny.

Podle soupisu ploch ČSÚ k 31. 5. 2021 byla osevní plocha ostatních obilovin 8,2 tis. ha. Tato skupina plodin vykázala meziroční navýšení rozsahu pěstování o 1,3 tis. ha (tj. o 18,8 %). Rozsah pěstování této skupiny obilovin se nevýznamně navýšil a je obdobný jako v roce 2014 (8,5 tis. ha). Odhad výnosů a produkce ČSÚ k 23. 2. 2022 ostatních obilovin je na úrovni 1,75 t/ha. Aktuální produkce dle ČSÚ k 23. 2. 2022 u ostatních obilovin dosahuje výše 14,2 tis. tun.

Graf č. 17 Vývoj osevních ploch ostatních obilovin

Pramen: ČSÚ

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel		Jedn.	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/ 2021	2021/2022 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	9,1	6,4	6,5	5,4	6,9	8,2
Výnos		t/ha	2,31	1,45	1,99	1,55	2,65	1,75
Výroba		tis. t	21,0	9,2	12,9	8,3	18,2	14,2
Počáteční zásoby		tis. t	2,4	8,3	2,8	0,2	1,0	1,3
Dovoz celkem		tis. t	3,6	4,2	5,7	13,8	6,9	6,0
Celková nabídka		tis. t	27,0	21,7	21,4	22,3	26,1	21,5
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	7,0	4,5	5,0	2,0	3,0	5,0
z toho	– potraviny	tis. t	6,0	4,0	4,0	1,5	2,0	4,0
	– osiva	tis. t	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	1,0
	– krmiva	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	11,7	14,4	16,2	19,3	21,8	15,0
Celkové užití		tis. t	18,7	18,9	21,2	21,3	24,8	20,0
Konečné zásoby		tis. t	8,3	2,8	0,2	1,0	1,3	1,5
Konečné zásoby/celkové užití		%	44,39	14,81	0,94	4,69	5,24	7,50
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	48,00	118,57	62,22	50,00	43,33	30,00

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby odhad

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	0,4	0,5	0,9	2012/2013	1,1
2013	0,6	1,1	1,7	2013/2014	2,1
2014	1,0	1,9	2,9	2014/2015	3,1
2015	1,2	2,1	3,3	2015/2016	3,8
2016	1,7	2,3	4,0	2016/2017	3,6
2017	1,3	1,7	3,0	2017/2018	4,2
2018	2,5	2,6	5,1	2018/2019	5,7
2019	3,1	4,1	7,2	2019/2020	13,8
2020	9,7	3,7	13,4	2020/2021	6,9
2021	3,2	2,1	5,1	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

Vývoz ostatních obilovin v letech 2012–2021 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2012	5,8	5,5	11,3	2012/2013	8,6
2013	3,1	4,9	8,0	2013/2014	9,1
2014	4,2	2,5	6,7	2014/2015	9,5
2015	7,0	3,2	10,2	2015/2016	8,2
2016	5,0	4,2	9,2	2016/2017	11,7
2017	7,5	6,1	13,6	2017/2018	14,4
2018	8,3	8,6	16,9	2018/2019	16,2
2019	7,6	14,5	22,1	2019/2020	19,3
2020	4,8	11,2	16,0	2020/2021	21,8
2021	10,6	5,8	16,4	2021/2022	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě
- Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin
- Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin
- Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy
- Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin
- Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků
- Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2018	1 339 056	2 958 603	45,26	100,00
	2019	1 352 530	2 940 927	45,99	100,00
	2020	1 344 877	2 931 713	45,87	100,00
	2021	1 334 331	2 921 945	45,67	100,00
Z toho:					
pšenice celkem	2018	819 690	2 958 603	27,70	61,21
	2019	839 446	2 940 927	28,54	62,02
	2020	798 583	2 931 713	27,24	59,38
	2021	784 784	2 921 945	26,86	58,81
pšenice ozimá	2018	773 678	2 958 603	26,15	94,39 ¹⁾
	2019	814 517	2 940 927	27,69	97,03 ¹⁾
	2020	774 638	2 931 713	26,42	97,00 ¹⁾
	2021	709 537	2 921 945	24,28	90,41 ¹⁾
pšenice jarní	2018	46 012	2 958 603	1,56	5,95 ¹⁾
	2019	24 929	2 940 927	0,85	2,97 ¹⁾
	2020	23 946	2 931 713	0,82	3,00 ¹⁾
	2021	75 247	2 921 945	2,58	9,59 ¹⁾
žito	2018	25 355	2 958 603	0,86	1,89
	2019	31 129	2 940 927	1,06	2,30
	2020	31 432	2 931 713	1,07	2,34
	2021	25 154	2 921 945	0,86	1,89
ječmen celkem	2018	324 724	2 958 603	10,98	24,25
	2019	319 583	2 940 927	10,87	23,61
	2020	331 911	2 931 713	11,32	24,68
	2021	326 743	2 921 945	11,18	24,49
ječmen ozimý	2018	102 602	2 958 603	3,47	31,60 ²⁾
	2019	107 707	2 940 927	3,66	33,70 ²⁾
	2020	114 633	2 931 713	3,91	34,54 ²⁾
	2021	111 006	2 921 945	3,80	33,97 ²⁾

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
ječmen jarní	2018	222 122	2 958 603	7,51	68,10 ²⁾
	2019	211 876	2 940 927	7,20	66,30 ²⁾
	2020	217 279	2 931 713	7,41	65,46 ²⁾
	2021	215 737	2 921 945	7,38	66,03 ²⁾
oves	2018	42 821	2 958 603	1,45	3,20
	2019	42 530	2 940 927	1,55	3,14
	2020	46 740	2 931 713	1,59	3,50
	2021	57 715	2 921 945	1,98	4,33
triticale	2018	37 851	2 958 603	1,28	2,83
	2019	39 668	2 940 927	1,35	2,93
	2020	42 097	2 931 713	1,59	3,13
	2021	40 856	2 921 945	1,40	3,06
kukuřice	2018	82 127	2 958 603	2,78	6,13
	2019	75 853	2 940 927	2,58	5,60
	2020	87 231	2 931 713	2,98	6,49
	2021	102 438	2 921 945	3,51	7,68
ostatní obiloviny	2018	6 489	2 958 603	0,22	0,48
	2019	5 346	2 940 927	0,18	0,39
	2020	6 881	2 931 713	0,23	0,51
	2021	8 145	2 921 945	0,28	0,61

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZE

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem

²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472	4 229 261	5,33
2010	785 491	785 491	3 992 965	5,08
2011	805 779	805 779	4 660 196	5,78
2012	742 002	742 002	3 234 859	4,34
2013	788 422	788 422	4 530 773	5,75
2014	790 690	790 690	5 222 695	6,61
2015	778 200	778 200	5 054 568	6,50
2016	809 111	809 111	5 315 630	6,57
2017	785 499	785 499	4 529 524	5,77
2018	773 678	773 678	4 227 344	5,46
2019	814 517	814 517	4 716 450	5,79
2020	774 638	774 638	4 799 253	6,20
2021	709 537	709 537	4 589 859	6,47

Pramen: ČSÚ

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827	128 812	3,41
2010	48 086	48 086	168 588	3,51
2011	57 353	57 353	252 851	4,41
2012	69 379	69 379	284 037	4,09
2013	40 970	40 970	169 923	4,15
2014	45 251	45 251	219 653	4,85
2015	51 620	51 620	219 704	4,26
2016	30 600	30 600	139 034	4,54
2017	46 463	46 463	188 681	4,05
2018	46 012	46 012	190 497	4,14
2019	24 929	24 929	95 714	3,84
2020	23 946	23 946	103 161	4,31
2021	75 247	75 247	371 066	4,93

Pramen: ČSÚ

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299	4 358 073	5,24
2010	833 577	833 577	4 161 553	4,99
2011	863 132	863 132	4 913 048	5,69
2012	815 381	815 381	3 518 896	4,32
2013	829 393	829 393	4 700 696	5,67
2014	835 941	835 941	5 442 349	6,51
2015	829 820	829 820	5 274 272	6,36
2016	839 710	839 710	5 454 663	6,50
2017	832 062	832 062	4 718 205	5,67
2018	819 690	819 690	4 417 841	5,39
2019	839 446	839 446	4 812 163	5,73
2020	798 583	798 583	4 902 414	6,14
2021	784 784	784 784	4 960 925	6,32

Pramen: ČSÚ

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453	178 070	4,63
2010	30 249	30 249	118 233	3,91
2011	24 985	24 985	118 456	4,74
2012	30 557	30 557	146 962	4,81
2013	37 498	37 498	176 278	4,70
2014	25 137	25 137	129 059	5,13
2015	21 980	21 980	107 874	4,91
2016	20 951	20 951	104 353	4,98
2017	22 221	22 221	109 241	4,92
2018	25 355	25 355	120 160	4,74
2019	31 129	31 129	157 561	5,06
2020	31 342	31 342	172 364	5,48
2021	25 154	25 154	126 581	5,03

Pramen: ČSÚ

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613	648 753	4,82
2010	110 207	110 207	495 786	4,50
2011	100 809	100 809	467 740	4,64
2012	98 004	98 004	390 385	3,98
2013	106 265	106 265	474 699	4,47
2014	102 927	102 927	590 689	5,74
2015	104 540	104 540	570 973	5,46
2016	104 007	104 007	637 443	6,13
2017	97 178	97 178	568 135	5,85
2018	102 602	102 602	510 562	4,98
2019	107 707	107 707	644 113	5,98
2020	114 633	114 633	697 914	6,09
2021	111 006	111 006	651 625	5,87

Pramen: ČSÚ

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207	1 354 278	4,23
2010	278 718	278 718	1 088 670	3,91
2011	271 972	271 972	1 345 940	4,95
2012	284 326	284 326	1 226 082	4,31
2013	242 727	242 727	1 119 961	4,61
2014	247 590	247 590	1 376 360	5,56
2015	261 406	261 406	1 420 443	5,43
2016	221 719	221 719	1 207 811	5,45
2017	230 529	230 529	1 144 144	4,96
2018	222 122	222 122	1 095 472	4,93
2019	211 876	211 876	1 073 948	5,07
2020	217 279	217 279	1 118 268	5,15
2021	326 743	326 743	1 097 509	5,09

Pramen: ČSÚ

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820	2 003 032	4,40
2010	388 925	388 925	1 584 456	4,07
2011	372 781	372 781	1 813 679	4,87
2012	382 330	382 330	1 616 467	4,23
2013	348 992	348 992	1 593 760	4,57
2014	350 518	350 518	1 967 049	5,61
2015	365 946	365 946	1 991 415	5,44
2016	325 725	325 725	1 851 016	5,67
2017	327 707	327 707	1 712 279	5,23
2018	324 724	324 724	1 606 034	4,93
2019	319 583	319 583	1 718 061	5,38
2020	331 911	331 911	1 816 182	5,47
2021	326 743	326 743	1 749 134	5,35

Pramen: ČSÚ

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021	165 993	3,32
2010	52 278	52 278	138 244	2,64
2011	45 236	45 236	164 248	3,63
2012	50 770	50 770	171 976	3,39
2013	43 559	43 559	139 120	3,19
2014	42 289	42 289	152 232	3,60
2015	42 395	42 395	154 576	3,65
2016	37 566	37 566	132 220	3,52
2017	44 065	44 065	142 441	3,23
2018	42 821	42 821	152 656	3,56
2019	42 530	42 530	134 410	3,16
2020	46 740	76 740	183 357	3,92
2021	57 715	57 715	194 745	3,37

Pramen: ČSÚ

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2011	43 529	43 529	196 918	4,52
2012	44 200	44 200	190 370	4,31
2013	46 816	46 816	214 207	4,58
2014	48 497	48 497	243 889	5,03
2015	42 891	42 891	202 646	4,72
2016	39 595	39 595	193 198	4,88
2017	36 263	36 263	177 252	4,89
2018	37 851	37 851	172 154	4,55
2019	39 668	39 668	195 409	4,93
2020	42 097	42 097	213 256	5,07
2021	40 856	40 856	193 445	4,73

Pramen: ČSÚ

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	105 268	889 574	8,45
2010	99 945	103 276	692 589	6,71
2011	109 651	121 006	1 063 736	8,79
2012	109 565	119 333	928 147	7,78
2013	111 931	96 902	675 380	6,97
2014	100 453	98 749	832 235	8,43
2015	93 575	79 972	442 709	5,54
2016	79 303	86 407	845 765	9,79
2017	83 762	83 762	588 105	6,84
2018	82 127	81 851	489 154	5,98
2019	75 853	75 853	620 261	8,29
2020	78 643	87 231	825 499	9,46
2021	90 934	102 438	988 038	9,65

Pramen: ČSÚ

Ostatní obiloviny

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2013	9 984	9 984	13 170	1,32
2014	8 478	8 478	12 487	1,47
2015	6 824	6 824	10 020	1,47
2016	9 059	9 059	20 954	2,31
2017	6 824	6 369	9 235	1,45
2018	6 489	6 489	12 919	1,99
2019	5 346	5 346	8 283	1,55
2020	6 881	6 881	13 591	1,98
2021	8 145	8 145	14 239	1,75

Pramen: ČSÚ

Obiloviny celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 541 679	7 831 999	5,08
2010	1 459 506	1 462 837	6 877 619	4,70
2011	1 468 130	1 479 485	8 284 807	5,60
2012	1 444 668	1 454 436	6 595 493	4,53
2013	1 428 171	1 413 143	7 512 612	5,32
2014	1 411 314	1 409 610	8 779 299	6,23
2015	1 403 430	1 389 827	8 183 512	5,89
2016	1 351 910	1 359 014	8 596 408	6,33
2017	1 352 904	1 354 682	7 456 779	5,50
2018	1 339 056	1 338 780	6 970 918	5,21
2019	1 352 530	1 352 530	7 646 148	5,65
2020	1 336 290	1 344 877	8 126 663	6,04
2021	1 334 331	1 345 835	8 227 107	6,11

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů

Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pšenice potravinářská	5 288	4 483	4 321	3 703	3 820	4 096	4 345	4 173	5 023
Pšenice krmná	4 901	4 119	3 902	3 519	3 619	3 867	4 136	3 996	4 706
Ječmen sladovnický	5 582	5 164	4 882	4 457	4 452	4 755	5 164	4 876	4 877
Ječmen potravinářský	5 408	5 335	4 528	4 030	3 818	3 928	4 474	4 265	4 281
Ječmen krmný	4 485	3 959	3 630	3 259	3 274	3 671	3 943	3 520	4 140
Žito	4 621	3 931	3 917	3 751	3 838	4 175	4 254	3 841	4 075
Oves krmný	4 127	3 590	3 516	3 354	3 779	3 535	3 824	3 654	3 731
Triticale	4 599	3 874	3 520	3 375	3 312	4 175	3 998	3 768	4 082
Kukuřice krmná	5 062	4 253	3 781	3 900	3 779	4 021	4 097	3 904	4 911

Pramen: ČSÚ

Roční průměry spotřebitelských cen v Kč/kg a meziroční indexy v %

Výrobek / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pšeničná mouka hrubá	13,65	13,52	12,99	11,08	11,57	11,92	11,26	11,92	X
Index (předch. rok = 100)	116,67	99,04	96,08	85,30	104,42	103,02	94,46	105,86	X
Pšeničná mouka hladká	13,48	13,18	12,64	11,10	11,46	11,91	11,78	12,34	12,59
Index (předch. rok = 100)	116,21	97,77	95,90	87,82	103,24	103,92	98,91	104,75	102,03
Chléb kmínový	23,06	23,00	22,46	21,79	24,15	24,21	26,23	27,41	29,15
Index (předch. rok = 100)	100,79	99,73	97,65	97,02	110,83	100,25	108,34	104,50	106,34

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2012/13	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/14	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 748	4 789
	2014/15	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/16	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/17	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/18	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/19	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/20	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/21	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486	4 623	4 809	4 916	4 959	4 950
	2021/22	4 997	4 821	4 982	5 249	5 605	5 883	6 130	6 320				
Pšenice krmná	2012/13	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/14	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	4 516	4 666	4 538
	2014/15	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/16	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/17	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/18	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/19	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/20	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/21	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157	4 363	4 454	4 603	4 760	4 699
	2021/22	4 710	4 518	4 658	4 870	5 224	5 452	5 607	5 794				

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2013/14	5 314	3 844	3 351	3 678	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/15	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/16	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/17	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/18	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/19	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451	4 470	4 479	4 665	4 417	4 391	-
	2019/20	4 600	3 967	3 944	3 862	3 849	3 835	3 942	3 922	3 784	3 974	3 945	3 936
	2020/21	3 975	3 686	3 664	3 617	3 844	3 807	3 800	3 829	3 711	3 811	3 910	3 889
	2021/22	3 992	3 838	4 142	4 378	4 686	4 913	4 883	5 380				
Ječmen sladovníčkový	2013/14	6 029	5 348	5 321	5 253	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/15	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/16	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/17	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/18	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/19	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101	5 169	5 394	5 366	5 480	5 375	5 553
	2019/20	5 222	4 703	4 885	4 957	4 922	4 942	4 987	4 999	4 986	5 241	5 214	5 190
	2020/21	4 889	4 608	4 574	4 599	4 560	4 665	4 641	4 717	4 705	4 695	4 785	4 885
	2021/22	4 743	4 560	4 797	5 072	5 328	5 596	5 876	6 348				
Ječmen potravinářský.	2013/14	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/15	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/16	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/17	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/18	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
	2018/19	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492	4 541	-	-	4 639	-	4 372
	2019/20	-	-	4 456	5 012	4 515	-	-	3 883	4 601	4 767	4 855	-
	2020/21	-	3 636	3 732	3 802	4 233	4 036	4 217	4 137	4 125	4 186	-	-
	2021/22	-	-	-	4 770	4 690	-	-	5 602				
Ječmen krmný	2013/14	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/15	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/16	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/17	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/18	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/19	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174	4 229	4 395	4 382	4 145	4 282	4 134
	2019/20	3 754	3 611	3 658	3 650	3 554	3 517	3 471	3 591	3 528	3 574	3 610	3 588
	2020/21	3 495	3 423	3 464	3 433	3 473	3 591	3 661	3 915	3 946	4 042	4 104	4 131
	2021/22	4 092	3 942	4 179	4 293	4 542	4 827	4 868	4 962				
Oves krmný	2013/14	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/15	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/16	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/17	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/18	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/19	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835	3 950	3 990	3 957	4 057	4 083	4 078
	2019/20	3 817	3 750	3 487	3 657	3 485	3 577	3 679	3 737	3 699	3 782	3 837	3 878
	2020/21	3 679	3 434	3 326	3 509	3 661	3 624	3 721	3 701	3 826	3 649	3 740	3 580
	2021/22	3 624	3 461	3 624	3 903	3 965	3 982	4 474	4 616				

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Kukuřice krmná	2013/14	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 545	4 661	4 665
	2014/15	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/16	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/17	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/18	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/19	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156	4 268	4 307	4 328	4 257	4 165	4 087
	2019/20	4 039	4 101	4 062	4 098	3 732	3 719	3 730	3 774	3 774	3 865	3 921	3 994
	2020/21	4 069	4 032	4 104	3 845	3 781	3 957	4 101	4 220	4 327	4 696	4 865	4 819
	2021/22	5 129	5 070	5 388	5 239	5 454	5 619	5 551	5 783				

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2016	7 527,69	7 408,73	7 540,51	7 353,86	7 437,35	7 345,78	7 236,19	7 246,17	7 128,45	7 143,33	7 187,21	7 036,61
2017	7 044,83	7 139,85	6 906,35	7 022,51	7 028,22	6 987,91	7 046,1	6 990,48	7 053,65	6 971,95	7 039,17	7 120,22
2018	7 090,11	7 122,59	7 046,37	7 017,35	7 071,77	6 971,55	6 975,53	7 000,99	6 987,01	7 223,93	7 276,11	7 446,26
2019	7 538,63	7 659,73	7 687,84	7 617,76	7 599,21	7 674,53	7 490,61	7 478,33	7 524,62	7 395,78	7 464,68	7 454,02
2020	7 500,53	7 466,24	7 412,02	7 455,68	7 468,8	7 424,58	7 431,15	7 365,21	7 361,96	7 287,15	7 299,67	7 249,45
2021	7 505,07	7 473,45	7 460,99	7 552,57	7 638,76	7 660,69	7 693,51	7 680,56	7 562,97	7 703,79	8 033,28	8 283,81
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2016	6 405,82	6 326,79	6 279,95	6 149,92	6 127,43	6 123,69	6 156,00	6 189,50	6 141,65	6 140,81	6 077,55	6 081,42
2017	6 078,23	6 071,52	6 105,39	6 117,93	6 138,01	6 053,62	6 068,96	6 090,99	6 103,81	6 061,6	6 056,14	6 050,59
2018	6 027,09	5 983,31	6 026,78	6 035,49	6 044,90	6 062,84	6 093,67	6 406,44	6 397,76	6 608,13	6 617,28	6 652,17
2019	6 737,43	6 757,39	6 754,72	6 725,34	6 719,13	6 714,10	6 690,90	6 694,83	6 647,09	6 419,48	6 365,97	6 340,78
2020	6 287,53	6 290,12	6 261,12	6 316,33	6 329,99	6 352,86	6 377,52	6 355,35	6 328,71	6 323,88	6 399,34	6 377,6
2021	6 527,46	6 613,99	6 754,51	6 829,16	6 921,21	6 991,88	6 998,05	6 991,09	7 005,23	7 202,80	7 538,78	7 782,28
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2016	6 161,06	6 059,31	6 029,39	5 899,55	5 846,54	5 807,58	5 874,55	5 914,73	5 863,6	5 810,51	5 714,96	5 663,60
2017	5 618,17	5 620,25	5 656,34	5 658,33	5 675,61	5 640,5	5 646,11	5 632,71	5 645,35	5 598,69	5 667,6	5 694,18
2018	5 702,31	5 698,51	5 701,43	5 677,59	5 680,00	5 693,99	5 755,00	5 861,43	5 951,86	6 356,71	6 486,82	6 508,99
2019	6 477,91	6 546,52	6 571,50	6 473,20	6 473,08	6 469,41	6 424,19	6 408,00	6 248,41	6 010,33	5 830,56	5 704,51
2020	5 585,18	5 486,78	5 391,76	5 413,89	5 417,31	5 540,23	5 544,08	5 567,59	5 550,82	5 526,69	5 590,74	5 656,39
2021	5 815,06	5 893,19	6 227,12	6 347,96	6 404,28	6 620,38	6 649,66	6 683,67	6 646,01	6 906,41	7 116,18	7 318,30
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2016	6 326,76	6 298,77	6 377,01	6 330,85	6 372,69	6 322,36	6 306,84	6 233,73	6 254,34	6 289,23	6 252,15	6 178,37
2017	6 163,14	6 129,37	6 140,76	6 152,13	6 167,04	6 143,59	6 163,20	6 158,02	6 180,14	6 161,43	6 294,19	6 325,75
2018	6 347,33	6 684,28	6 374,02	6 381,25	6 401,18	6 415,79	6 402,36	6 425,92	6 470,14	6 574,09	6 673,55	6 685,68
2019	6 619,28	6 719,76	6 735,72	6 757,45	6 755,20	6 736,32	6 764,90	6 719,95	6 686,39	6 602,69	6 544,70	6 524,98
2020	6 486,93	6 304,24	6 214,18	6 243,17	6 225,79	6 204,61	6 206,65	6 222,73	6 220,09	6 214,66	6 187,26	6 216,66
2021	6 219,79	6 246,88	6 228,37	6 200,03	6 234,97	6 380,22	6 370,97	6 423,07	6 391,71	6 497,85	6 698,28	7 077,21
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2016	15,88	15,49	15,40	15,32	15,25	15,12	14,88	14,94	15,15	15,00	15,00	14,98
2017	14,98	15,18	15,19	15,42	15,49	15,60	15,63	15,65	15,76	15,79	15,77	15,74
2018	15,81	15,70	15,74	15,71	15,74	15,73	15,70	15,65	15,72	15,76	15,74	15,72
2019	16,29	16,67	16,88	16,86	16,85	16,94	16,93	16,90	16,91	16,97	16,96	16,96
2020	16,95	16,94	16,99	17,10	17,42	17,47	17,48	17,49	17,46	17,34	17,29	17,12
2021	17,16	17,18	17,19	17,15	17,09	17,22	17,26	17,38	17,42	17,43	17,52	17,58

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2016	27,58	26,65	26,42	26,37	26,43	26,18	25,56	25,75	25,89	25,71	25,73	25,59
2017	25,53	25,95	26,06	26,58	27,24	27,39	27,54	27,41	27,38	27,51	27,42	27,38
2018	27,31	27,31	27,34	37,31	27,39	27,41	27,52	27,34	27,31	27,31	27,42	27,38
2019	28,13	29,03	29,35	29,60	29,60	29,70	29,85	29,72	29,68	29,68	29,59	29,24
2020	29,11	29,31	29,30	29,49	29,82	30,02	30,05	30,17	29,93	29,72	29,57	29,18
2021	29,09	29,20	29,12	29,08	28,91	29,26	29,47	29,60	29,62	29,53	29,52	29,57

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Výrobek	Rok	Měsíc											
		I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká I kg	2017	11,43	11,71	11,16	10,99	11,39	11,07	11,30	11,31	11,68	12,04	11,77	11,69
	2018	11,88	12,00	11,87	12,04	11,31	10,89	11,59	11,25	11,47	11,22	10,85	11,07
	2019	11,41	12,23	12,37	11,19	11,39	11,62	11,44	11,97	12,11	11,66	12,25	11,77
	2020	11,86	11,94	12,35	12,97	12,82	12,72	12,21	12,61	12,38	11,99	12,05	12,16
	2021	12,11	12,02	11,96	12,62	12,51	12,69	12,70	12,62	12,09	12,41	12,95	14,41
Pšeničná mouka hrubá I kg	2017	11,27	11,77	11,43	10,76	11,46	11,23	11,52	11,12	12,16	12,36	11,70	12,08
	2018	12,25	12,24	12,41	12,54	11,87	11,67	12,03	11,71	12,14	11,46	11,21	11,41
	2019	10,86	11,96	11,50	10,51	10,70	10,48	11,25	11,34	12,05	11,25	11,56	11,66
	2020	11,82	11,79	11,92	12,37	12,27	12,26	11,82	11,88	11,73	11,62	11,78	11,72
	2021	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno	nesledováno
Chléb konzumní kmínový I kg	2017	22,87	22,56	24,11	24,68	24,62	24,65	24,52	24,56	24,49	23,42	24,64	24,72
	2018	24,71	24,79	24,82	24,25	24,08	24,13	24,30	24,01	23,77	23,65	23,38	24,65
	2019	25,59	25,70	26,56	26,51	26,34	26,22	26,20	26,12	26,25	26,43	26,41	26,41
	2020	26,43	26,81	26,90	27,79	27,64	27,93	27,97	27,56	28,07	27,17	26,99	27,67
	2021	28,32	28,67	28,76	28,66	28,62	29,12	29,06	29,76	29,60	29,56	29,81	29,82
Pečivo pšeničné bílé I kg	2017	42,76	45,25	45,21	45,36	45,50	45,50	45,46	45,48	45,31	45,69	45,60	45,80
	2018	45,92	44,33	44,22	41,94	43,77	43,96	43,93	44,94	42,26	42,67	42,91	45,11
	2019	45,41	45,43	47,69	47,65	47,43	47,79	47,75	46,65	47,69	47,77	47,93	47,10
	2020	47,90	46,74	46,69	47,43	47,57	47,84	47,42	46,97	44,61	43,93	44,39	44,15
	2021	41,77	41,43	42,16	42,01	42,04	41,92	41,20	44,49	45,06	44,31	45,35	45,35

Pramen: ČSÚ

